

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

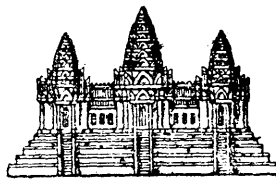
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់រ៉ត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើកលែងពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ិច សារៀង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និងឧបាសិកា យុន សូនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យឿន (កូន)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៉ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធា (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូចេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូន)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ខួត សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យឿម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធឿង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា វ៉ាន់ លុយ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុវណ្ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ក្រុងប៊ិដកប្យានី
និង
សេចក្តីប្រជុំការសាងសង់
រតនិប្បប៊ិដក
បណ្ឌិត តតិប្រកាស
ស៊ី

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥១០

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation
of the complete collection of "TRIPITAKA" to the Cambodian
Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការប្តូរថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាបរមាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ បកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រាជ្ជងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ មិតមំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តប្បក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានការិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Sugiyu Yoshizumi Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンベンプノンベンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未嘗有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、膺りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大藏經）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to learn that the translation of the " Pali Tripitaka " into Cambodian by the " Tripitaka Commission " of the Buddhist Institute, Phnom Penh has been successfully achieved. The project to translate the Tripitaka was launched in 1930 and took 39 years to complete the whole work only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the complete work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Cambodia experienced the greatest tragedies of modern times and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief and anger, and to forgive and start working again for world peace.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the people.

Join hands in prayer...

July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara

Management Team:

Rev. Zendo Matunage Rev. Jitsujo Arima Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai Rev. Yoshizumi Sugiya Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

លោក រាជ ហ៊ុន - និរ
លោក ហាយ ហ៊ុន - គ្រូ
មានស្នាដៃ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ គ្រូ
/ គ្រូ គ្រូ

អភិធម្មប័ណ្ណ

បដ្ឋាន តតិយភាគ

៧៦

ព.ស. ២៥៣០

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស តតិយោ ភាគោ

វិហាកតិកំ

បដិប្បវិណ្ណោ

[១] វិហាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិហាកោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិហាកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តាយោ
 ខន្ធា ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ វិហាកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តាយោ ខន្ធា ។ បេ ។
 ទ្វេ ខន្ធន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ វិហាកំ ធម្មំ បដិច្ច
 នេវិហាកនវិហាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 វិហាកេ ខន្ធន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ វិហាកេ ខន្ធន្ធ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិហាកំ
 ធម្មំ បដិច្ច វិហាកោ ច នេវិហាកនវិហាកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិហាកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តាយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ វិហាកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តាយោ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា ច
 រូបំ ។

អភិធម្មបិដក

បដាន តតិយភាគ

វិបាកតិកៈ

បដិប្បវាវៈ

[១] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ។ បេ ។ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ បេ ។
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺចិត្ត-
 សមដានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយ កដតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
 ទាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១
 ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដតារូបក្តី
 អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដតារូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អរិយធម៌បដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២) វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធន្ទ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ ច លេវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធន្ទ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

(៣) លេវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា លេវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធន្ទ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ លេវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បដិសន្ធិត្តលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកោ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជា វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មជានុរូប អាស្រ័យខន្ធាន្ត ឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាក ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្ម ជានុរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មជានុរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៣) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានុរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជា ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្ម ជានុរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ មហា កូត ២ អាស្រ័យមហាកូត ២ ចិត្តសម្មជានុរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជា វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកកន្លទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈវេនបដិសន្ធិ ។

វិហារគ្រឹះ បដិច្ចវិហារ

នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ច នេវ-
វិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិហារកា ខន្ធា
មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

[២] វិហារកញ្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
បដិសន្ធិក្កុណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធា ។ វិហារកញ្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា វិហារកោ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្កុណោ វិហារកោ ខន្ធា
ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិហារកញ្ច
នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ច
នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធាញ្ច វត្ថុញ្ច
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
វិហារកោ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

វិញ្ញាណកម្ម: បដិច្ចវារ:

វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ កងត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[២] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប
អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង កងត្តារូប
អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
វិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កងត្តារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហា-
ក្ខតទាំងឡាយផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥] វិចារកធម្មធម្មញ្ញា នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មញ្ញា ធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធច មហា-
ក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៦] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៧] វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ
ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធា ។

[៨] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា នេវវិចារ-
កនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធិ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ នេវវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្ប-
ច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្ឋាន

(៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មជានុរូប
អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្កត
តាំងឡាយផង ។

(៦) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណ-
ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
ខន្ធ ២ ។

(៧) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ វិបាកធម៌
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
ឡើង ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងតាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិហារគ្រិកេ បដិច្ចវិហារ

[៧] វិហារកញ្ចុ លេវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ចុ ធម្ម្ម
បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា
បដិសន្ធិក្ខណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធិញ្ចុ វត្តញ្ចុ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តញ្ចុ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[១០] វិហារកំ ធម្ម្ម បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិហារកំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ វិហារកំ
ធម្ម្ម បដិច្ច លេវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិ-
បតិប្បច្ចយា វិហារកេ ខន្ធា បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
វិហារកំ ធម្ម្ម បដិច្ច វិហារកោ ច លេវិហារកនវិហារក-
ធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិហារកំ
ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ចុ រូបំ
ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ចុ រូបំ
វិហារកធម្មធម្ម្ម បដិច្ច តិណិ ។

[១១] លេវិហារកនវិហារកធម្មធម្ម្ម បដិច្ច លេវិហា-
កនវិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា លេវិ-
ហារកនវិហារកធម្មធម្ម្ម ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ចុ រូបំ ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តស-
មុដ្ឋានញ្ចុ រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៧] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ
 ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[១០] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
 ទាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្ម-
 ជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

[១១] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
 ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មហាក្សតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ កកដន្តារូបំ
ឧទានារូបំ ។

[១២] វិចារកញ្ច លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
អធិបតិប្បច្ចយា វិចារកេ ខន្ធេ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៣] វិចារកធម្មធម្មញ្ច លេវិចារកលវិចារកធម្ម-
ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធេ ច
មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៤] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អនន្តរវ្យច្ចយា . . . សមនន្តរវ្យច្ចយា . . .
អារម្មណាវ្យច្ចយសទិសំ ។ សហជាតវ្យច្ចយា . . .
សហជាតំ សង្ខំ ហេតុវ្យច្ចយសទិសំ ។

[១៥] លេវិចារកលវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវ-
វិចារកលវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតវ្យច្ចយា
ពារិវំ . . . អាហារសម្មដ្ឋានំ . . . ឧតុសម្មដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសន្តានំ ។ សហជាតេ ឥមំ យានាករណំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុជានរូប កដតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។

(១២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
វិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង ។

(១៣) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អា-
ស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិ-
បាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុ-
ជានរូប អាស្រ័យពួកខន្ធ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាកូត
ទាំងឡាយផង ។

(១៤) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអនន្ត-
រឃ្យច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរឃ្យច្ច័យ . . . ប្រហែលគ្នានឹងការម្ម-
ណឃ្យច្ច័យដែរ ។ ព្រោះសហជាតឃ្យច្ច័យ . . . សហជាតឃ្យច្ច័យ
ទាំងអស់ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុឃ្យច្ច័យដែរ ។

(១៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
សហជាតឃ្យច្ច័យ គឺ ភាហិរូប . . . អាហារសមុជានរូប . . .
ឧត្តសមុជានរូប . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ ការធ្វើឱ្យឡើង ។ គ្នា
នេះ ក្នុងសហជាតឃ្យច្ច័យ ។

វិញ្ញាណប្រដាប់

(១៦) វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច លេវ-
វិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា
បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកោ ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ ។ វិចារកំ
ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ច លេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា បដិ-
សន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធោ វត្ថុ ច ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុ ច ។

(១៧) វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។

(១៨) លេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវ-
វិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្ប-
ច្ចយា លេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ពាហិរំ
. . . អាហារសម្មជ្ជានំ . . . ឧត្តសម្មជ្ជានំ . . .

វិញ្ញាណក្ខ័ត្តៈ បដិច្ចវិវា:

(១៦) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពា-
 មពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ អាស្រ័យ
 វិបាកក្ខន្ធាំណឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី អាស្រ័យ
 វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(១៧) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(១៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អពាមពាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មហាក្ខត ១ . . . ពាហិរូប . . .
 អាហារសម្បជានរូប . . . ឧត្តសម្បជានរូប . . . (មហាក្ខត ៣

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ ។ នេវវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុលោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា
ខន្ធា ។

[១៧] វិចារកញ្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញាមញ្ញា-
ប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា
វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[២០] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ និស្សយប្បច្ចយា ។ សន្ធិត្ថំ ។ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយា បុរេជានប្បច្ចយា ។

[២១] វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធា
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[២២] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អាសេវនប្បច្ចយា
នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធា បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ។

(១៧) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(២០) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិស្ស័-
យប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះឧបនិស្ស័យប្បច្ច័យ ព្រោះ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២១) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(២២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

វិហារត្តិកោ បដិប្បវាទោ

(២៣) វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។ វិហារកប្បច្ចយា
តីណិ ។

(២៤) នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
ហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហារកប្បច្ចយា ឯកំ
មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដន្តារូបំ ឧទានារូបំ ។ នេវ-
វិហារកនវិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
វិហារកប្បច្ចយា បដិសង្ខិត្តក្កណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិហារកា
ខន្ធា ។ នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ
ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
វិហារកប្បច្ចយា បដិសង្ខិត្តក្កណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិហារកា
ខន្ធា មហាក្កតេ បដិច្ច កដន្តារូបំ ។

(២៥) វិហារកញ្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហារកប្បច្ចយា
។ បេ ។ នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហា-
កប្បច្ចយា ។ បេ ។ វិហារកោ ច នេវវិហារកនវិហា-
កធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិហារកប្បច្ចយា ។

វិបាកគ្លីកៈ បដិច្ចវារៈ

(២៣) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះកម្ម-
ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

(២៤) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិបាកប្បច្ច័យ គឺ មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប
កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
ឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកកូនទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកកូនទាំងឡាយ
អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំង-
ឡាយ ។

(២៥) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ។ បេ ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
វិបាកប្បច្ច័យ ។ បេ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[២៦] វិហាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិហាកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អាហារប្បច្ចយា ។ សន្តិកំ ។ វេទ្ធិយ-
 ប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថប្បច្ចយា នត្ថប្បច្ចយា
 វិភត្តប្បច្ចយា អវិភត្តប្បច្ចយា ។

[២៧] ហេតុយា តោស អាម្មណោ បញ្ច
 អធិបតិយា នវ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច
 សហជាតេ តោស អញ្ញមញ្ញោ សត្តំ និស្សយេ
 តោស ឧបនិស្សយេ បញ្ច បុរេជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ តោស វិហាកេ នវ អាហារេ
 តោស វេទ្ធិយេ តោស ឈានេ តោស មគ្គ
 តោស សម្បយុត្តេ បញ្ច វិប្បយុត្តេ តោស អត្ថិយា
 តោស នត្ថិយា បញ្ច វិភតេ បញ្ច អវិភតេ តោស ។

[២៨] ហេតុប្បច្ចយា អាម្មណោ បញ្ច ។ បេ ។
 អវិភតេ តោស ។ យថា កុសលត្ថិកស្ស កណាណា
 ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តាន

(២៦) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយត្ថប្បច្ច័យ វិប្បយត្ថប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ នត្ថិប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ និង អវិតតប្បច្ច័យ ។

(២៧) កង្ការហត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង្ការធម៌ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្ការអនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង្ការសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង្ការសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្ការនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង្ការបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កង្ការសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ កង្ការកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ កង្ការអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការសម្បយត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង្ការវិប្បយត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ កង្ការនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង្ការវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កង្ការអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

(២៨) កង្ការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហត្ថប្បច្ច័យ ។ បេ ។ កង្ការវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវកុសលត្ថិកវិវារ ។

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវិហេ

[២៧] អាសេវនប្បច្ចយា ហេតុយា ទ្វេ . . . អាវច្ឆ-
 ណោ ទ្វេ អធិបតីយា ទ្វេ អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ
 ទ្វេ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ ទ្វេ
 ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ទ្វេ កក្កេ ទ្វេ អា-
 ហារេ ទ្វេ ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ ទ្វេ មគ្គេ ទ្វេ
 សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ទ្វេ នត្ថិយា
 ទ្វេ វិកតេ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

[៣០] វិបាកប្បច្ចយា ហេតុយា នវ . . .
 អាវច្ឆណោ តីណិ អធិបតីយា បញ្ច អនន្តរេ តីណិ
 សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ ធ
 និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ ឯកំ
 កក្កេ នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ

វិញ្ញាណកម្ម: បដិច្ចវារ:

[២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ព្រោះការសរសៃប្បដ្ឋយ . . .

ក្នុងការមូណប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុង
អនន្តប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងសហ-
ជាតប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងអតាមពាប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងនិស្ស-
យប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងបុរេជា-
តប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងកមប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
មានវារ: ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារ:
២ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងសម្បយតប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុង
វិប្បយតប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងអតិប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងនតិប្ប-
ដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ មានវារ: ២ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ
មានវារ: ២ ។

[៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារ: ៧ ព្រោះវិបាកប្បដ្ឋយ . . .

ក្នុងការមូណប្បដ្ឋយ មានវារ: ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារ: ៥ ក្នុង
អនន្តប្បដ្ឋយ មានវារ: ៣ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋយ មានវារ: ៣ ក្នុងស-
ហជាតប្បដ្ឋយ មានវារ: ៧ ក្នុងអតាមពាប្បដ្ឋយ មានវារ: ៦ ក្នុងនិស្ស-
យប្បដ្ឋយ មានវារ: ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារ: ៣ ក្នុងបុរេ-
ជាតប្បដ្ឋយ មានវារ: ១ ក្នុងកមប្បដ្ឋយ មានវារ: ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ
មានវារ: ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារ: ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារ: ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មនោ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តយា
នវ នត្តយា តីណិ វិគតេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

អនុលោមគណនា សិដ្ឋិតា ។

(៣១) វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធោ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធោ តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ
ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ ។ វិចារកំ ធម្មំ
បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា អហេតុកវិចារកេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកេ ខន្ធេ
បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ
ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ប ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ
វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា
ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។

ចប់អនុលោមតណាតា ។

[៣១] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អា-
 ស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកបដិ-
 សន្និ ខន្ធ ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប អាស្រ័យអហេតុកវិបា-
 កក្នុងទាំងឡាយ កដត្តារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃ
 អហេតុកបដិសន្និ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិ-
 បាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្ប-
 ច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុង ១
 ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកបដិសន្និ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តា-
 រូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ចវាហ

(៣២) វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ច វិញ្ញាណក្ខណៈ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា វិចីកិញ្ញាសហគតេ ឧទ្ធច្ច-
 សហគតេ ខន្ធ បដិច្ច វិចីកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ច-
 សហគតោ មោហោ ។

(៣៣) នេវវិញ្ញាណនិវិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ច នេវវិ-
 ញ្ញាណនិវិញ្ញាណក្ខណៈ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា
 អហេតុកំ នេវវិញ្ញាណនិវិញ្ញាណក្ខណៈ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
 ក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តា-
 រូបំ ឧទានារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ឧទានារូបំ ។ នេវវិញ្ញាណនិវិញ្ញាណក្ខណៈ
 បដិច្ច វិញ្ញាណោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
 តុប្បដ្ឋយា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច
 វិញ្ញាណោ ខន្ធ ។ នេវវិញ្ញាណនិវិញ្ញាណក្ខណៈ
 បដិច្ច វិញ្ញាណោ ច នេវវិញ្ញាណនិវិញ្ញាណក្ខណៈ ធម្មា ច

វិញ្ញាណក្ខន្ធកៈ បដិច្ចវារៈ

(៣២) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិ- កិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យខន្ធានំឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិ- កិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

(៣៣) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ នរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធភក្កិ ចិត្តសមុដានរូបក្កិ អាស្រ័យអរហេតុកក្កន្ធទ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធល ក្កិ ចិត្តសមុដានរូបក្កិ អាស្រ័យខន្ធល មហាក្កត ៣ អាស្រ័យមហាក្កត ១ មហាក្កត ២ អាស្រ័យមហាក្កត ២ ចិត្តសមុដានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្កតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដានរូប . . . ឧត្ត- សមុដានរូប . . . មហាក្កត ៣ អាស្រ័យមហាក្កត ១ របស់ពួកអសញ្ញា- សត្វ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្កតទាំងឡាយ ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្កន្ធានំឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្កន្ធទណៈនៃ អរហេតុកប្បដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្កិ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតីក្កិ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា ខន្ធា មហាក្សតេ បដិច្ច
កដត្តារូបំ ។

(៣៤) វិចារកញ្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ច-
យា អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា
វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច
បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ វិចារកញ្ច នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកវិចារកេ ខន្ធា ច មហា-
ក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
កដត្តារូបំ ។ វិចារកញ្ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ច នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា វិចារកេ
ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ អាស្រ័យ
វត្ថុ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជីសន្និ កដត្តារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំង-
ឡាយ ។

(៣៤) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជី-
សន្និ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសម្បជានរូប អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខត
ទាំងឡាយផង កដត្តារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខត
ទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បជីសន្និ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិន
មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌
មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុង
ខណៈនៃអហេតុកប្បជីសន្និ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កដត្តា-
រូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

វិបាកគ្រឹកេ បដិច្ចវិកេ

(៣៥) វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច លេវិចាកនវិចាក-
ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា វិចាកេ ខន្ធ
បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចាកេ ខន្ធ
បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៣៦) វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវិចាកនវិចាកៈ
ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា វិចាកធម្មធម្ម
ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

(៣៧) លេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច លេវិ-
ចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា
លេវិចាកនវិចាកធម្មធម្ម ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហា-
ក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ
ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋានំ . . . ឧត្តសម្មដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហា-
ក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ ។

(៣៨) វិចាកញ្ច លេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច លេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

វិយាកត្តិកៈ បដិច្ចវិវា:

(៣៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនេការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
សមុជានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយ កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៣៦) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនេការម្មណប្បដ្ឋយ
គឺ ចិត្តសមុជានរូប អាស្រ័យពួកខន្ធ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(៣៧) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះនេការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ
ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មហាក្ខត ៣
អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុជានរូប កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជានរូប . . .
ឧត្តសមុជានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

(៣៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
វិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើប

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ន អារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកេ ខន្ធ ច មហាក្សតេ ច
បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកេ
ខន្ធ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៣៧) វិចារកេ ធម្មធម្មញ្ញោ នេវិចារកេ នវិចារកេ ធម្ម-
ធម្មញ្ញោ ធម្មំ បដិច្ច នេវិចារកេ នវិចារកេ ធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ន អារម្មណាប្បច្ចយា វិចារកេ ធម្មធម្មោ ខន្ធ
ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

(៤០) វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ន អធិបតីប្បច្ចយា ។ យថា អនុលោមំ
សហជាតសនិសំ សន្តិកំ ។

(៤១) វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវិចារកេ នវិចារកេ ធម្ម-
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ន អនន្តរវ្បច្ចយា . . . ន សមនន្ត-
រវ្បច្ចយា ន អញ្ញមញ្ញវ្បច្ចយា មហាក្សតេ បដិច្ច
ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . .
អាហារសម្មដ្ឋានំ . . . ឧតុសម្មដ្ឋានំ . . . អសញ្ញ-
សត្តានំ មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ឥមំ
នាទតំ ន អញ្ញមញ្ញវ្បច្ចយា ន ឧបនិស្សយវ្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

កើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង កដត្តារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

(៣៧) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលជាធម៌ មានវិបាកជា
ប្រក្រតីផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៤០) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
អធិបតិប្បច្ច័យ ។ អនុលោម ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យ តាម
ដែលលោកបំប្រញហើយ ។

(៤១) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអនន្តរាប្បច្ច័យ . . . ព្រោះ
នសមនន្តរាប្បច្ច័យ ព្រោះនអពាមពាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តា-
រូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អា-
ហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋានរូប . . . កដត្តារូប ឧបាទារូប
អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ សេចក្តីផ្សេង ។ គ្នា
នេះ ព្រោះនអពាមពាប្បច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

វិហារគ្លីកោ បដិច្ចវិហារ

(៤២) វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អារុហ្ម វិហារកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធំ ។ សន្ធិត្ថំ ។
 វិហារកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា វិហារកោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្ត-
 សម្មជ្ឈានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ។ សន្ធិត្ថំ ។ វិហារកំ
 ធម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ច នេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិហារកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កជត្តា ច
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ កជត្តា ច រូបំ ។

(៤៣) វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិហារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អារុហ្ម វិហារកធម្មធម្មំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធោ ។ វិហារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកនវិ-
 ហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា វិហារក-
 ធម្មធម្មោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសម្មជ្ឈានំ រូបំ ។

វិបាកគ្លីកៈ បដិច្ចវារៈ

[៤២] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 បុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកខ្លួន ១ ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ (ខន្ធាន័ឡាយ) អាស្រ័យវិបាកខ្លួន ១ ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
 ជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ
 ចិត្តសមុជ្ឈនរូប អាស្រ័យវិបាកខ្លួនតាំងឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
 ជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យវិបាកខ្លួន ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ ក្តី កងតារូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤៣] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
 ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌
 មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជា
 ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈនរូប
 អាស្រ័យខន្ធាន័ឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[៤៤] នេវវិចារក នវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
 ចារក នវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា
 អារុហ្ម នេវវិចារក នវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធោ នេវវិចារក-
 វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ពាហារំ . . .
 អាហារសម្មដ្ឋានំ . . . ឧត្តសម្មដ្ឋានំ . . . អសញ្ញ-
 សន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។ នេវវិចារក-
 វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុ-
 រេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា
 ខន្ធោ ។ នេវវិចារក នវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច វិចារកោ
 ច នេវវិចារក នវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុំ បដិច្ច វិចារកា
 ខន្ធោ មហាក្ខតេ បដិច្ច កជន្តារូបំ ។

[៤៥] វិចារកញ្ច នេវវិចារក នវិចារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៤] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
 អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជា
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបកត ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ ដែលជាធម៌
 មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត ១ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុស-
 មុដ្ឋានរូប . . . (មហាក្ខត ៣) អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វ ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងតាំងឡាយ
 អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
 មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺវិបាកក្នុង
 តាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្តារូប អាស្រ័យ
 មហាក្ខតតាំងឡាយ ។

[៤៥] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវិហេ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិហាកំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្តញ្ច បដិច្ច
 តយោ ខន្ធិ ទ្រេ ខន្ធិ ច វត្តញ្ច បដិច្ច ទ្រេ
 ខន្ធិ ។ វិហាកញ្ច លេវិហាកលវិហាកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច លេវិហាកលវិហាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នប្បរេ-
 ជាតប្បច្ចយា វិហាកេ ខន្ធិ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិហាកេ ខន្ធិ
 ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច កដត្តារូបំ ។ វិហាកញ្ច
 លេវិហាកលវិហាកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច វិហាកោ ច
 លេវិហាកលវិហាកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ នប្បរេ-
 ជាតប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្ខណោ វិហាកំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច
 វត្តញ្ច បដិច្ច តយោ ខន្ធិ ទ្រេ ខន្ធិ ច វត្តញ្ច
 បដិច្ច ទ្រេ ខន្ធិ វិហាកេ ខន្ធិ ច មហាក្កតេ ច
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ។

(៤៦) វិហាកធម្មធម្មញ្ច លេវិហាកលវិហាកធម្ម-
 ធម្មញ្ច ធម្មំ បដិច្ច លេវិហាកលវិហាកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ នប្បរេជាតប្បច្ចយា វិហាកធម្មធម្មេ ខន្ធិ ច
 មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ វិហាកំ
 ធម្មំ បដិច្ច វិហាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នប្បរេជាតប្ប-
 ច្ចយា ។ សង្កតំ ។ . . . នភាសេវនប្បច្ចយា ។

វិញ្ញាណក្ខ័ត្តៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុង ១ ណៈ វៃនបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
 មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ
 ចិត្តសមុជានុរូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយ
 ផង កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុងទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយ
 ផង ក្នុង ១ ណៈ វៃនបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ក្នុង ១ ណៈ វៃនបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កងតារូប អាស្រ័យវិបាកក្នុង
 ទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

[៤៦] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
 អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
 វិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្ត-
 សមុជានុរូប អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង
 មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិទាកេនប្បដម្មំ បដិច្ច វិទាកេនប្បដម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នកម្មប្បច្ចយា វិទាកេនប្បដម្មោ ខន្ធ បដិច្ច វិទាក-
ដម្មដម្មា ចេតនា ។

(៤៧) នេវិទាកេនវិទាកេនប្បដម្មំ បដិច្ច នេវិ-
ទាកេនវិទាកេនប្បដម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា នេវ-
វិទាកេនវិទាកេនប្បដម្មោ ខន្ធ បដិច្ច នេវិទាកេនវិទាក-
ដម្មដម្មា ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋានំ . . .
ឧតុសម្មដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
មហាក្ខតេ បដិច្ច ឧទានារូបំ ។

(៤៨) វិទាកេនប្បដម្មំ បដិច្ច វិទាកេនប្បដម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នវិទាកេប្បច្ចយា វិទាកេនប្បដម្មំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ បដិច្ច ខន្ធ ខន្ធ ។
វិទាកេនប្បដម្មំ បដិច្ច នេវិទាកេនវិទាកេនប្បដម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នវិទាកេប្បច្ចយា វិទាកេនប្បដម្មោ ខន្ធ បដិច្ច
ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ វិទាកេនប្បដម្មំ បដិច្ច វិទាកេនប្ប-
ដម្មោ ច នេវិទាកេនវិទាកេនប្បដម្មោ ច ដម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
នវិទាកេប្បច្ចយា វិទាកេនប្បដម្មំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ខន្ធានំឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(៤៧) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី
អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យខន្ធានំឡាយ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ឈានរូប . . .
ឧត្តសមុជ្ឈានរូប . . . មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ ឧបាទារូប
អាស្រ័យមហាកូតតាំងឡាយ ។

(៤៨) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែល
ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែនជា
វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មិនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ឈានរូប អាស្រ័យខន្ធ
តាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី អាស្រ័យធម៌មាន
វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី

វិញ្ញាណក្ខន្ធា បដិច្ចវិញ្ញាណ

ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។

[៤៧] នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្ហំ បដិច្ច នេវវិ-
ចារកនវិចារកនច្ចដម្ហោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា
នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្ហំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធ
ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ
មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧ-
ចានារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុ-
សមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច កដន្តារូបំ
ឧចានារូបំ ។

[៤៨] វិចារកនច្ចដម្ហញ នេវវិចារកនវិចារកនច្ច-
ដម្ហញ ចម្ហំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្ហោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិចារកប្បច្ចយា វិចារកនច្ចដម្ហោ ខន្ធ ច
មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៤៩] នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្ហំ បដិច្ច នេវវិចា-
កនវិចារកនច្ចដម្ហោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា ពាហិរំ
. . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .

វិញ្ញាណត្ថិក្សៈ បដិច្ចវារៈ

សមដានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២
ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៤៩] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី
ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១
ចិត្តសមដានរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . .
អាហារសមដានរូប . . . ឧត្តសមដានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យ
មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វសត្វ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យ
មហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៥០] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមដានរូប
អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខត
ទាំងឡាយផង ។

[៥១] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
អាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសមដានរូប . . . ឧត្តសមដានរូប . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហា-
ក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[៥២] នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវ-
វិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នន្ត្រិយប្បច្ចយា
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
. . . ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា
អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្កតេ បដិច្ច រូបដិវិវិទ្ធិយំ ។

[៥៣] វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នយានប្បច្ចយា មញ្ជាវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ
ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៥៤] នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិ-
ចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នយានប្បច្ចយា
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។ បេ ។

[៥៥] វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិចាកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នមត្តប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចាកំ ឯកំ
ខន្ធិ បដិច្ច តិណិ ។

[៥៦] នេវវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចា-
កនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នមត្តប្បច្ចយា អហេតុកំ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ កងតារូប
ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៥២] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នន្ត្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុ-
សមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ រូបជីវិត្រិយ
អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[៥៣] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ
ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

[៥៤] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នឈានប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុសមុដ្ឋាន-
រូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។

[៥៥] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអហេតុកវិបាកក្នុង ១ ។

[៥៦] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ

វិបាកគ្រឹះ បដិច្ចវិហារ

នេវវិហារកនវិហារកនម្មនម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តីណា ។

[៥៧] វិហារកញ្ច នេវវិហារកនវិហារកនម្មនម្មំ
នម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា
អហេតុកប្បដិសន្ធិក្កុណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្តញ្ច
បដិច្ច តីណា ។

[៥៨] វិហារកំ នម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារក-
នម្មនម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។
វិហារកនម្មនម្មំ បដិច្ច នេវវិហារកនវិហារកនម្មនម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ នេវវិហារកន-
វិហារកនម្មនម្មំ បដិច្ច ឯកំ ។

[៥៩] វិហារកំ នម្មំ បដិច្ច វិហារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អារុប្បេ វិហារកំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៦០] វិហារកនម្មនម្មំ បដិច្ច វិហារកនម្មនម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អារុប្បេ វិហារកនម្មនម្មំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព បដិច្ច ទ្វេ
បន្ទា ។

វិបាកគ្លីកៈ បដិច្ចវារៈ

ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(៥៧) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុងខ្លួនផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

(៥៨) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាក
ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ។
ខន្ធ ១ អាស្រ័យធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។

(៥៩) វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុងខ្លួន ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ៣
អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៦០) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១
ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តានំ

[២០] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុប្ប
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធលោ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ពាហិរំ . . .
 អាហារសម្មជ្ជានំ . . . ឧត្តសម្មជ្ជានំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា
 មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧទាធារូបំ ។

[២២] វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នោនត្តិប្បច្ចយា . . . នោវិគក-
 ប្បច្ចយា . . . ។

[២៣] នហេតុយា ទស នអារម្មណោ បញ្ច
 នអធិបតិយា តេរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 បញ្ច នអញមញ្ញោ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេ-
 ជាតេ ម្នាទស នបច្ឆាជាតេ តេរស នអាសេវនេ
 តេរស នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ
 ឯកំ នសង្ក្រិយេ ឯកំ នឈានេ ទ្វេ នមត្តេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[៦១] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ក្នុងអរូបភព ខន្ធ ២
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ពាហិរូប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . ឧតុស-
 មុដ្ឋានរូប . . . មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញា-
 សត្វ កដត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[៦២] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ
 វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនានត្តិប្បដ្ឋយ . . . នៅវិតត-
 ប្បដ្ឋយ . . . ។

[៦៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអនន្តរាប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនការសេវនប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ចវិញ

នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្តយា
បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[២៤] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ តីណិ . . .

នអនិបតិយា នស នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ
តីណិ នអញ្ញាមញ្ញេ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ នស នបច្ឆាជាតេ នស នអាសេវនេ
នស នកម្មេ ទ្វេ នវិភាគេ ទ្វេ នអាហារេ ឯកំ
នស្រ្តិយេ ឯកំ នយានេ ទ្វេ នមត្តេ នវ នសម្ប-
យុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តយា តីណិ
នោវិគតេ តីណិ ។

[២៥] នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណាប្បដ្ឋយា

នអនិបតិយា តីណិ . . . នអនន្តរេ តីណិ នសម-
នន្តរេ តីណិ នោនត្តយា តីណិ នោវិគតេ តីណិ ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣

ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[៦៤] ក្នុងនការម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហតុ-
 ប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអតាមពាប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអាសវនប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១០ ក្នុងនកមប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
 ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
 ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
 ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៦៥] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហតុប្បដ្ឋយ
 ព្រោះនការម្មណប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អរិយធម៌បីកោសិកា អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុប្បលក្កំ

យថា កុសលត្ថិកោ សជ្ឈាយមក្កេន កណ៌តំ

ឯវំ ឥនាបិ កណោតតំ ។

បច្ចុន័យំ និដ្ឋិតំ ។

(២៦) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ បញ្ច . . .

នអធិបតិយា តេរស នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ

បញ្ច នអញ្ញាមញ្ញេ បញ្ច នឧបនិស្សយេ បញ្ច នមុ-

រេជាតេ ទ្វាទស នបច្ឆាជាតេ តេរស នអាសេវនេ

តេរស នកម្មេ ទ្វេ នវិទាតេ បញ្ច នសម្បយុត្តេ

បញ្ច នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោនតិយា បញ្ច នោវិ-

តតេ បញ្ច ។

(២៧) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណប្បដ្ឋយា នអធិ-

បតិយា បញ្ច . . . នមុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ

បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ ទ្វេ នវិទាតេ ទ្វេ

នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្ឋាន

នរោត្តមលក្ខណៈ

បណ្ឌិតតប្បីរាប់ ក្នុងនរោត្តមលក្ខណៈនេះ ដូចជាលោករាប់ហើយ
ដោយផ្លូវនៃការស្វាធាយន៍ ក្នុងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

ចប់ បច្ចុដ្ឋាយៈ ។

(៦៦) ក្នុងនការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះរោត្តប្បច្ច័យ . . .

ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥

ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥

ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២

ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣

ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង

នសម្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

(៦៧) ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះរោត្តប្បច្ច័យ

ព្រោះការម្ពណ្ណប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង

នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាសវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង

នកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្ប-

យតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

វិហារគ្រឹះ បដិច្ចវិហារ

[៦៨] ហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ពណាប្បដ្ឋយា អធិបតិ-
ប្បដ្ឋយា នបុរេជាតេ ភីណិ . . . នបច្ឆាជាតេ
ភីណិ នអាសវនេ ភីណិ នកម្មេ ទ្វេ នវិហារកេ
ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

[៦៩] ហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ពណាប្បដ្ឋយា អធិបតិ-
ប្បដ្ឋយា អនន្តរប្បដ្ឋយា ។ មូលកំ សង្កតំ ។
បុរេជាតប្បដ្ឋយា នបច្ឆាជាតេ ភីណិ . . . នអាស-
វនេ ភីណិ នកម្មេ ទ្វេ នវិហារកេ ទ្វេ ។ សង្កតំ ។
យថា កុសលត្ថិកេ អនុលោមប្បដ្ឋនីយកណាណា
កណីតា ឃំ កណោតតំ ។

អនុលោមប្បដ្ឋនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[៧០] នហេតុប្បដ្ឋយា អាម្ពណោ បញ្ច . . .
អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច សហជាតេ ទស
អញ្ញមញ្ញេ សត្តំ និស្សយេ ទស ឧបនិស្សយេ
បញ្ច បុរេជាតេ ភីណិ អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ ទស
វិហារកេ នវំ អាហារេ ទស វត្ថុនិយេ ទស

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៦៨] ក្នុងបុរេជាតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងបច្ឆាជាតិប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធសីប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ២ ក្នុងនិវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនិវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ។

[៦៩] ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ការម្មណប្បដ្ឋយ អធិបតិប្បដ្ឋយ និង
 អនន្តប្បដ្ឋយ ។ មូលកៈ លោកបំប្រញាហើយ ។ ក្នុងបច្ឆាជាតិប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ព្រោះបុរេជាតិប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនិរុទ្ធសីប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនិវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ បណ្ឌិតតប្បវាប ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមប្បច្ចនីយៈ
 ក្នុងកសលតិកៈ ដែលលោករាប់ហើយដែរ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៧០] ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះនេហតុ-
 ប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងអតាបពាប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងបុរេជាតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិរុទ្ធសីប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ២ ក្នុងនិកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនិវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៨
 ក្នុងនិវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ក្នុងនិវិជ្ជយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

លាទេ ទស មក្កេ ឯកំ សឡយុត្តេ បញ្ច
វិប្បយុត្តេ ទស អត្តិយា ទស ទត្តិយា បញ្ច វិគតេ
បញ្ច អវិគតេ ទស ។

(៧១) ទហេតុប្បដ្ឋយា ទអារម្មណប្បដ្ឋយា
សហជាតេ តីណិ . . . អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ
តីណិ កម្មេ តីណិ វិចារកេ តីណិ អាហារេ តីណិ
ឥន្ទ្រិយេ តីណិ លាទេ តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ
អត្តិយា តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

(៧២) ទហេតុប្បដ្ឋយា ទអារម្មណប្បដ្ឋយា
ទអធិបតីប្បដ្ឋយា ទអនន្តរប្បដ្ឋយា ទសមនន្តរ-
ប្បដ្ឋយា ទអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា សហជាតេ តីណិ . . .
និស្សយេ តីណិ កម្មេ តីណិ វិចារកេ តីណិ
អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ លាទេ តីណិ
វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ អវិគតេ តីណិ ។
សង្ខតំ ។

យថា កុសលត្តិកេ ទហេតុប្បលកំ កណិកំ
ឯវំ កណេតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

កងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ កងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ កងសម្ប-
យុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កងវិប្បយុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ កងអតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១០ កងនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ កងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
កងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។

[៧១] កងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
ព្រោះនការមណប្បច្ច័យ . . . កងអតាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ កង
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងកមប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងវិបាក-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងវិប្បយុតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ កងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧២] កងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
នការមណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអននប្បច្ច័យ នសមននប្បច្ច័យ
និងនអតាមពាប្បច្ច័យ . . . កងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កង
កមប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងអាហា-
រប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងឈានប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងវិប្បយុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ កងអតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ កងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចនហេតុមូលកៈ ដែលលោករាប់ហើយ កង
កុសលតិកៈដែរ ។

វិបាកគ្រិកេ បដិច្ចវារោ

យថា កុសលត្តិកេ បច្ចុនីយានុលោមំ វិទ្ធាវិតំ
ឯវំ ឥបំ វិទ្ធារេតតំ ។

បច្ចុនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជ្ជាតវារោ

[៧៣] វិទ្ធាកំ ធម្មំ សហជាតោ វិទ្ធាកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិទ្ធាកំ ឯកំ ខន្ធ
សហជាតា តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ សហជា-
តោ ឯកោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ សហជាតា ទ្វេ
ខន្ធ ។ សន្និទ្ធិតំ ។ ហេតុយា តេរស ។ បេ ។
អវិគតេ តេរស ។ និហេតុយា ទស ។ បេ ។
នោវិគតេ បញ្ច ។ ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណោ
បញ្ច . . . នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ និហេតុប្បដ្ឋយា
អារម្មណោ បញ្ច . . . អវិគតេ តេរស ។

សហជ្ជាតវារោ និដ្ឋិតោ ។

បប្បយវារោ

[៧៤] វិទ្ធាកំ ធម្មំ បច្ចុយា វិទ្ធាកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិទ្ធាកំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចុយា
តយោ ខន្ធ តយោ ខន្ធ បច្ចុយា ឯកោ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធ បដិសន្ធិក្កណោ ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

វារៈនេះ បណ្ឌិតតប្បវិទ្យាពិស្តារ ដូចបច្ចនីយានុលោម ក្នុង

កុសលត្ថិកៈ ដែលលោកឱ្យពិស្តារហើយដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជានិវារៈ

[៧៣] វិបាកធម៌ កើតជាមួយនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ កើតជាមួយនឹងវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ១ កើត

ជាមួយនឹង ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ កើតជាមួយនឹង ខន្ធ ២ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។ បេ ។ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មាន

វារៈ ១៣ ។ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ។ បេ ។ ក្នុងនោវិត-

តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។ ក្នុងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនវិប្បយតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ក្នុង

ការមណ្ឌប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងអវិត-

តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

ចប់ សហជានិវារៈ ។

បឋមវារៈ

[៧៤] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែក

នឹង ខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹង ខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិទាកំ ធម្មំ បច្ចុយា នេវិទាកនវិទាកនធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិទាកេ ខន្ធេ បច្ចុយា ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ វិទាកេ ខន្ធេ បច្ចុ-
 យា កដត្តារូបំ ។ វិទាកំ ធម្មំ បច្ចុយា វិទាកោ
 ច នេវិទាកនវិទាកនធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចុយា វិទាកំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចុយា តយោ
 ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៧៥] វិទាកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិទាកនធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិទាកនធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធិ
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ។
 វិទាកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា នេវិទាកនវិទាកនធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិទាកនធម្មធម្មោ ខន្ធា បច្ចុយា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ វិទាកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិទាក-
 នធម្មធម្មោ ច នេវិទាកនវិទាកនធម្មធម្មោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចុយា វិទាកនធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធិ
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា
 បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបា-
 កក្នុងទាំងឡាយ កងតារូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុងទាំងឡាយ កងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សម្មជានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៧៩) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជា

ប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។ ធម៌មិនមែន
 ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសម្មជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មាន
 វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្ត-
 សម្មជានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២
 ក្តី ចិត្តសម្មជានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

វិបាកគ្គិកេ បដិច្ចវាហេ

[៧៦] នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា នេវវិ-
ចារកនវិចារកនធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា នេវវិ-
ចារកនវិចារកនធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចុយា នយោ ខន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា
ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចុយា ។ បេ ។
មហាក្កតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចា-
នារូបំ វត្ថុំ បច្ចុយា នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មា ខន្ធា ។
នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកា ខន្ធា
បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកា ខន្ធា ។
នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកនធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកនធម្មធម្មា
ខន្ធា ។ នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ
ច នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកា ខន្ធា មហាក្កតេ
បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិត្តុលោ វត្ថុំ បច្ចុយា
វិចារកា ខន្ធា មហាក្កតេ បច្ចុយា កដត្តារូបំ ។
នេវវិចារកនវិចារកនធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកនធម្មធម្មោ ច

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៧៦) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជា
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមដាន-
រូបក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (មហាក្ខត ៣) ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ។ បេ ។
ចិត្តសមដានរូប កដត្តារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ពួក
ខន្ធ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។
វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ជាធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ វិបាកក្នុង
ទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ
វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ កដត្តារូប
ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែន
ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មា ខន្ធា មហាក្សត្រ
បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៧] វិចារកញ្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុលោ
វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។ វិចារកញ្ច
នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា នេវវិចា-
កនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារក
ខន្ធា ច មហាក្សត្រ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកេ ខន្ធា ច មហាក្សត្រ ច
បច្ចយា កជត្តារូបំ ។ វិចារកញ្ច នេវវិចារកនវិចា-
កធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ច នេវវិចា-
កនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វិចារកេ
ខន្ធា ច មហាក្សត្រ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ
ទាំងឡាយ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសម្មជានុ-
រូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតទាំងឡាយ ។

(៧៧) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹង
ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌
ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសម្មជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ
ទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង កដត្តារូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាក
ខន្ធទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។
វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹង
ផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
វិបាកខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្ត-
សម្មជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធទាំងឡាយផង មហាកូតទាំងឡាយផង

វិញ្ញាណកម្មបដិច្ចវិញ

បដិសន្ធិក្នុងលោក វិចារកំ ឯកំ ខន្ធក្ស វត្តក្ស បច្ចុយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តក្ស បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា
វិចារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ចុយា កេដត្តារូបំ ។

[៧៨] វិចារកេដប្បដប្បក្ស លេវិចារកេដវិចារកេដប្បដប្បក្ស
ដប្បំ បច្ចុយា វិចារកេដប្បដប្បក្ស ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា
វិចារកេដប្បដប្បំ ឯកំ ខន្ធក្ស វត្តក្ស បច្ចុយា តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តក្ស បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ។ វិចារកេ-
ដប្បដប្បក្ស លេវិចារកេដវិចារកេដប្បដប្បក្ស ដប្បំ បច្ចុយា
លេវិចារកេដវិចារកេដប្បដប្បក្ស ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា
វិចារកេដប្បដប្បក្ស ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ចុយា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិចារកេដប្បដប្បក្ស លេវិចារកេដវិចារកេដប្ប-
ដប្បក្ស ដប្បំ បច្ចុយា វិចារកេដប្បដប្បក្ស ច លេវិចារកេដ-
វិចារកេដប្បដប្បក្ស ច ដប្បា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចុយា វិចារ-
កេដប្បដប្បំ^(១) ឯកំ ខន្ធក្ស វត្តក្ស បច្ចុយា តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តក្ស បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា វិចារកេដប្បដប្បក្ស
ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៩] វិចារកំ ដប្បំ បច្ចុយា វិចារកោ ដប្បា
ឧប្បជ្ឈតិ អាវច្ឆណាប្បច្ចុយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធា បច្ចុយា

១ ម. វិញ្ញាណកម្មបដិច្ចវិញ ទិស្សតិ ។

វិបាកគ្រឹក្សៈ បដិច្ចវារៈ

ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខ្លួន ១ ផង វត្ថុផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង កងការប ពឹងផ្អែកនឹង
 វិបាកខ្លួនទាំងឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៧៨) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី-
 តីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌
 មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មាន
 វិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។
 ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមុជានរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៧៩) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខ្លួន ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ បដិសន្ធិ-
ក្កុលោ . . . ។

[៨០] វិចាកកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ
បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ ។

[៨១] នេវវិចាកកធម្មធម្មំ បច្ចយា នេវវិចាក-
កធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា នេវវិចាក-
កធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ
ខន្ធោ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធោ វត្ថុំ បច្ចយា នេវវិចាកកធម្មធម្ម-
កធម្មធម្មោ ខន្ធោ ។ នេវវិចាកកធម្មធម្មំ បច្ចយា
វិចាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ចក្កា-
យតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ សោតាយតនំ បច្ចយា
សោតវិញ្ញាណំ យាណាយតនំ បច្ចយា យានវិញ្ញាណំ
ជីវ្ហាយតនំ បច្ចយា ជីវ្ហវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ បច្ច-
យា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកោ ខន្ធោ បដិ-
សន្ធិក្កុលោ វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកោ ខន្ធោ ។ នេវវិចាក-
កធម្មធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចាកកធម្មធម្មោ ខន្ធោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

(៨០) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៨១) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធាន័យ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតនៈ សោតវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងសោតាយតនៈ ឃានវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងឃានាយតនៈ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងជីវ្ហយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ វិបាកក្នុងខន្ធាន័យ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ វិបាកក្នុងខន្ធាន័យ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធាន័យ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

វិហារគ្រូពេ បដិច្ចវិហារ

[៨២] វិហារកញ្ច លេវវិហារកនវិហារកធម្មធម្មញ្ច
 ធម្មំ បច្ចុយា វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាវម្មណា-
 ប្បច្ចុយា ចក្កវិញ្ញាណាសហគតំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច ចក្កា-
 យតនញ្ច បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធលេ ច ចក្កា-
 យតនញ្ច បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា សោត . . យាន . . .
 ជីវ្ហា . . . កាយ . . . វិហារកំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្តញ្ច
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធលេ ច វត្តញ្ច បច្ចុយា
 ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុណោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្តញ្ច
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធលេ ច វត្តញ្ច បច្ចុយា
 ទ្វេ ខន្ធា ។

[៨៣] វិហារកធម្មធម្មញ្ច លេវវិហារកនវិហារកធម្ម-
 ធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា វិហារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អា-
 វម្មណាប្បច្ចុយា វិហារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្តញ្ច
 បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធលេ ច វត្តញ្ច បច្ចុយា
 ទ្វេ ខន្ធា ។

[៨៤] វិហារកំ ធម្មំ បច្ចុយា វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 អធិបតិប្បច្ចុយា វិហារកំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចុយា ភីណិ ។
 អធិបតិប្បច្ចុយា បដិសន្ធិក្កុណោ នត្តិ ។ វិហារកធម្មធម្មំ
 បច្ចុយា អធិបតិយា ភីណិ ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៨២] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយចក្រវិញ្ញាណផង
 ចក្ខុយតនៈផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង ចក្ខុយតនៈផង
 សោត . . . យាន . . . ជីវ្ហ . . . កាយ . . . ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[៨៣] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជា
 ប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែល
 ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ។

[៨៤] វិបាកធម៌ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ ១ ។ ខន្ធ ៣ មិនមាន
 ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យទេ ។ ខន្ធ ៣ ក្នុងអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[៨៥] នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មំ បច្ចុយា នេវីទា
 កានវីទាកានធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា នេវ-
 វីទាកានវីទាកានធម្មធម្មំ វេកំ ខន្ធំ បច្ចុយា តយោ
 ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានពារុ រូបំ ទ្វេ ខទ្វេ បច្ចុយា ទ្វេ
 ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានពារុ រូបំ វេកំ មហាក្ខតំ បច្ចុយា
 តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ វត្ថុំ បច្ចុយា នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មោ ខន្ធា ។

[៨៦] នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិទា-
 កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 វិទាកា ខន្ធា ។ នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មំ បច្ចុយា
 វីទាកានធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 វិទាកានធម្មធម្មោ ខន្ធា ។ នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មំ
 បច្ចុយា វិទាកោ ច នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនិបតិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា
 វិទាកា ខន្ធា មហាក្ខតេ បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មំ បច្ចុយា វីទាកានធម្មធម្មោ
 ច នេវីទាកានវីទាកានធម្មធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៨៥) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមដានរូប ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ក្តី
 ចិត្តសមដានរូប ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 មហាក្ខត ១ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ខន្ធទាំង
 ឡាយ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។

(៨៦) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
 វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង
 ទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌
 មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធទាំងឡាយ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
 ប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹង
 វត្ថុ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ធម៌មានវិបាក
 ជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹង-
 ផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង

វិហារត្តិកេ បដិច្ចវិហារ

អធិបតីប្បច្ចយោ វត្ថុំ បច្ចយោ វិហារកេ ធម្មធម្មញ្ញា ខន្ធា
មហាក្សតេ បច្ចយោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៧] វិហារកញ្ចុ ធម្មវិហារកេ ធម្មវិហារកេ ធម្មធម្មញ្ញា
ធម្មំ បច្ចយោ វិហារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតី-
ប្បច្ចយោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធាញ្ចុ វត្ថុញ្ចុ បច្ចយោ
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ចុ បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ។
វិហារកញ្ចុ ធម្មវិហារកេ ធម្មវិហារកេ ធម្មធម្មញ្ញា ធម្មំ បច្ចយោ
ធម្មវិហារកេ ធម្មវិហារកេ ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយោ
វិហារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច បច្ចយោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
រូបំ ។ វិហារកញ្ចុ ធម្មវិហារកេ ធម្មវិហារកេ ធម្មធម្មញ្ញា ធម្មំ
បច្ចយោ វិហារកោ ច ធម្មវិហារកេ ធម្មវិហារកេ ធម្មធម្មោ ច
ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតីប្បច្ចយោ វិហារកំ ឯកំ ខន្ធាញ្ចុ
វត្ថុញ្ចុ បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ចុ
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា វិហារកេ ខន្ធា ច មហាក្សតេ ច
បច្ចយោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៧៨] វិហារកេ ធម្មធម្មញ្ញា ធម្មវិហារកេ ធម្មវិហារកេ ធម្ម-
ធម្មញ្ញា ធម្មំ បច្ចយោ វិហារកេ ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតី-
ប្បច្ចយោ វិហារកេ ធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធាញ្ចុ វត្ថុញ្ចុ បច្ចយោ
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ចុ បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ។

វិបាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធានំឡាយ វាធមិមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹង
ផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្តាធានំឡាយ ។

(៨៧) វិបាកធមិ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធមិផង ធមិមិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២
ផង វត្ថុផង ។ ធមិមិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹង
ផ្អែកនឹងវិបាកធមិផង ធមិមិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹង
វិបាកក្នុងធានំឡាយផង មហាក្ខត្តាធានំឡាយផង ។ វិបាកធមិក្តី ធមិ
មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធមិផង
ធមិមិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង
ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹង
វិបាកក្នុងធានំឡាយផង មហាក្ខត្តាធានំឡាយផង ។

(៨៨) ធមិមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធមិមានវិបាកជាប្រក្រតី
ផង ធមិមិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធមិមាន
វិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ លេវិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ ធម្មំ
 បច្ចយា លេវិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ ឧប្បជ្ជន្តិ អធិប-
 តិប្បច្ចយា វិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ ខន្ធច មហាក្កតេ ច
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ វិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ
 លេវិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ ធម្មំ បច្ចយា វិទាកំ-
 ធម្មនម្មញ្ញំ ច លេវិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ អធិបតិប្បច្ចយា វិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ ឯកំ ខន្ធា
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា វិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ ខន្ធច មហាក្កតេ
 ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(៥៧) វិទាកំ ធម្មំ បច្ចយា វិទាកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ អនន្តរាប្បច្ចយា . . . សមនន្តរាប្បច្ចយា . . . ។
 អារម្មណាប្បច្ចយសនិសំ ។

(៧០) សហជាតប្បច្ចយា . . . អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា
 វិទាកំ ឯកំ ខន្ធា បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធច
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កុលោ វិទាកំ ឯកំ ខន្ធា
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។
 វិទាកំ ធម្មំ បច្ចយា លេវិទាកំ ធម្មនម្មញ្ញំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មាន
 វិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបត្យប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធាន្តំឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង មហាក្ខត្តាខន្ធាន្តំឡាយ
 ផង ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែន
 មានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អធិបត្យប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធព ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធទ ដែលជាធម៌មានវិបាកជា
 ប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធល ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធល ផង វត្ថុផង ចិត្ត-
 សមុជានុរូប ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តំឡាយ ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ផង មហាក្ខត្តាខន្ធាន្តំឡាយផង ។

(៨៧) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរាប្បច្ច័យ . . . ។ ប្រហែលគ្នា
 នឹងការម្មណាប្បច្ច័យដែរ ។

(៨៨) ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ . . . ព្រោះអពាមពាប្បច្ច័យ ខន្ធ
 ៣ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ខន្ធល ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធល ខន្ធព ពឹង
 ផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធល ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធល ។
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ចវិញ

ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារកេ
 ខន្ធេ បច្ចយា វត្ថុ ។ វិចារកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ
 ច នេវវិចារកនិវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
 អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា វត្ថុ ច ន្ទេ ខន្ធេ បច្ចយា
 ន្ទេ ខន្ធា វត្ថុ ច ។

(៧០) វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ន្ទេ ខន្ធេ បច្ចយា ន្ទេ ខន្ធា ។

(៧២) នេវវិចារកនិវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា នេវវិចារ-
 កនិវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ចយា នេវ-
 វិចារកនិវិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា
 ន្ទេ ខន្ធេ បច្ចយា ន្ទេ ខន្ធា ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្កតា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បច្ចយា
 តយោ មហាក្កតា ន្ទេ មហាក្កតេ បច្ចយា ន្ទេ មហា-
 ក្កតា វត្ថុំ បច្ចយា នេវវិចារកនិវិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធា ។

វិញ្ញាណក្ខ័ត្តៈ បដិច្ចវារៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញាប្បប្បយ គឺ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខ្លួនចាំបាច់
 ឡាយ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
 មែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អញ្ញាប្បប្បយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខ្លួន ១ ក្នុង
 ខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី វត្ថុក្តី ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៧១) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញាប្បប្បយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៧២) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអញ្ញាប្បប្បយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌មិនមែន
 ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ មហា-
 ក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ ពាហិរូប . . . អាហារសមុជ្ឈានរូប . . .
 ឧត្តសមុជ្ឈានរូប . . . មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ១ របស់
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មហាក្ខត ២ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត ២ ពួកខន្ធ ជា
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា ចក្ខាយតនំ បច្ចយា
 ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយ-
 វិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកា ខន្ធ បដិសន្ធិក្កុលោ
 វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកា ខន្ធ ។ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មា ខន្ធ ។

(៧៣) វិចារកញ្ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មញ្ច
 ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធស្ក ចក្ខា-
 យតនញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធច ចក្ខាយ-
 តនញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ សោត . . . យាន . . .
 ជីវ្ហា . . . កាយ . . . វិចារកំ ឯកំ ខន្ធស្ក
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធច វត្ថុញ្ច
 បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកំ ឯកំ
 ខន្ធស្ក វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី

ទើបកើតឡើង ព្រោះអញាមញាប្បច័យ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុ-
យតនៈ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ វិបាកក្នុងទាំង-

ឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ កងខណៈ

នៃបដិសន្ធិ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក

មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអញាមញាប្បច័យ គឺ

ពួកខន្ធ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៧៣] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក

មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអញាមញាប្បច័យ

គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណផង ចក្ខុ-
យតនៈផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង ចក្ខុយតនៈផង សោត

. . . យាន . . . ជីវ្ហ . . . កាយ . . . ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង

វិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ៣

ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកក្នុង ១ ផង វត្ថុផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹង

ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ចវិញ

(៧៤) វិចារកកដម្មដម្មញ្ច នេវវិចារកកដវិចារកកដម្ម-
 ដម្មញ្ច ដម្មំ បច្ចយា វិចារកកដម្មដម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញា-
 មញ្ញប្បច្ចយា វិចារកកដម្មដម្មំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្តញ្ច
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តញ្ច បច្ចយា
 ទ្វេ ខន្ធា ។

(៧៥) វិចារកំ ដម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ដម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ និស្សយប្បច្ចយា ។ សហជាតសទិសំ ។
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយា បុរេជាតប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធិ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា
 វត្តំ បុរេជាតប្បច្ចយា ។ អនន្តរសទិសំ ។ សន្តិវត្តំ ។

(៧៦) វិចារកកដម្មដម្មំ បច្ចយា វិចារកកដម្មដម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា វិចារកកដម្មដម្មំ ឯកំ ខន្ធិ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធា បច្ចយា ឯកោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

(៧៧) នេវវិចារកកដវិចារកកដម្មដម្មំ បច្ចយា នេវ-
 វិចារកកដវិចារកកដម្មដម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា
 នេវវិចារកកដវិចារកកដម្មដម្មំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា ។ បេ ។

វិហារត្ថិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៧៤) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជា
 ប្រក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែល
 ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
 វត្ថុផង ។

(៧៥) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 និស្សយប្បច្ច័យ ។ ប្រវេហលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកខន្ធ ១ ទើបកើតឡើង ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ព្រោះ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ (ខន្ធាងឡាយ) ពឹង
 ផ្អែកនឹងវត្ថុ ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ប្រវេហលគ្នានឹង
 អនន្តរាប្បច្ច័យដែរ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(៧៦) ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ពឹង
 ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(៧៧) ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹង
 ផ្អែកនឹងធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធ ៣) ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១
 ដែលជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវគ្គានំ

វត្ថុំ បច្ចុយា នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា ខន្ធា ។
នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មា
ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា វិចារកធម្ម-
ធម្មា ខន្ធា ។

(៧៨) វិចារកធម្មធម្មញ្ញំ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មញ្ញំ ធម្មំ បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវ-
នប្បច្ចុយា វិចារកធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធាញ្ញំ វត្ថុញ្ញំ បច្ចុ-
យា តយោ ខន្ធា តយោ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ញំ បច្ចុយា
ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ញំ បច្ចុយា ទ្វេ ខន្ធា ។

(៧៧) វិចារកំ ធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ ធម្មា
ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចុយា តីណិ ។ សហជាតសទិសំ ។

(១០០) វិចារកំ ធម្មំ បច្ចុយា វិចារកោ
ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ វិចារកប្បច្ចុយា តីណិ ។ នេវ-
វិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចុយា នេវវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ វិចារកប្បច្ចុយា ឯកំ មហាក្កតំ
បច្ចុយា តយោ មហាក្កតា ទ្វេ មហាក្កតេ បច្ចុយា
ទ្វេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បច្ចុយា ចិត្តសម្មជ្ជានំ រូបំ
កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ វិចារកោ ច ឧភយញ្ញំ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពួកខន្ធ ជាធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកខន្ធ ជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

[៧៨] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រ-
 ក្រតីផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ១ ដែលជាធម៌
 មានវិបាកជាប្រក្រតីផង វត្ថុផង ខន្ធ ១ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[៧៩] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 កម្មប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យដែរ ។

[១០០] វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
 ជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
 ទើបកើតឡើង ព្រោះវិហាកប្បច្ច័យ មហាកូត ៣ ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត ១
 មហាកូត ២ ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូត ២ ចិត្តសមដានរូបក្តី កងតារូបក្តី ឧបា-
 នារូបក្តី វិបាកក្តី ខន្ធតាំង ២ ក្តី ខន្ធ ៣ ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងមហាកូតតាំងឡាយ ។

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិប្បវិញ្ញាណ

វិញ្ញាណក្ខណៈ នៃវិញ្ញាណនៃវិញ្ញាណធម្មតាធម្មតា តំណាង ។

អាហារប្បដ្ឋយា ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយា ឈានប្បដ្ឋយា មន្ត-
ប្បដ្ឋយា សម្បយុត្តប្បដ្ឋយា វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយា អត្ត-
ប្បដ្ឋយា នត្តប្បដ្ឋយា វិភត្តប្បដ្ឋយា អវិភត្តប្បដ្ឋយា ។

(១០១) ហេតុយា សត្តាស អារម្មណេ សត្ត
អធិបតិយា សត្តាស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ
សត្ត សហជាតេ សត្តាស អញ្ញមញ្ញេ នវំ និស្ស-
យេ សត្តាស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរោជាតេ សត្ត
អាសេវនេ ចត្តារិ កម្មេ សត្តាស វិញ្ញាណេ នវំ
អាហារេ សត្តាស ឥន្ទ្រិយេ សត្តាស ឈានេ
សត្តាស មន្តេ សត្តាស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ
សត្តាស អត្តិយា សត្តាស នត្តិយា សត្ត វិភត្តេ
សត្ត អវិភត្តេ សត្តាស ។

(១០២) ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ សត្ត . . .
អធិបតិយា សត្តាស ។ សន្និទ្ធីតំ ។ . . . អវិភត្តេ
សត្តាស ។ យថា កុសលត្តិកេ កណាថា ឃុំ
កណោតតំ ។

វិទាកត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ខន្ធ ៣
ក្តី ។ ព្រោះអាហារប្បដ្ឋយ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ ព្រោះឈានប្បដ្ឋយ
ព្រោះមគ្គប្បដ្ឋយ ព្រោះសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ ព្រោះ
អត្តិប្បដ្ឋយ ព្រោះនត្តិប្បដ្ឋយ ព្រោះវិត្តប្បដ្ឋយ ព្រោះអវិត្តប្បដ្ឋយ ។

(១០១) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ
១៧ ក្នុងអតាមពាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
ការសវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងវិបាក-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១៧ ក្នុងអត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ។

(១០២) ក្នុងការម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ...
ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៧ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ... ក្នុងអវិត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ ក្នុងកុសលត្តិកៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៣] វិចារកំ ធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ
ខន្ធិ បច្ចយា ភីណិ ។ វិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារ-
កធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាស-
ហគតេ ឧទ្ធច្ចុសហគតេ ខន្ធិ បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាស-
ហគតោ ឧទ្ធច្ចុសហគតោ មោហោ ។ នេវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ នេវិចារកនវិចារ-
កធម្មធម្មំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា ។ នេវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ច-
យា ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ ។ មេ ។ នេ-
វិចារកនវិចារកធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហគតោ
ឧទ្ធច្ចុសហគតោ មោហោ ។ នេវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មំ បច្ចយា វិចារកោ ច នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា
អហេតុកា វិចារកា ខន្ធិ មហាក្ខតេ បច្ចយា ចិត្ត-
សម្មជ្ឈានំ រូបំ អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(១០៣) វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បប្បយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកវិបាកក្នុង ១ ។ ធម៌មានវិ-
 បាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បប្បយ គឺ មោហា: ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខា ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធាន្តទាយ ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខា ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែន
 ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បប្បយ គឺ (ខន្ធ ៣) ពឹងផ្អែកនឹងអហេតុកក្នុង ១ ដែលជាធម៌មិនមែនជា
 វិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ។ វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បប្បយ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុយតន: ។ បេ ។ ធម៌
 មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
 ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បប្បយ គឺ មោហា: ដែល
 ប្រឡំដោយវិចិក្ខា ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ វិបាកធម៌ក្តី
 ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
 ប្បប្បយ គឺ អហេតុកវិបាកក្នុងខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដានបូ
 ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខត្ត ខន្ធាន្តទាយ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

វិញ្ញាណក្ខណៈ បដិច្ចវាហ

វិចារកញ្ច លេវិចារក លេវិចារក ធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ... លេវិចារក លេវិចារក ធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ... វិចារកោ ច លេវិចារក លេវិចារក ធម្មធម្មោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តំ លេវាតុប្បច្ចយា ។ វិចារក ធម្មធម្មញ្ច
 លេវិចារក លេវិចារក ធម្មធម្មញ្ច ធម្មំ បច្ចយា វិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ លេវាតុប្បច្ចយា វិចារក ធម្មធម្មោ សហគតេ
 ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធេ ប វត្តញ្ច បច្ចយា វិចារក ធម្ម-
 សហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។ វិចារកំ ធម្មំ
 បច្ចយា លេវិចារក លេវិចារក ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្ម-
 រម្មណាប្បច្ចយា ។ សម្មិត្តំ ។ សញ្ញា បដានិ វិចារ-
 កេតញ្ញានិ ។

(១០៤) លេវាតុយា ទ្វាទស ធម្មារម្មណោ បញ្ច
 ធម្មធម្មោ ធម្មធម្មោ សត្តរស ធម្មធម្មោ បញ្ច ធម្ម-
 ធម្មធម្មោ បញ្ច ធម្មធម្មោ បញ្ច ធម្មធម្មោ ធម្មធម្មោ
 បញ្ច ធម្មធម្មោ ទ្វាទស ធម្មធម្មោ ធម្មធម្មោ សត្តរស
 ធម្មធម្មោ សត្តរស ធម្មធម្មោ ធម្មធម្មោ ធម្មធម្មោ ធម្មធម្មោ

វិញ្ញាណភ្នំ: បដិច្ចវារ:

វិបាកធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងវិបាកធម៌ផង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
 ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមាន
 វិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង . . . វិបាកធម៌ក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក
 មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីក្តី ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹងធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតីផង ធម៌មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មោហ: ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខុច្ឆា ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ឆ្ច:
 ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធានំឡាយ ដែលប្រឡំដោយវិចិក្ខុច្ឆា ប្រឡំដោយឧទ្ធច្ឆ្ច:ផង
 វត្ថុផង ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែកនឹង
 វិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ ។ សេកក្តីប្រដ្ឋញ ។
 បទទាំងអស់ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

- (១០៤) កងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារ: ១២ កងនការមណ្ឌប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារ: ៥ កងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារ: ១៧ កងនអនន្តរប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ៥ កងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារ: ៥ កងនអតាមតាប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ៥ កងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារ: ៥ កងនបរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ១២ កងនបប្បាជាតប្បដ្ឋយ មានវារ: ១៧ កងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
 មានវារ: ១៧ កងនកមប្បដ្ឋយ មានវារ: ៤ កងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារ: ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ នឈានេ ចត្តារិ
នមត្តេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ភីណិ
នោនត្តិយា បញ្ច នោវិគតេ បញ្ច ។

[១០៥] នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ភីណិ . . .
នអធិបតិយា ទ្វាទស ។ សង្ខតំ ។ . . . នោវិគតេ
ភីណិ ។ យថា កុសលត្តិកេ បច្ចនិយកណាជា
ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១០៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច . . .
នអធិបតិយា សត្តរស ។ សង្ខតំ ។ នោវិគតេ បញ្ច ។
យថា កុសលត្តិកេ អនុលោមបច្ចនិយកណាជា ឯវំ
កណោតត្ថំ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១០៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ សត្ត . . .
អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត ។ បេ ។ . . .
អវិគតេ ទ្វាទស ។ នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណាប្ប-
ច្ចយា សហជាតេ ភីណិ . . . អញ្ញមញ្ញេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនិកាយាវប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិក្រន្តិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
 ក្នុងនិយានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 និសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនិវ្យាយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

(១០៥) ក្នុងនិកាយាវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនិហេតុ-
 ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ។ សេចក្តី
 បំប្រញា ។ . . . ក្នុងនោវិគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បី
 រាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចនីយៈ ក្នុងកុសលតិកៈដែរ ។
 ចប់ បច្ចនីយៈ ។

(១០៦) ក្នុងនិកាយាវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។
 ក្នុងនោវិគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់
 នូវអនុលោមបច្ចនីយៈ ក្នុងកុសលតិកៈដែរ ។
 ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

(១០៧) ក្នុងនិកាយាវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនិមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិសមន្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ។ បេ ។ . . . ក្នុងនិវ្យាយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ។
 ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ ព្រោះ
 និកាយាវប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនិព្វាយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

វិបាកគ្រិកេ និស្សយវារោ

សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ភីណិ ។ យថា កុស-

លត្តកេ បច្ចុនីយានុលោមគណានា ឯវំ គណោតតំ ។

បច្ចុនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

បច្ចុយវារោ និដ្ឋិតោ ។

និស្សយវារោ

[១០៨] វិទាកំ ធម្មំ និស្សាយ វិទាកោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិទាកំ ឯកំ ខន្ធំ និស្សាយ

តយោ ខន្ធោ ។

[១០៩] ហេតុយា សត្តរស ។ នហេតុយា

ទ្វាទស . . . ហេវិគតេ បញ្ច ។ ហេតុប្បច្ចយា

នអារម្មណោ បញ្ច . . . នវិប្បយុត្តេ ភីណិ ។

នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ សត្ត . . . អវិគតេ

ទ្វាទស ។

និស្សយវារោ និដ្ឋិតោ ។

វិបាកត្តិកៈ និស្សយវិវរៈ

សេចក្តីបំប្រែញ ។ . . . ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត

តប្បរាប ដូចជាការរាប នូវបច្ចនីយានុលោម ក្នុងកុសលត្តិកៈវិវរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បច្ចយវិវរៈ ។

និស្សយវិវរៈ

[១០៨] វិបាកធម៌ អាស្រ័យវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យវិបាកក្នុង ១ ។

[១០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ១២ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងនវិប្បយត្ថប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង

ការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ

មានវារៈ ១២ ។

ចប់ និស្សយវិវរៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សំសជ្ឈិវោ

[១១០] វិចារកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ វិចារកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
 តយោ ខន្ធោ ។ សង្ខតំ ។ សញ្ញនិ បទានិ វិត្តា-
 រេតញ្ញនិ ។

[១១១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ
 អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ
 ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ ទ្វេ
 កម្មេ តីណិ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ តីណិ វេទ្ធិយេ
 តីណិ ឈានេ តីណិ មត្តេ តីណិ សម្បយុត្តេ តីណិ
 វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ វិគតេ
 តីណិ អវិគតេ តីណិ ។ សង្ខតំ ។ យថា កុសលត្តិកេ
 គណនា ឯវំ គណេតត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តន

សំសង្ខារៈ

[១១០] វិបាកធម៌ ច្រឡំដោយវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ព្យ ច្រឡំដោយវិបាកខន្ធ ១ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
បទទាំងអស់ បណ្ឌិតគប្បីដឹង ដោយពិស្តារចុះ ។

[១១១] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ កងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ កងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងសហជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ កងអញមញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងនិស្សយប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ កងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ កងអារសវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ កងកមប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ កងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ កងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
កងភ័ន្តិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កង
មគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងសម្បយុតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងវិប្ប-
យុតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងអតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងនតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ កងវិតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ កងអវិតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ កង
កុសលគុកៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ សំសដ្ឋវិញ

[១១២] វិចារកំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ វិចារកំ ឯកំ
ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ សំសដ្ឋា
ទ្វេ ខន្ធោ ។ សព្វានិ បទានិ វិភជិតព្វានិ ។

[១១៣] នហេតុយា តីណិ នអធិបតិយា តីណិ
នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ ទ្វេ នយានេ ឯកំ
នមត្តេ ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា កុស-
លត្តិកេ បច្ចុនីយកណាណា ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចុនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១១៤] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។
សត្តិកំ ។ . . . នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ យថា កុស-
លត្តិកេ អនុលោមបច្ចុនីយកណាណា ឯវំ កណោតត្ថំ ។

អនុលោមបច្ចុនីយំ និដ្ឋិតំ ។

វិបាកគ្គិកៈ សំសង្កិរៈ

[១១២] វិបាកធម៌ ប្រឡំដោយវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

នរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ប្រឡំដោយអរហេតុកវិបាកខន្ធ ១ ខន្ធ ២

ប្រឡំដោយខន្ធ ២ ។ បទទាំងអស់ បណ្ឌិតចែកផងចុះ ។

[១១៣] កងនរហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ពា កងនអធិបតិប្បដ្ឋយ

មានវរៈ ពា កងនបរេជាកប្បដ្ឋយ មានវរៈ ពា កងនបច្ឆាជាកប្បដ្ឋយ

មានវរៈ ពា កងនអាសវនប្បដ្ឋយ មានវរៈ ពា កងនកម្មប្បដ្ឋយ

មានវរៈ ២ កងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២ កងនឈានប្បដ្ឋយ មាន

វរៈ ១ កងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២ កងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវរៈ

ពា ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចុនីយៈ កងកុសលត្តិកៈ

ដែរ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

[១១៤] កងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវរៈ ពា ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . កងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវរៈ ពា ។ បណ្ឌិត

គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចុនីយៈ កងកុសលត្តិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចុនីយៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១១៥] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ភីណិ . . .
អវិភតេ ភីណិ ។ យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចនីយា-
នុលោមកណាណា ឯវំ កណោតត្ថំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

សំសដ្ឋិវារោ និដ្ឋិតោ ។

សម្បយុត្តវារោ

[១១៦] វិចារកំ ធម្មំ សម្បយុត្តោ វិចារកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វិចារកំ ឯកំ ខន្ធ
សម្បយុត្តា តយោ ខន្ធ ។

នហេតុយា ភីណិ ។

ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា ភីណិ ។

នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ភីណិ ។

សម្បយុត្តវារោ និដ្ឋិតោ ។

បញ្ញាវារោ

[១១៧] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ វិចារកា ហេតុ សម្ប-
យុត្តកាណំ ខន្ធនំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១៥] ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងអវិភត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការ
 រាប់ នូវបច្ចនីយានុលោម ក្នុងកុសលតិកៈដែរ ។
 ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។
 ចប់ សំសង្កិរៈ ។

សម្បយុត្តិវារៈ

[១១៦] វិបាកធម៌ ប្រកបដោយវិបាកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន ៣ ប្រកបដោយវិបាកក្ខន្ធ ១ ។
 ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
 ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
 ចប់ សម្បយុត្តិវារៈ ។

បញ្ញាវារៈ

[១១៧] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញាវិញ

បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចារោ ធម្មោ នេវ
 វិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចារោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ ហេតុ កដត្តា-
 រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិចារោ ធម្មោ
 វិចារកស្ស ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ច
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារោ ហេតុ
 សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានេន រូចានំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារោ
 ហេតុ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១១៨) វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មោ ហេតុ
 សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មោ ហេតុ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្លីកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
 (ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី) ដោយហេតុប្បច្ច័យ
 គឺពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយហេតុប្ប-
 ច្ច័យ ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង
 នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺពួកវិបាក ជាហេតុ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយ
 ហេតុប្បច្ច័យ ពួកវិបាក ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង
 នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(១១៨) វិបាកធម្មធម៌ (ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី) ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម្មធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺវិបាកធម្មធម៌ទាំងឡាយ ជាហេតុ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺវិបាកធម្មធម៌ទាំង
 ឡាយ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

វិចារកធម្មធម្មា វិចារកធម្មធម្មស្ស ច លេវិចារកធម្មា
កធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិចារកធម្មធម្មា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៧] លេវិចារកធម្មធម្មា លេវិចារក-
ធម្មធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ លេវិ-
ចារកធម្មធម្មធម្មា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២០] វិចារកោ ធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ខន្ធន្ធ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ តំ
អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ឈនិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈនិ វិចិត្តិញ្ចា ឧប្បជ្ឈនិ
ឧទ្ធចំ ឧប្បជ្ឈនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈនិ កុសលាកុសលេ
និរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណាតា ឧប្បជ្ឈនិ ។ វិចារកោ
ធម្មា វិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សេត្តា ដលំ បច្ចវេត្តនិ វិចារកោ ខន្ធន្ធ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ តំ
អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ឈនិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈនិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម៌ទាំងឡាយ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកសម្បយត្ថកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៧] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ទាំងឡាយ
ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្ថកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២០] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអារម្មណប្ប-
ច្ច័យ គឺបុគ្គល ឃើញច្បាស់នូវវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រាវព្ននូវវិបាកក្នុងនោះ ទើប
កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្តិយា កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង
ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក
ទើបកើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺពួកសេក្ខបុគ្គល ពិចារ-
ណាឃើញនូវផល ក៏ឃើញច្បាស់ នូវវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិន
ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រាវព្ននូវ
វិបាកក្នុងនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង

វិហារគ្គិរេ បញ្ញាវិហារ

ចេតោបរិយញ្ញាណោន វិហាកកចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជា-
 នន្តិ ។ វិហាកា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញា-
 ណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វិហាកោ ធម្មោ នេវិហាកនវិហាក-
 ធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា
 ដលំ បច្ចវេក្ខតិ វិហាកេ ខន្ធោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន វិហា-
 កកចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជាតានិ ។ វិហាកា ខន្ធោ
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
 អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារម្មណាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(១២១) វិហាកកធម្មធម្មោ វិហាកកធម្មធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នានំ មត្តា សីលំ សមាធយត្តា
 ឧចោសថកម្មំ កត្តា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
 បច្ចវេក្ខតិ យាថា វុដ្ឋហិត្តា យានំ បច្ចវេក្ខតិ

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកសេក្ខបុគ្គល ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបាកចិត្ត ដោយ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ ។ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបតញ្ញាណ និងអនាគតិ-
 សញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺព្រះអរហន្ត ពិចារណា
 ឃើញនូវផល គឺឃើញច្បាស់ នូវវិបាកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជា
 ទឹក មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយវិបាកចិត្ត ដោយ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ ។ វិបាកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ
 ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

[១២១] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយការម្ម-
 ណប្បច្ច័យ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ពិចារ-
 ណានូវអំពើជាកុសលនោះ ពិចារណានូវអំពើជាកុសលទាំងឡាយ ដែល
 ខ្លួនធ្លាប់សន្សំល្អហើយក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន ពិចារណាឈាន

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សេត្វា តោត្រកុំ បច្ចុវេក្ខន្តិ វោនាទំ បច្ចុវេក្ខន្តិ
សេត្វា មត្តា វិជ្ជហិត្វា មត្តំ បច្ចុវេក្ខន្តិ សេត្វា
បហំនេ កំលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពតេ កំ-
លេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចំលោ កំ-
លេសេ ជាទន្តិ វិទាកធម្មធម្មេ ខន្ធនេ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទន្ធតិ
តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ នោមនស្សំ
ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន វិទាកធម្មធម្មចិត្តស-
មដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាទន្តិ អាតោសានញ្ញាយតនកុសលំ
វិញ្ញាណញ្ញាយតនកុសលស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ បេ ។ អាកិត្តញ្ញាយតនកុសលំ នេវ-
សញ្ញាណសញ្ញាយតនកុសលស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិទាកធម្មធម្មា ខន្ធនា ឥន្ធិវិជញ្ញាណស្ស
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
យថាតម្របតញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិទាកធម្មធម្មេ
វិទាកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិទាកធម្មធម្មេ ខន្ធនេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទន្ធតិ តំ អារត្ត រាតោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បជ្ជាន

ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិហារណានូវគោត្រក្ខ ពិហារណានូវវេទានៈ ពួកសេក្ខ-
 បុគ្គល ចេញចាកមគ្គ ពិហារណានូវមគ្គ ពួកសេក្ខបុគ្គល ពិហារណានូវពួក
 កិលេស ដែលខ្លួនលះបង់ហើយ ពិហារណានូវពួកកិលេស ដែលខ្លួន
 សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំទុកហើយ ក្នុង
 កាលមុន ឃើញច្បាស់នូវវិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក
 មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខ្លួននោះ ទើបកើតឡើង
 ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកសេក្ខបុគ្គល ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល
 ដែលប្រកបដោយវិបាកធម្មធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញាណ អាកាសា-
 នញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញាណញាយតនកុសល ដោយអារម្ម-
 ណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ អាកិញាញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃនេវសញា-
 នាសញាយតនកុសល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ វិបាកធម្មធម្មកន្លង-
 ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធាណ ចេតោបរិយញាណ បុព្វេនិវសានុស្ស-
 តិញាណ យថាកម្មបតញាណ និងអនាគតសញាណ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវវិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខ្លួននោះ

វិហារគ្លីពេ បញ្ញាវិពេ

ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ កុសលាកុសលេ
 និរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណាតា ឧប្បជ្ឈតិ អាគា-
 សានញាយតនកុសលំ វិញ្ញាណញាយតនវិចារកស្ស
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ អាភិញ្ញញ្ញា-
 យតនកុសលំ ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនវិចារកស្ស
 អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មា ទេវវិ-
 ចារកធម្មធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរហា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្តា មត្តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
 បច្ចវេក្ខតិ អរហា បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ
 បុព្វេ សុមុទានិណ្ណោ កិលេសេ ជាតតិ វិចារក-
 ធម្មធម្មេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោន វិចារកធម្មធម្មចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្ត
 ជាតតិ អាគាសានញាយតនកុសលំ វិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនកិរិយស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។
 អាភិញ្ញញ្ញាយតនកុសលំ ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន-
 កិរិយស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មា
 ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញា-
 ណស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្លីកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិង
 អកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍
 អាកាសានញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញាយតនវិបាក
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ អាកិញ្ញញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ
 នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ វិបាកធម្ម-
 ធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 ព្រះអរហន្ត ចេញចាកមគ្គ ពិចារណាមគ្គ ពិចារណានូវអំពើទាំងឡាយ
 ដែលខ្លួនសន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ព្រះអរហន្ត ពិចារណានូវកិលេស
 ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនលះបង់ហើយ ដឹងនូវកិលេសទាំងឡាយ ដែល
 ខ្លួនសន្សំទុក ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវវិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ
 ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយ
 វិបាកធម្មធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញាយតនកុសល
 ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញាយតនកិរិយា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។
 អាកិញ្ញញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន-
 កិរិយា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ វិបាកធម្មធម្មកន្លងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
 នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(១២២) ទេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ទេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរ-
 ហា និព្វានំ បច្ចវេក្កតិ និព្វានំ អារជ្ជនាយ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អរហា ចក្កំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជី
 កាយំ រូបេ សទ្ធេ កន្ធេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . .
 ទេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ និព្វេន ចក្កនា រូបំ បស្សតិ
 និព្វាយ សោតនាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាលោន ទេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មចិត្តសមដ្ឋិស្ស
 ចិត្តំ ជាតាតិ អាកាសានញ្ញាយ តនកិរិយំ វិញ្ញាណញ្ញា-
 យតនកិរិយស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។
 អាកិញ្ញញ្ញាយ តនកិរិយំ ទេវសញ្ញា នាសញ្ញាយ តនកិ-
 រិយស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេវវិចារកនវិចារ-
 កធម្មធម្មោ ខន្ធា ឥន្ធិវិជញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មប-
 កញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ទេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អរិយធម៌ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(១២២) នេវិបាកនវិបាកធម្មធមិ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធមិ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរហន្ត ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន
ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។ ព្រះ
អរហន្ត ឃើញច្បាស់នូវរូបក្នុង ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន សោតៈ
... ឃានៈ ជីវ្ហ កាយ រូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ ...
ឃើញច្បាស់ នូវនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្ធានំឡាយ ថាមិនទៀង ជា
ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញច្បាស់នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ព្រះសំឡេងដោយទិព្វ-
សោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយនេវិបាកនវិបាកធម្ម-
ធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនកិរិយា ជាបច្ច័យ
នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនកិរិយា ដោយ ការម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ អាកិញ្ញញ្ញា-
យតនកិរិយា ជាបច្ច័យ នៃនេវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា ដោយការម្ម-
ណប្បច្ច័យ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្ធានំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិ-
ចារណានូវឥន្ទ្រិវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវេសានុស្សតិញ្ញាណ
យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។
នេវិបាកនវិបាកធម្មធមិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធមិ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ

វិញ្ញាណបញ្ញាវិញ

និព្វានំ ធលស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេ-
 ក្ខា វា បុត្តជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនំ អស្សាទេនំ អភិទន្ធនំ តំ អារត្ត
 រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណាតា
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជីវំ កាយំ រូបេ សន្តេ
 កន្ធិ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . . នេវិចារកនិចារក-
 កធម្មធម្មេ ខន្ធិ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ
 អស្សាទេនំ អភិទន្ធនំ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ
 វិចារកោ តទារម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ រូបាយតនំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវិចារកនិចារក-
 កធម្មធម្មេ វិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សេក្ខា និព្វានំ បច្ចវេក្ខនំ និព្វានំ កោត្រកុស្ស
 វេទានស្ស មក្ខស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវិវាទៈ

គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយការម្មណ៍ប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខ-
 បគ្គលក្តី ពួកបឋជនក្តី ពិចារណាយើញ្ញច្បាស'នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជា
 ទឹក មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ
 ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសល
 នឹងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះអំពើនោះ
 ជាបច្ច័យ សោតៈ . . . យានៈ ជីវ្ហា កាយ រូប សំឡេង ក្លិន រស
 ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ពួកសេក្ខបគ្គល ពិចារណាយើញ្ញច្បាស' នូវនេវវិបាក-
 នវិបាកធម្មធម្មក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទឹក មិនមែនខ្លួន ត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស
 កើតឡើង កាលបើកុសលនឹងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង
 ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណ៍-
 ប្បច្ច័យ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយ
 អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបគ្គល ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន
 ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ វេទានៈ នឹងមគ្គ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សេត្វា វា បុត្តជ្ឈនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ តំ
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ សោតំ . . . ។ បេ ។
 នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មេ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ ទិព្វេន
 ចក្កនា រូបំ បស្សនិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សទ្ធិ
 សុណានិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាននិ នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មា ខន្ធ ឥន្ទ្រិវិញ្ញាលាស្ស ចេតោបរិយញ្ញាលាស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាលាស្ស អនាគតំសញ្ញាលាស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២៣] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស អនិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ វិចារកាធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធនំ អនិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិចារកោ ធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អនិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សេត្វា ដលំ
 កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខនិ វិចារកេ ខន្ធ កុំ កត្វា
 អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ តំ កុំ កត្វា រាតោ ឧប្បជ្ឈតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពួកសេក្ខបុគ្គលកី ពួកបឋជនកី ពិចារណាយើញច្បាស់នូវចក្ខុ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះចក្ខុនោះ ។ បេ ។
 ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ . . . ។ បេ ។ ពួកសេក្ខបុគ្គល
 ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាន្តំឡាយ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន តែងត្រេកអរ រីករាយ ឃើញច្បាស់នូវរូប
 ដោយទិព្វចក្ខុ ពួសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល
 ដែលប្រកបដោយនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាន្តំឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឥទ្ធិវិធាណ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(១២៣) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ គឺ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ វិបាកាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម្មធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺពួក
 សេក្ខបុគ្គល ធ្វើផលឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ធ្វើវិបាកក្ខន្ធាន្តំឡាយ
 ឲ្យជាទីគោរព ទើបត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើខ្លួននោះឲ្យជាទីគោរព

វិបាកគ្គិកេ បញ្ញាវិហេ

ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ វិចារកោ ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារ-
 កធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរហា
 ដលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ។ សហជាតាធិបតិ
 វិចារកាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ច នេវវិចារ-
 កនវិចារកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ វិចារកាធិបតិ សម្មយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(១២២) វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មស្ស អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិ-
 បតិ អារម្មណាធិបតិ នានំ ទត្វា សីលំ សមាទ-
 យិត្វា ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ឈានា
 វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា
 កោត្រកុំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ វេទានំ កុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ សេក្ខា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ បេ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
 នឹងសហជាតាធិបតិ ។ ឯអារម្មណាធិបតិ ព្រះអរហន្ត ធ្វើផលឲ្យជា
 ទីគោរព ទើបពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ វិបាកាធិបតិ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 គឺ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ វិបាកាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកកន្ធផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(១២៤) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអធិប-
 តិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណាធិបតិ នឹងសហជាតាធិបតិ ។ ឯអារម្ម-
 ណាធិបតិ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើអំពើ
 ទាំងនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ធ្វើអំពើទាំងឡាយ ដែល
 ខ្លួនសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា បេញ
 ចាកឈាន ធ្វើឈានឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល
 ធ្វើគោត្រភូ ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ធ្វើវេទនាៈ ឲ្យជាទីគោរព
 ទើបពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល បេញចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គឲ្យជាទីគោរព

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តានំ

បច្ចុវេក្ខតិ វិចាកកធម្មធម្មោ ខន្ធកុំ កត្វា អស្សា-
 ទេន្តិ អភិធម្មន្តិ តំ កុំ កត្វា វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ សហជាតាធិបតិ វិចាកកធម្មធម្មា-
 ធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។ វិចាកកធម្មធម្មោ នេវិចាកកធម្មធម្ម-
 ធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរហា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ។
 សហជាតាធិបតិ វិចាកកធម្មធម្មាធិបតិ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
 រូទានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ វិចាកកធម្មធម្មោ
 វិចាកកធម្មធម្មស្ស ច នេវិចាកកធម្មធម្មធម្មស្ស ច
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ សហជាតាធិបតិ
 វិចាកកធម្មធម្មាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានំ រូទានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(១២៥) នេវិចាកកធម្មធម្មោ នេវ-
 វិចាកកធម្មធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណា-
 ធិបតិ អរហា និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបពិចារណា ធ្វើវិបាកធម្មធម្មកន្លំទាំងឡាយឲ្យជាទីគោរព ទើបត្រេក
 អរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើខ្លួននោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត
 ឡើង ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ វិបាកធម្មធម្មធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកកន្លំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ
 នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណា-
 ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ឯអារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរហន្ត ចេញ
 ចាកមគ្គ ធ្វើមគ្គឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ
 គឺ វិបាកធម្មធម្មធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុជានុរូប ដោយអធិបតិប្ប-
 ច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម្មិផង នៃនេវវិបាកន-
 វិបាកធម្មធម្មិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់សហជាតាធិបតិ
 គឺ វិបាកធម្មធម្មធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកកន្លំផង នៃពួកចិត្ត-
 សមុជានុរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១២៥] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិ-
 បាកនវិបាកធម្មធម្មិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្ម-
 ណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ឯអារម្មណាធិបតិ គឺ
 ព្រះអរហន្ត ធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ។

វិញ្ញាណកម្ម បញ្ញាវិញ

សហជានាតិបតិ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មាធិបតិ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូកានំ អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា
 វិចារកធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ និព្វានំ ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា វិចារកធម្ម-
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សេក្កា និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ កោត្រកុស្ស វេទានស្ស មក្ខស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ កុំ កត្វា អស្សាទេន្តិ
 អភិនន្តន្តិ តំ កុំ កត្វា វកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 ។ បេ ។ សោតំ . . . ។ បេ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្ម
 ខន្ធា កុំ កត្វា អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ កុំ កត្វា
 វកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

(១២៦) វិចារកោ ធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរវិចារកយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិចារកា
 ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចារកានំ ខន្ធានំ អនន្តរវិចារក-
 យេន បច្ចយោ បញ្ចវិញ្ញាណំ វិចារកមនោទានុយា

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯសហជាតាធិបតិ គឺ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកកន្តរ៍ នៃពួកចិត្តសម្មជានុរូប៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ
 បានដល់អារម្មណាធិបតិ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម្មិ
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកសេក្ខបគ្គល
 ធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាទីគោរព ទើបពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 គោត្រក្ខ វេទានៈ និធិមគ្គ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខបគ្គល ធ្វើ
 ចក្ខុឲ្យជាទីគោរព ទើបត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើចក្ខុនោះឲ្យជាទីគោរព
 ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ បេ ។ សោតៈ . . . ។ បេ ។
 ពួកសេក្ខបគ្គល ធ្វើនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្តរ៍ទ្បាយឲ្យជាទីគោរព
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើខន្ធតាំងនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ បេ ។

[១២៦] វិបាកធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយអនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធមុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធគ្រាយ ។
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បញ្ចវិញ្ញាណ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោធាតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារកមនោធាតុ វិចារក-
 មនោវិញ្ញាណធាតុយា អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
 វិចារកោ ធម្មោ នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស អនន្ត-
 រប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ កវន្តំ អាវជ្ជនាយ អនន្តរប្បដ្ឋ-
 យេន បដ្ឋយោ វិចារកមនោវិញ្ញាណធាតុ កិរិយ
 មនោវិញ្ញាណធាតុយា អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(១២៧) វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អនន្តរ-
 ប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បុរិមា បុរិមា វិចារកធម្មធម្មា
 ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ វិចារកធម្មធម្មាទំ ខន្ធាទំ
 អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អនុលោមំ តោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ វោទានស្ស តោត្រកុ មគ្គស្ស វោទានំ
 មគ្គស្ស អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ វិចារកធម្មធម្មោ
 វិចារកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារ-
 កធម្មធម្មា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស មត្តោ ជលស្ស
 សេក្ខានំ អនុលោមំ ជលសមាបត្តិយា និរោធា
 វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសលំ ជល-
 សមាបត្តិយា អនន្តរប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វិបាកមនោធាតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោវិញ្ញាណ-

ធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកន-

វិបាកធម្មធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺកវឺ្តៈ ជាបច្ច័យ នៃអាវជ្ជនៈ

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ជាបច្ច័យ នៃកិរិយា

មនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(១២៧) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអនន្តរប្ប-

ច័យ គឺពួកវិបាកធម្មធម្មកន្ធមន្ត ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកធម្មធម្មកន្ធក្រោយៗ

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ អនុលោម

ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ គោត្រក្ខ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ

នៃមគ្គ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-

ធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺពួកវិបាកធម្មធម្មកន្ធមន្ត ជាបច្ច័យ នៃវជ្ជនៈ

មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃវេល អនុលោម របស់ពួកសេក្ខបុគ្គល ជាបច្ច័យ

នៃវេលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនកុសល របស់បុគ្គលវេល

ចេញចាកនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃវេលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

វិបាកក្តីកេ បញ្ញាវិបាក

(១២៨) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ នេវវិបាក-
 នវិបាកធម្មធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិ-
 មា បុរិមា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ខន្ធា បច្ឆិមាធំ
 បច្ឆិមាធំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មាធំ ខន្ធាធំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ
 វិបាកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាវជ្ជតា បញ្ចន្ធិ វិញ្ញាណាធំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ខន្ធា វដ្ឋានស្ស
 អរហតោ អនុលោមំ ដលសមាបត្តិយា និរោតា
 វដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាសញ្ញាយតនកិរិយំ ដលស-
 មាបត្តិយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិបាកន-
 វិបាកធម្មធម្មោ វិបាកធម្មធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាវជ្ជតា វិបាកធម្មធម្មាធំ ខន្ធាធំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(១២៩) វិបាកោ ធម្មោ វិបាកស្ស ធម្មស្ស
 សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។
 វិបាកោ ធម្មោ វិបាកស្ស ធម្មស្ស សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិបាកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណំ
 ។ បេ ។ តិណ្ណំ ។

វិបាកគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

[១២៨] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺពួកនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធមុន ។ ជា
បច្ច័យ នៃពួកនេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។
នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
គឺ អារវ័ជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកនេវិបាក-
នវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវិជ្ជនៈ អនុលោម របស់ព្រះអរហន្ត
ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ នៃវិសញ្ញានាសញ្ញាយតនកិរិយា របស់
បុគ្គលដែលចេញពីនិរោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្ប-
ច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ អារវ័ជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ដោយ
អនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១២៩] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយសមនន្តរប្ប-
ច្ច័យ គឺ ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃវិបាកធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃ
វិបាកក្ខន្ធ ៣ ។ បេ ។ ខន្ធ ៣ ។

អរិយធម៌បដិពេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៣០] វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិណំ ។ នេវវិចារ-
 កនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ. នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឃកោ ខន្ទោ ឃកំ មហាក្ខតំ . . .
 ពាហិរំ . . . អាហារសម្មជ្ជានំ . . . ឧត្តសម្មជ្ជានំ
 . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឃកំ មហាក្ខតំ ។

[១៣១] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ វិចារកស្ស
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
 ក្ខណោ វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ទានំ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៣២] វិចារកោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 ច ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកោ ឃកោ ខន្ទោ
 ច វត្ថុ ច តិណ្ណានំ ខន្ទានំ ។ វិចារកោ ច នេវវិ-
 ចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកា
 ខន្ទោ ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសម្មជ្ជានានំ រូចានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បវដ្តាន

[១៣០] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
 នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ នេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម្មកន្ធ ១ មហាក្ខត ១ . . . ពាហិរូប . . . អាហារសម្មជានរូប
 . . . ឧត្តសម្មជានរូប . . . មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វសត្វ ។

[១៣១] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុង ក្នុងខណៈនៃបដិ-
 សន្និ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៣២] វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 វិបាកធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ)
 នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្និ ។ វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្ម-
 ធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិបាកក្នុងក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសម្មជានរូប ។

វិញ្ញាណបញ្ញាវិញ

[១៣៣] វិចារកធម្មធានា ច នេវវិចារកធម្មវិចារ-
 កធម្មធានា ច ធានា នេវវិចារកធម្មវិចារកធម្មធម្មស្ស
 សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារកធម្មធានា ខន្ធ
 ច មហាក្កតា ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ សហជា-
 តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[១៣៤] វិចារកា ធានា វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ វិចារកា ឯកា
 ខន្ធ បដិសន្ធិក្កុលោ . . . ។ វិចារកា ធានា
 នេវវិចារកធម្មវិចារកធម្មធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកា ខន្ធ វត្ថុស្ស
 អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ វិចារកា ធានា
 វិចារកស្ស ច នេវវិចារកធម្មវិចារកធម្មធម្មស្ស ច
 ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្កុ-
 លោ វិចារកា ឯកា ខន្ធ តិណ្ណំ^(១) ខន្ធនំ
 វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

១ ម. តិណ្ណំ ។

វិបាកគ្រឹះ: បញ្ញាវារ:

[១៣៣] វិបាកធម្មធម៌ក្តី នៃវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ

នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកធម្ម-

ធម៌កន្តក្តី ពួកមហាកុតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយ

សហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៣៤] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអតោមពា-

ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ វិបាកធម៌

ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ ពួក

វិបាកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង

ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃ

វត្ថុផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអតោមពាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៣៥] វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស

អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកធម្មធម្មោ ឯកោ
ខន្ធភ្នំ តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធភ្នំ ទ្វេ ខន្ធភ្នំ ទ្វិដ្ឋំ ខន្ធភ្នំ ។
នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវវិចារកនវិចារ-
កធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធភ្នំ តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធភ្នំ ទ្វេ ខន្ធភ្នំ
ទ្វិដ្ឋំ ខន្ធភ្នំ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ វិចារកស្ស
ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ
វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ធភ្នំ ។

[១៣៦] វិចារកោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
ច ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារកោ
ឯកោ ខន្ធភ្នំ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធភ្នំ ។ សត្ត
បញ្ញា ។

[១៣៧] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ វិចារកធម្មធម្មោ
វិចារកធម្មធម្មស្ស តីណិ ។ នេវវិចារកនវិចារក-
ធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៣៥] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអតោមញ្ញញ្ញ
 ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ (ជា
 បច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិ-
 បាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអតោមញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម-
 ក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអតោមញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ
 គឺ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១៣៦] វិបាកធម៌ក្តី នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ)
 នៃវិបាកធម៌ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ។ បញ្ហា ៧ ។

[១៣៧] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយនិស្ស្រយប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធ ៣ ។ វិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកធម្មធម៌ គឺ ខន្ធ ៣ ។
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ។ បេ។

វិបាកគ្រឹះ បញ្ញាវិបាក

នេវវិបាកនវិបាកធម្មដម្បោ វិបាកកស្ស ធម្មកស្ស ចក្ខុ-
 យតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណាស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណាស្ស វត្ថុ វិបា-
 កានំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិបាកានំ ខន្ធានំ ។

នេវវិបាកនវិបាកធម្មដម្បោ វិបាកធម្មដម្មកស្ស និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ វិបាកធម្មដម្បោនំ ខន្ធានំ ។

(១៣៨) វិបាកោ ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មដម្បោ
 ច ធម្មា វិបាកកស្ស ធម្មកស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ចក្ខុវិញ្ញាណាសហគតោ ឯកោ ខន្ធា ច ចក្ខុ-
 យតនញ្ច ។ បេ ។ កាយាយតនញ្ច វិបាកោ ឯកោ
 ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្ធិ ខន្ធានំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 វិបាកោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច ។ វិបាកោ ច
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មដម្បោ ច ធម្មា នេវវិបាកនវិបា-
 កធម្មដម្មកស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិបាកា
 ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ។ សន្និទ្ធិត្ថំ ។ បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ . . . ។ វិបាកធម្មដម្បោ ច នេវវិបាកនវិបាកធម្ម-
 ដម្បោ ច ធម្មា វិបាកធម្មដម្មកស្ស និស្សយប្បច្ចយេន

វិហារគ្លីកៈ បញ្ញាវារៈ

នេវិបុកនវិបុកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបុកធម៌ គឺ ចក្ខាយតនៈ

ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ កាយា-

យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួក

វិបុកក្ខន្ធ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបុកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

នេវិបុកនវិបុកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបុកធម្មធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

គឺ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបុកធម្មធម៌ក្ខន្ធ ។

(១៣៨) វិបុកធម៌ក្តី នេវិបុកនវិបុកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ

វិបុកធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណ

ក្តី ចក្ខាយតនៈក្តី ។ បេ ។ កាយាយតនៈក្តី វិបុកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជា

បច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ វិបុកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិបុកធម៌ក្តី នេវិបុកនវិបុកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបុកនវិបុកធម្ម-

ធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបុកក្ខន្ធក្តី ពួកមហាក្ខត្តក្តី ។ សេចក្តី

បំប្រញ ។ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ វិបុកធម្មធម៌ក្តី នេវិបុក-

នវិបុកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃវិបុកធម្មធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បច្ចុយោ វិចារកធម្មធម្មោ ឃកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ។
 វិចារកធម្មធម្មោ ច ទេវិចារកធម្មធម្មធម្មោ ច
 ធម្មោ ទេវិចារកធម្មធម្មធម្មធម្មស្ស ធីស្សយប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធោ ច មហាក្ខតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ តេស បញ្ញា ។

[១៣៧] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ កាយិកំ
 សុខំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
 កាយិកំ ទុក្ខំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ ដលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ វិចារកោ ធម្មោ វិចារ-
 កធម្មធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អារម្ម-
 ណ្យបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វបនិស្ស-
 យោ កាយិកំ សុខំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ
 សមាទិយតិ ។ បេ ។ សង្ខំ ភិណ្ឌតិ កាយិកំ ទុក្ខំ
 ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ វិបាកធម្មធម្មកន្ត ខ ក៏ វត្ថុក៏ ។ វិបាកធម្មធម្មក៏ នៃវិបាកនវិបាក
 ធម្មធម្មក៏ ជាបច្ច័យ នៃនៃវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
 ពួកវិបាកធម្មធម្មកន្តក៏ ពួកមហាកត្តក៏ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមដ្ឋាន-
 រូប ។ បញ្ហា ១៣ ។

[១៣៧] វិបាកធម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្ម ដោយឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ្យំ និងបកត្ថបនិស្សយ្យំ ។ បកត្ថបនិ-
 ស្សយ្យំ គឺ កាយិកសុខ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និង
 ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កាយិកទុក្ខ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកសុខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
 វិបាកធម្ម (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកធម្មធម្ម ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
 បានដល់អារម្មណ្តូបនិស្សយ្យំ និងបកត្ថបនិស្សយ្យំ ។ បកត្ថបនិស្សយ្យំ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យកាយិកសុខ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ។ បេ ។
 បំបែកសង្ឃ អាស្រ័យកាយិកទុក្ខ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ។ បេ ។

វិញ្ញាណកម្ម បញ្ញាវិញ្ញាណ

សង្ខារំ ភិក្ខុតិ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ
 សទ្ធាយ ។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វិចារកោ ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យ-
 បនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។
 បកត្តបនិស្សយោ អរហា កាយិកំ សុខំ ឧប-
 និស្សាយ អនុប្បន្នំ កិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ
 សមាបជ្ជតិ សង្ខារេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បន្នំ
 កិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជតិ ។

[១៤០] វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ
 អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តប-
 និស្សយោ សទ្ធិ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ មានំ
 ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណិ សីលំ . . . សុតំ . . . ចាតំ . . .
 បញ្ញំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ មានំ ជប្បេតិ
 ទិដ្ឋិ កល្យាណិ វាតំ . . . ទោសំ មោហំ មានំ ទិដ្ឋិ . . .

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

បំបែកសង្ឃ កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ (ជាបច្ច័យ) នៃសត្វ ។ បេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌
 ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បាន
 ដល់អារម្មណ្តបនិស្សយ អនន្តបនិស្សយ និងបកត្តបនិស្សយ ។ បក-
 ត្តបនិស្សយ គឺ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យកាយិកសុខ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ
 ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
 មិនមែនខ្លួន អាស្រ័យកាយិកទុក្ខ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់
 កើតឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ។

(១៤០) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អារម្មណ្តបនិស្សយ អនន្តបនិស្សយ និង
 បកត្តបនិស្សយ ។ បកត្តបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសត្វ ហើយ
 ឲ្យទាន ។ បេ ។ ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ សីល . . . សុតៈ . . .
 ចាតៈ . . . អាស្រ័យបញ្ញា ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ ដំឡើងមានៈ
 ប្រកាន់ទិដ្ឋិ រតៈ . . . ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បត្តនំ ឧបទិស្សយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហានតិ ។ បេ ។ សង្ខំ កិណ្ឌតិ
 ។ បេ ។ សទ្ធា ។ បេ ។ បត្តនា សទ្ធាយ សីលស្ស
 ។ បេ ។ បត្តនាយ ឧបទិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បឋមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ បឋមស្ស ។ បេ ។
 ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ ទេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនស្ស បឋមំ ឈានំ ទុតិយស្ស ។ បេ ។
 អាភិញ្ញាណយតនំ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស ឧប-
 ទិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ បឋមស្ស
 មគ្គស្ស បរិកម្មំ បឋមស្ស ។ បេ ។ ចតុត្ថស្ស មគ្គស្ស
 បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស បឋមោ មគ្គោ ទុតិយស្ស ទុតិយោ
 មគ្គោ តតិយស្ស តតិយោ មគ្គោ ចតុត្ថស្ស បគ្គស្ស
 ឧបទិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សេត្វា មគ្គំ ឧប-
 ទិស្សយ អនុប្បដ្ឋំ កុសលសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 ។ បេ ។ មគ្គោ សេត្វានំ អត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធាយ
 ។ បេ ។ វាណាវាណកោសល្យស្ស ឧបទិស្សយ ប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ចាណាតិចារោ ចាណាតិចារស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង
 សម្លាប់សត្វ ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ ។ បេ ។ សទ្ធា ។ បេ ។ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា នៃសីល ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តី
 ប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃបឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ)
 នៃបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃទុតិយជ្ឈាន
 ។ បេ ។ អាកិញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 មគ្គទី ១ ។ បេ ។ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ២ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ១
 (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ២ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ៣ មគ្គទី ៣
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ពួកសេក្ខបគុល
 អាស្រ័យមគ្គ ហើយធ្វើកុសលសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើត
 ឡើង ។ បេ ។ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃអត្ថប្បជីសម្ពិទ្ធា របស់ពួកសេក្ខបគុល
 ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីឈ្លាសក្នុងឋានឋានៈ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បុណ្ណាតិបាត (ជាបច្ច័យ) នៃបុណ្ណាតិបាត ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ បញ្ញាវិហារ

មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ។ បេ ។ ព្យាបាទស្ស មាតុយា-
 តកកម្មំ មាតុយាតកកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិយា សង្ឃកេនកកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។

(១៤១) វិចារកកម្មធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ បរិយិដ្ឋិ-
 ប្បលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ ។ បេ ។ បត្តនំ
 ឧបនិស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិតាបេតិ ។ បេ ។
 សទ្ធា ។ បេ ។ បត្តនា កាយិកស្ស សុខស្ស កា-
 យិកស្ស ទុក្ខស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលាកុសលំ កម្ម-
 វិចារកស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តោ
 ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្រឹះ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ លេ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិ
 (ជាបច្ច័យ) នៃមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ លេ ។ នៃព្យាបាទ មាតុយាតកម្ម ជាបច្ច័យ
 នៃមាតុយាតកម្ម ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ លេ ។ ជាបច្ច័យ នៃ
 និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ (ជាបច្ច័យ)
 នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃសង្ឃកេទកម្ម ដោយឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ច័យ ។ លេ ។

(១៤១) វិបាកធម្មធមិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធមិ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ គឺ បានដល់អនន្តបនិស្សយ័ និងបកត្យបនិស្សយ័ ។ បក-
 ត្យបនិស្សយ័ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ
 រង្វើរទុក្ខដែលមានការស្វែងរកជាមូល ។ លេ ។ អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា
 ធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ ។ លេ ។ សទ្ធា ។ លេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នា ជា
 បច្ច័យ នៃកាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ កុសលនិងអកុសល ជាបច្ច័យ នៃកម្មវិបាក ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

វិចារកកដម្មដម្មោ នេវវិចារកកដម្មដម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ: អរហា មក្កំ
 ឧបនិស្សាយ អនុប្បដ្ឋំ កិរិយសមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 ឧប្បដ្ឋំ សមាបជ្ជតិ សម្មារេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ ។ បេ ។ មត្តោ អរហតោ អត្តប្ប-
 ជិសម្ពិទាយ ធម្មនិរុត្តិប្បជិកាលាប្បជិសម្ពិទាយ វាជា-
 វានកោសល្លស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤២] នេវវិចារកកដម្មដម្មោ នេវវិចារកក-
 វិចារកកដម្មដម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្តបនិស្សយោ អរហា ឧត្ថំ . . . កោជនំ
 . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បដ្ឋំ កិរិយសមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ ឧប្បដ្ឋំ សមាបជ្ជតិ ។ នេវវិចារកកដម្មដ-
 ម្មដម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ ឧត្ថំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុណមត្តិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្មណូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យមគ្គ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ពិចារណារឃើញច្បាស់ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃអត្តប្បដិសម្ពិទា ធម្មប្បដិសម្ពិទានិរុត្តិប្បដិសម្ពិទា បដិកាណប្បដិសម្ពិទា និងឋានាឋានកោសល្យ របស់ព្រះអរហន្ត ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៤២) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្មណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរហន្ត អាស្រ័យរដូវ . . . ភោជន . . . សេនាសនៈ ធ្វើកិរិយាសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់កិរិយាសមាបត្តិដែលកើតឡើងហើយ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្មណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ រដូវ . . .

វិញ្ញាណក្ខណៈ បញ្ញាវិញ

កោដនំ . . . សេនាសនំ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ដលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 វិចារកធម្មធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរ្យបនិស្សយោ បកត្តប-
 និស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ ឧត្តំ ឧបនិស្សយ
 ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ កោដនំ . . . សេនា-
 សនំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ
 ឧត្តំ . . . កោដនំ . . . សេនាសនំ សន្ទាយ ។ បេ ។
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៣] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបុរេជាតំ វត្តបុរេជាតំ ។ អារម្មណ្យបុរេជាតំ
 អរហា ចត្តំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ កាយំ រូបេ ។ បេ ។
 ជាដ្ឋព្វេ វត្តំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទិព្វេន ចត្តនា
 រូបំ ។ បេ ។ ទិព្វាយ សោភណាតុយា សន្នំ ។ បេ ។
 វត្តបុរេជាតំ វត្តំ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មានំ ខន្ធានំ
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ

វិហារត្ថិកៈ បញ្ញាវិរៈ

ភោជន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយិកស្ស១ កាយិកទុក្ខ និង
 ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជា
 បច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្មណ្ណ-
 បនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យរដូវ ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ អាស្រ័យ
 ភោជន . . . សេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន ។ បេ ។ បំបែកសង្ឃ រដូវ
 . . . ភោជន . . . សេនាសនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា ។ បេ ។
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៤៣) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ គឺ បានដល់ការម្មណ្ណបុរេជាន និងវត្ថុ-
 បុរេជាន ។ ការម្មណ្ណបុរេជាន គឺ ព្រះអរហន្ត (ពិចារណាឃើញ)
 នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ នូវកាយ នូវរូបទាំងឡាយ ។ បេ ។ នូវ
 ផ្សព្វទាំងឡាយ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។
 នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។ បេ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្តទាំងឡាយ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ
 សេក្ខា វា បុត្តជ្ឈនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ធុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនិំ អស្សាទេនិំ អភិទន្ធនិំ តំ អារត្ត
 វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ
 កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចារោ តទារម្មណតា
 ឧប្បជ្ឈតិ សោតំ ។ បេ ។ វត្ថុំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។
 តទារម្មណតា ឧប្បជ្ឈតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណា-
 ស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ដោជ្ឈព្វា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្ខា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ កាយាយតនំ កា-
 យវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ធានំ បុរេជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ
 វិចារកធម្មធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ សេក្ខា
 វា បុត្តជ្ឈនា វា ចក្កំ ។ បេ ។ អារត្ត វាតោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈតិ សោតំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត

គឺ ពួកសេក្ខបគុលកី ពួកបឋជនកី ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ

ថាមិនទៀង ជាទុក មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ

ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង

កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះ

អំពើនោះជាអារម្មណ៍ នូវសោតៈ ។ បេ ។ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។

(វិបាក) កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ

នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ផោជញ្ញាយតនៈ (ជា

បច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ)

នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ

វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នៃវិបាកន-

វិបាកធម្មធមិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធមិ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ បាន

ដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ ពួក

សេក្ខបគុលកី ពួកបឋជនកី (ពិចារណាឃើញ) នូវចក្ខុ ។ បេ ។ រាគៈ

ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបឡើង ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង នូវសោតៈ ។ បេ ។

វិញ្ញាណកម្ម បញ្ញាសិក្សា

វត្ថុ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ។ បេ ។ ទិព្វន
ចក្កុណ រូបំ ។ បេ ។ ទិព្វាយ សោភណតុយា សន្តំ ។
វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ វិចារកធម្មធម្មានំ ខន្ធានំ បុរេជានប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៤] វិចារកោ ធម្មោ នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មស្ស បន្តាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បន្តាជាន
វិចារកា ខន្ធា បុរេជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
បន្តាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៥] វិចារកធម្មធម្មោ នេវិចារកនវិចារកធម្ម-
ធម្មស្ស បន្តាជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវិចារក-
នវិចារកធម្មធម្មោ នេវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស បន្តា-
ជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៦] វិចារកធម្មធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា វិចារកធម្ម-
ធម្មា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ វិចារកធម្មធម្មានំ
ខន្ធានំ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទាន-
ស្ស កោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ មត្តស្ស អាសេវ-
នប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

នូវវត្ថុ ម៉ែនទៀង ។ លេ ។ ទោមនស្ស ។ លេ ។ នូវរូប ដោយទិព្វ-
ចក្ខុ ។ លេ ។ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតនាតុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ
វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(១៤៤) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយ
បច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

(១៤៥) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

(១៤៦) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយការសេ-
វនប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធមុន ។ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកវិបាក-
ធម្មធម្មក្ខន្ធក្រោយ ។ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម
(ជាបច្ច័យ) នៃកេរានៈ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ កេរានៈ ជា
បច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៤៧] ទេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មស្ស ទេវវិហាក-
នវិហាកធម្មធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរិមា បុរិមា ។ បេ ។ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៨] វិហាកោ ធម្មោ វិហាកស្ស ធម្មស្ស
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហាកា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ វិហាកា ចេតនា ។ វិហាកោ ធម្មោ ទេវវិ-
ហាកនវិហាកធម្មធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិហាកា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ វិហាកា ចេតនា
កដត្តារូចានំ ។ វិហាកោ ធម្មោ វិហាកធម្មធម្មស្ស
ច ទេវវិហាកនវិហាកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហាកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានេត្វ រូចានំ បដិសន្ធិក្ខណោ
វិហាកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា
ច រូចានំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៤៧] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ (ពួកខន្ធ) មុនៗ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៤៨] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
គឺ វិបាកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
វិបាកចេតនា ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិ-
បាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ វិបាកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសម្ពុទ្ធសម្ពុទ្ធរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ វិបាកចេតនា ក្នុងខណៈនៃបដិ-
សន្ធិ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-
ធម្មធម៌ផល នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផល ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ វិបាក-
ចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយត្តកក្ខន្ធផល នៃពួកចិត្តសម្ពុទ្ធសម្ពុទ្ធរូបផល
វិបាកចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយត្តកក្ខន្ធផល នៃពួកកដត្តារូបផល
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

វិហារគ្គិកេ បញ្ញាវិហារ

(១៤៧) វិហារកងម្មធម្មោ វិហារកងម្មធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហារកងម្មធម្មា ចេតនា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ។ វិហារកងម្មធម្មោ វិហារក-
 ស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណីកា
 វិហារកងម្មធម្មា ចេតនា វិហារកានំ ខន្ធានំ កម្មប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិហារកងម្មធម្មោ នេវិហារកង-
 វិហារកងម្មធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតា ធានាខណីកា ។ សហជាតា វិហារកងម្មធម្មា
 ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋាធានំ រូបាទំ ។ ធានាខណីកា
 វិហារកងម្មធម្មា ចេតនា កដត្តារូបាទំ ។ វិហារក-
 ងម្មធម្មោ វិហារកស្ស ច នេវិហារកងវិហារកងម្មធម្មស្ស
 ច ធានាខណីកា វិហារកងម្មធម្មា ចេតនា វិហារកានំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិហារកងម្មធម្មោ វិហារកងម្មធម្មស្ស ច នេវិហារកងវិ-
 ហារកងម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិហារកងម្មធម្មា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាធានាទារូ រូបាទំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(១៤៧) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយកម្ម-
 ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ។
 វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់
 នានាខណិកា គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ បានដល់សហជាតានានាខណិកា ។
 សហជាតា គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសម្បជានុ-
 រូប ។ ឯនានាខណិកា គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា (ជាបច្ច័យ) នៃពួក-
 កដត្តារូប ។ វិបាកធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាក-
 នវិបាកធម្មធម៌ផង គឺ បានដល់នានាខណិកា គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា
 ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។
 វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
 ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ វិបាកធម្មធម្មចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសម្បជានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១៥០] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិ-
ចារកធម្មធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវវិចា-
កនវិចារកធម្មធម្មោ ចេតនា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ។

[១៥១] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស
វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា
តិណ្ណានំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិកូលោ . . . ។ វិចារកោ
ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចារកា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ បដិ-
សន្ធិកូលោ វិចារកា ខន្ធា កដត្តារូចានំ ។ វិចារកោ
ធម្មោ វិចារកស្ស ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស ច
ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ បដិ-
សន្ធិកូលោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
កដត្តា ច រូចានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចារកា អាហារា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
តិណ្ណំ ។ បដិសន្ធិបិ ឥមេសំ តិណ្ណានំ កាតតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៥០] នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មចេតនា (ជាបច្ច័យ)
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ។

[១៥១] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។
វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ
ពួកវិបាកក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកវិបាកក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ)
នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
វិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ
វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈ
នៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌
ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ វិបាកាហារ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
គឺ ខន្ធ ៣ ។ ឯបដិសន្ធិ នៃខន្ធទាំង ៣ នេះ បណ្ឌិត គប្បធ្វើចុះ ។

វិញ្ញាណបញ្ញា

វិចារកដម្មដម្មា វិចារកដម្មដម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[១៥២] នេវវិចារកនវិចារកដម្មដម្មា នេវវិចារ-
កនវិចារកដម្មដម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នេវវិចារកនវិចារកដម្មដម្មា អាហារា សម្បយុត្តកាដំ
ខន្ធាដំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចាដំ អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កតតដ្ឋីការោ អាហារោ ឥមស្ស កោ-
យស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៣] វិចារកោ ដម្មា វិចារកស្ស ដម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ បដិសន្ធិ កា-
តតំ ។ វិចារកដម្មដម្មា វិចារកដម្មដម្មស្ស ឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៥៤] នេវវិចារកនវិចារកដម្មដម្មា នេវវិចារ-
កនវិចារកដម្មដម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នេវវិចារកនវិចារកដម្មដម្មា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្ត-
កាដំ ខន្ធាដំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចាដំ រូបដីវិ-
តិឥន្ទ្រិយំ កដត្តារូចាដំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ

ខន្ធ ៣ ។

[១៥២] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មាហារ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គំ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ កវឡិណ្ណាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអាហារ-
ប្បច្ច័យ ។

[១៥៣] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ បដិសន្ធិ បណ្ឌិត្តប្បវេទិច្ចះ ។ វិបាកធម្មធម៌
ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។

[១៥៤] នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ជានេវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គំ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
រូបដីតិឥន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋតារូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា វិបាកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយ
ប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ចក្កុន្ទ្រិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

(១៥៥) វិបាកោ ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា
ច ធម្មា វិបាកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន
បដ្ឋាយោ ចក្កុន្ទ្រិយញ្ច ចក្កុវិញ្ញាណញ្ច ចក្កុវិញ្ញាណ-
សហគតានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ
។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយញ្ច កាយវិញ្ញាណញ្ច កាយវិញ្ញា-
ណសហគតានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។

(១៥៦) វិបាកោ ធម្មា វិបាកស្ស ធម្មស្ស
ឈានប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ តីណិ ។ វិបាកធម្ម-
ធម្មា វិបាកធម្មធម្មស្ស ឈានប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ
តីណិ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា នេវវិបាកន-
វិបាកធម្មធម្មស្ស ឈានប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ នេវវិ-
បាកនវិបាកធម្មធម្មា ឈានដ្ឋា សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូកានំ ឈានប្បដ្ឋាយេន
បដ្ឋាយោ ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។
កាយន្ទ្រិយ ។ បេ ។

(១៥៥) វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
វិបាកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយក្តី ចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ជា
បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
។ បេ ។ កាយន្ទ្រិយក្តី កាយវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែល
ច្រឡំដោយកាយវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(១៥៦) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ព ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយឈាន-
ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ព ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិ-
បាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ
ជានេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួក
ចិត្តសមដានរូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

វិហារគ្រឹះ បញ្ញាវិហារ

[១៥៧] វិហារកោ ធម្មោ វិហារកស្ស ធម្មស្ស មគ្គ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភីណិ ។ វិហារកធម្មធម្មោ វិហា-
 កធម្មធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភីណិ ។
 នេវិហារកនវិហារកធម្មធម្មោ នេវិហារកនវិហារកធម្ម-
 ធម្មស្ស មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេវិហារកនវិហារក-
 ធម្មធម្មោ មគ្គផ្កា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋា-
 នានញ្ច រូបាទំ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៨] វិហារកោ ធម្មោ វិហារកស្ស ធម្មស្ស
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហារកោ ឯកោ ខន្ធា
 ភីណិទ្ធិ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិទ្ធិ បដិសទ្ធិក្កុណោ . . . ។

[១៥៩] វិហារកធម្មធម្មោ វិហារកធម្មធម្មស្ស
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវិហារកនវិហារក-
 ធម្មធម្មោ នេវិហារកនវិហារកធម្មធម្មស្ស សម្មយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិទ្ធិ ខន្ធានំ
 សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៥៧] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធភ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
 គឺ ខន្ធភ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង
 ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[១៥៨] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្ប-
 ច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធភ ខន្ធភ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ខន្ធភ ២ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១៥៩] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកន-
 វិបាកធម្មធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បេ ។ គឺ ខន្ធភ ២ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធភ ២ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

[១៦០] វិចារកោ ធម្មោ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិចារកា ខន្ធជិក្ខុ-
 សមុដ្ឋាណំ រូទានំ បដិសន្ធិក្កុណោ វិចារកា
 ខន្ធកដត្តារូទានំ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកា ខន្ធជិ-
 ប្រេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

[១៦១] វិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិចារកធម្មធម្មា ខន្ធជិ-
 ក្ខុសមុដ្ឋាណំ រូទានំ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកធម្មធម្មា
 ខន្ធជិប្រេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ ។

[១៦២] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចា-
 កនវិចារកធម្មធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ ប្រេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា
 នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មា ខន្ធជិក្ខុសមុដ្ឋាណ-
 ណំ ។ ប្រេជាតំ វត្ថុ នេវវិចារកនវិចារកធម្ម-
 ធម្មានំ ខន្ធជិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(១៦០) វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបច្ឆាជាតៈ ។ សហជាតៈ
 គឺ វិបាកក្ខន្ធាំណឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមដានរូប វិបាកក្ខន្ធ-
 ចាំណឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដតារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។
 ឯបច្ឆាជាតៈ គឺ វិបាកក្ខន្ធាំណឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(១៦១) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបច្ឆាជាតៈ ។ សហ-
 ជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមដានរូប ។
 ឯបច្ឆាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត
 មុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(១៦២) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិ-
 បាកធម្មធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ បុរេជាតៈ
 និងបច្ឆាជាតៈ ។ សហជាតៈ គឺ ពួកនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ
 (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមដានរូប ។ ឯបុរេជាតៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាំណឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

វិញ្ញាណកម្មបញ្ញាវិញ

បច្ចាជានំ នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មា ខន្ធា បុរេ-
 ជានស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មា វិចារកស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បុរេ-
 ជានំ ។ សហជានំ បដិសន្ធិក្ខណោ វត្ថុ វិចារកានំ
 ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជានំ
 ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ វិចារកានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មា
 វិចារកនច្ចដម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
 ជានំ វត្ថុ វិចារកនច្ចដម្មានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(១៦៣) វិចារកោ ធម្មា វិចារកស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ វិចារកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ។
 វិចារកោ ធម្មា នេវវិចារកនវិចារកនច្ចដម្មស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បច្ចាជានំ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯបច្ចាជានៈ គឺ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាន្តរាយ ជាបច្ច័យ
 នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកន-
 វិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់
 សហជានៈ និវបុរេជានៈ ។ សហជានៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 វិបាកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជានៈ
 គឺ ចកាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចកវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដោយ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ នេវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្ម-
 ធម្មិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជានៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកវិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៦៣] វិបាកធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
 ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម្មិ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-
 ធម្មធម្មិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជានៈ និវបច្ចាជានៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតា វិហាកា ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ បដិ-
 សន្និក្កុណោ វិហាកា ខន្ធោ កដត្តារូបានំ ។ បច្ឆា-
 ជាតា វិហាកា ខន្ធោ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិហាកោ ធម្មោ វិហាកស្ស
 ច នេវិហាកនវិហាកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហាកោ ឯកោ ខន្ធោ តិណ្ណានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ បដិសន្និក្កុណោ... ។

(១៦៤) វិហាកធម្មធម្មោ វិហាកធម្មធម្មស្ស អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធានំ ខន្ធានំ អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិហាកធម្មធម្មោ នេវិហាកន-
 វិហាកធម្មធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
 តំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា វិហាកធម្មធម្មោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា វិហាកធម្មធម្មោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥ-
 មស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិហាក-
 ធម្មធម្មោ វិហាកធម្មធម្មស្ស ច នេវិហាកនវិហាក-
 ធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិហាកធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សហជាតៈ គឺ វិបាកក្ខន្ធាំនឿយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប

វិបាកក្ខន្ធាំនឿយ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

ឯបច្ចាជាតៈ គឺ វិបាកក្ខន្ធាំនឿយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើត

មុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង នៃ

នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធទ (ជាបច្ច័យ)

នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១៦៤] វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

បានដល់សហជាតៈ និងបច្ចាជាតៈ ។ សហជាតៈ គឺ វិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធ-

ចាំនឿយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឯបច្ចាជាតៈ គឺ វិបាកធម្មធម្មក្ខន្ធាំនឿយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ

ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-

ធម្មធម៌ផង នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ វិបាក

ធម្មធម្មក្ខន្ធ ១ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ។

វិញ្ញាណកម្ម បញ្ញាវិញ្ញាណ

[១៦៥] នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ នេវវិចារ-
 កនវិចារកធម្មធម្មស្ស សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ
 អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណាន្ទំ ខន្ធលានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធលា
 ទ្ធិន្ទំ ខន្ធលានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . មហាក្ខតា ចិត្តសមុ-
 ដ្ឋានានំ រូចានំ កដត្តារូចានំ ឧចានារូចានំ អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
 ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។
 បុរេជាតំ អរហា ចត្តំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ សោតំ
 ។ បេ ។ វត្តំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទិព្វេន ចក្កុណ
 រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ
 ។ បេ ។ វត្តំ នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មានំ ខន្ធលានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា នេវវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធលា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយ-
 យស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតទ្បីកាវេ អា-
 ហារវេ ឥមស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

វិបាកគ្លីកៈ បញ្ញាវារៈ

(១៦៥) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធមិ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវវិបាកនវិបាក

ធម្មធមិ បានដល់សហជាតៈ បុរេជាតៈ បច្ចាជាតៈ អាហារ និង

ឥន្ទ្រិយ ។ សហជាតៈ គឺ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្ធទ ១ (ជាបច្ច័យ)

នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសម្បជានរូបផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្តសម្បជានរូបផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

មហាក្ខត ១ . . . មហាក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្បជាន-

រូប នៃពួកកដត្តារូប នៃពួកឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពាហិរូប . . .

អាហារសម្បជានរូប . . . ឧតុសម្បជានរូប . . . មហាក្ខត ១ របស់ពួក

អសញ្ញត្ត ។ ឯបុរេជាតៈ គឺ ព្រះអរហន្ត (ពិចារណាឃើញ) នូវ

ចក្ខុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ នូវសោតៈ ។ បេ ។ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង

។ បេ ។ ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ព្រមទៀង ដោយទិព្វសោតធាតុ

។ បេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្ធទ ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មកន្ធទ

ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

កតទ្បិណ្ឌិកាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

រូបដីវិត្តិយំ កដត្តារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នេវិវាគនវិវាគនម្មធម្មោ វិវាគស្ស ធម្មស្ស អត្តិ
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ ស-
 ហជាតំ បដិសន្ធិក្កុណោ វត្ថុ វិវាគានំ ខន្ធានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ សេក្ខា វា
 បុត្តជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អស្សនេន្តំ តំ
 អារត្ត វាលោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិវាគោ វិវាគម្មណាតា...
 សោតំ... ។ បេ ។ វត្ថុ... វិវាគោ វិវាគម្មណា-
 តា... រូចាយនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។ ដោ-
 ជ្ជញ្ញាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស ចក្ខាយនំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណស្ស កាយាយនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ
 វិវាគានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នេវិ-
 វាគនវិវាគនម្មធម្មោ វិវាគនម្មធម្មស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរេជាតំ សេក្ខា វា បុត្តជ្ជនា
 វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អស្សនេន្តំ ។ បេ ។
 នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ... វត្ថុ អនិច្ចតោ ។ បេ ។
 នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កនា ។ បេ ។ វត្ថុ
 វិវាគនម្មធម្មានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋាន

រូបជីវិតទ្រុឺយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដ្ឋកាប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ នេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បាន
 ដល់សហជាតៈ និវបុរេជាតៈ ។ សហជាតៈ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកវិបាកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាតៈ
 គឺ ពួកសេក្ខបគុលក្តី ពួកបុថុជនក្តី (ពិចារណាឃើញ) នូវចក្ខុ ថាមិន
 ទៀង ។ បេ ។ វេមង្គត្រេកអរ ពតៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង
 ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់
 ហើយ វិបាក (កើតឡើង) ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ . . . នូវសោតៈ
 . . . ។ បេ ។ នូវវត្ថុ . . . វិបាក (កើតឡើង) ព្រោះអំពើនោះជាអារ-
 ម្មណ៍ . . . រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យនៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញាយ-
 តនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាក-
 កក្ខន្ធ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាក-
 ធម្មធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាតៈ គឺ ពួកសេក្ខបគុលក្តី ពួក
 បុថុជនក្តី (ពិចារណាឃើញ) នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ វេមង្គត្រេកអរ
 ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង នូវសោត . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង
 ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកវិបាកធម្មធម៌ក្ខន្ធ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

វិបាកគ្រិកេ បញ្ញាវិហារ

[១៦៦] វិចារកោ ច លេវិចារកេវិចារកេធម្មធម្មោ
 ច ធម្មា វិចារកេស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 ចក្កវិញ្ញាណាសហគតោ ឃកោ ខន្ធលោ ច ចក្កាយ-
 តនញ្ច តិណ្ណន្នំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណាសហគតោ
 វិចារកោ ឃកោ ខន្ធលោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណន្នំ ខន្ធនំ
 បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកោ ឃកោ ខន្ធលោ ច វត្ថុ ច
 តិណ្ណន្នំ ។ វិចារកោ ច លេវិចារកេវិចារកេធម្មធម្មោ
 ច ធម្មា លេវិចារកេវិចារកេធម្មធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។
 សហជាតា វិចារកោ ខន្ធលោ ច មហាក្កតា ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ បដិសន្ធិក្កុលោ វិចារកោ ខន្ធលោ
 ច មហាក្កតា ច កដត្តារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បច្ឆាជាតា វិចារកោ ខន្ធលោ ច កតាដ្ឋី-
 ការោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស ។ បច្ឆា-
 ជាតា វិចារកោ ខន្ធលោ ច រូបដីវិឥន្ទ្រិយញ្ច កដត្តា-
 រូចានំ ។

វិបាកគ្លីកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៦៦] វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ

វិបាកធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។

សហជាតៈ គឺ ខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ចក្ខុយតនៈក្តី

(ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។ បេ ។ វិបាកក្ខន្ធ ១ ដែលប្រឡំដោយកាយ .

វិញ្ញាណក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ វិបាកក្ខន្ធ ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជា

បច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ វិបាកធម៌ក្តី នេវិបាកនវិ-

បាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

បានដល់សហជាតៈ បច្ចាជាតៈ អាហារ និងឥន្រ្ទិយ ។ សហជាតៈ គឺ

ពួកវិបាកក្ខន្ធក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចតុសមុដ្ឋានរូប ពួក

វិបាកក្ខន្ធក្តី មហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធក្តី កតទ្បិដ្ឋារាហារ

ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកាយនេះ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធក្តី

រូបដីត្រ្យិយក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៦៧] វិចារកធម្មធម្មោ ច នេវវិចារកនវិចារក-
 ធម្មធម្មោ ច ធម្មា វិចារកធម្មធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ
 វិចារកធម្មធម្មោ ឯកោ ខន្ធភ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្តំ ។
 វិចារកធម្មធម្មោ ច នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ច
 ធម្មា នេវវិចារកនវិចារកធម្មធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។
 សហជាតោ វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធភ ច មហាក្កតោ ច
 ចិត្តសមុដ្ឋាណំ រូបាណំ ។ បច្ឆាជាតោ វិចារកធម្មធម្មោ
 ខន្ធភ ច កតទ្បីកាពោ អាហារោ ច បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតោ វិចារកធម្មធម្មោ ខន្ធភ ច រូបជីវិត្រិយញ្ច
 កដត្តារូបាណំ ។ វិចារកោ ធម្មោ នត្ថិវិតតំ អនន្តរ-
 សទិសំ អវិតតំ អត្ថិសទិសំ ។

[១៦៨] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា ទិស អនន្តរ សត្ត សមនន្តរ សត្ត
 សហជាតោ ឯកាទិស អញ្ញាមញ្ញា សត្ត និស្ស-
 យេ តោស ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតោ តិណ្ណា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(១៦៧) វិបាកធម្មធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃ

វិបាកធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។

សហជាតៈ គឺ វិបាកធម្មធម៌កន្លះ ១ ក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ។

វិបាកធម្មធម៌ក្តី នេវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃនេវិបាកនវិបាក-

ធម្មធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតៈ បច្ចាជាតៈ អាហារ

និងស្រ្តីយ ។ សហជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម៌កន្លះ ពួកមហាក្ខត្តក្តី

(ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមដានរូប ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្ម-

ធម៌កន្លះ កតទ្យង្ហារហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយ

អត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាតៈ គឺ ពួកវិបាកធម្មធម៌កន្លះ រូបជីវិតិស្រ្តីយក្តី

(ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ។ វិបាកធម៌ គឺ នត្ថិប្បច្ច័យ និងវិតតប្បច្ច័យ

ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរិប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(១៦៨) កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងការមណ្ឌប្បច្ច័យ មាន

វារៈ ៨ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

ក្នុងសមនន្តរិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១

ក្នុងអពាមពារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

វិញ្ញាណកម្មបញ្ញាវិញ

បញ្ញាជាតេ ភីណិ អាសេវនេ ទ្វេ កក្កេ ធន វិចារកេ
 ភីណិ អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ ធន ឈានេ សត្ត
 មក្កេ សត្ត សឡយុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្តិយា តេរសេ នត្តិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគ-
 តេ តេរសេ ។

[១៦៧] ហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតិយា សត្ត . . .
 សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច និស្សយេ សត្ត
 វិចារកេ ភីណិ ឥន្ទ្រិយេ សត្ត មក្កេ សត្ត សឡ-
 យុត្តេ ភីណិ វិប្បយុត្តេ ភីណិ អត្តិយា សត្ត
 អវិគតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាករស្ស អនុលោម-
 កណាណ កណិតា ឃំ វិត្តារេតព្វា ។

អនុលោមំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧០] វិចារកោ ធម្មោ វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ . . . សហជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋ-
 យោ . . . ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ វិចារកោ
 ធម្មោ វិចារកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ . . .

វិបាកត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានវារៈ ៣ ក្នុងការសរសេរច្បាប់ មានវារៈ ២ ក្នុង
 កម្មច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកច្បាប់ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារច្បាប់
 មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានច្បាប់ មានវារៈ
 ៧ ក្នុងមគ្គច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយត្ថច្បាប់ មានវារៈ ៣ ក្នុង
 វិប្បយត្ថច្បាប់ មានវារៈ ៥ ក្នុងអតិច្បាប់ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនិច្ច-
 ច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតច្បាប់
 មានវារៈ ១៣ ។

[១៦៧] ក្នុងអធិបតិច្បាប់ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុច្បាប់ . . .
 ក្នុងសហជាតិច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាច្បាប់ មានវារៈ ៥ ក្នុង
 និស្សយច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកច្បាប់ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
 ច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គច្បាប់ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយត្ថច្បាប់
 មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយត្ថច្បាប់ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិច្ចច្បាប់ មានវារៈ
 ៧ ក្នុងអវិគតច្បាប់ មានវារៈ ៧ ។

ការរាប់ជាអនុលោម នូវបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោក
 បានរាប់ហើយ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[១៧០] វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយការម្មណ្ឌច្បាប់ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតិច្បាប់ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយច្ប-
 ច្បាប់ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយការម្មណ្ឌច្បាប់ . . .

អរិយធម៌បដិភេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិទាគោ ធម្មា
 នេវវិទាកនវិទាកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វិទាគោ ធម្មា វិទាកស្ស ច នេវវិទាក-
 នវិទាកធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៧១] វិទាកធម្មធម្មា វិទាកធម្មធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិទាកធម្មធម្មា វិទាកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វិទាកធម្មធម្មា
 នេវវិទាកនវិទាកធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . .
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 វិទាកធម្មធម្មា វិទាកស្ស ច នេវវិទាកនវិទាក-
 ធម្មធម្មស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
 វិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជា
 បច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ផង
 នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(១៧១) វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយអា-
 រម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជា-
 តប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ
 នៃវិបាកធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

វិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ផង នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្ម-
ធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(១៧២) នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយភាហារប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយស្រ្តិយប្បច្ច័យ ។ នេវវិ-
បាកនវិបាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . .
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ នេវវិបាកនវិ-
បាកធម្មធម៌ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម្មធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . .
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ ។

(១៧៣) វិបាកធម៌ក្តី នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃវិបាកធម៌ បានដល់សហជាតៈ និវបុរេជាតៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិទាគោ ច លេវិទាកនវិទាកនម្មធម្មោ ច ធម្មា
លេវិទាកនវិទាកនម្មធម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

(១៧២) វិទាកនម្មធម្មោ ច លេវិទាកនវិទា-
កនម្មធម្មោ ច ធម្មា វិទាកនម្មធម្មស្ស សហជាតំ
បុរេជាតំ ។ វិទាកនម្មធម្មោ ច លេវិទាកនវិទា-
កនម្មធម្មោ ច ធម្មា លេវិទាកនវិទាកនម្មធម្មស្ស
សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

(១៧៥) នបោតុយា សោឡស នអារម្មណ
សោឡស នអធិបតិយា សោឡស នអនន្តរ
សោឡស នសមនន្តរ សោឡស នសហជាតេ
ទ្វាទស នអញ្ញមញ្ញោ ទ្វាទស ននិស្សយេ ទ្វាទស
នឧបនិស្សយេ សោឡស នបុរេជាតេ ចុទ្ឋស នបច្ឆា-
ជាតេ សោឡស នអាសវនេ សោឡស នកម្ម
បណ្ណាស នវិទាកេ ចុទ្ឋស នអាហារេ សោឡស
នឥន្ទ្រិយេ សោឡស នឈានេ សោឡស នមគ្គ
សោឡស នសម្មយុត្តេ ទ្វាទស នវិប្បយុត្តេ ទស
នោអត្ថិយា ទស នោនត្ថិយា សោឡស នោវិគតេ
សោឡស នោអវិគតេ ទស ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វិបាកធម្មិក្ខី នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិក្ខី (ជាបច្ច័យ) នៃនេវវិបាកនវិបាក-
ធម្មធម្មិ បានដល់សហជាតៈ បច្ឆាជាតៈ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(១៧៤) វិបាកធម្មធម្មិក្ខី នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិក្ខី (ជាបច្ច័យ)

នៃវិបាកធម្មធម្មិ បានដល់សហជាតៈ និងបុរេជាតៈ ។ វិបាកធម្មធម្មិក្ខី
នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិក្ខី (ជាបច្ច័យ) នៃនេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មិ បាន
ដល់សហជាតៈ បច្ឆាជាតៈ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(១៧៥) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ

មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ

មានវារៈ ១៦ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនសហជាតៈ

ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងននិស្សៈ

យប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុង

នបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦

ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៥

ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦

ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦

ក្នុងនមគ្គិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦

ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនោអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០

ក្នុងនោតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៦

ក្នុងនោអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ។

[១៧៦] ឧបោតុប្បដ្ឋយា ឧអាវច្ឆណោ សោ-
ឡិស ។ សង្ខតំ ។ . . . លោកិកតេ ធស ។ យថា
កុសលត្តិកេ បច្ចដិយតណាថា វិត្តាវតា វិវិត្តាវតតំ ។

បច្ចដិយំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧៧] ឧបោតុប្បដ្ឋយា ឧអាវច្ឆណោ សត្ត . . .
ឧអធិបតិយា សត្ត ឧអនន្តរេ សត្ត ឧសមនន្តរេ
សត្ត ឧអញ្ញាមញ្ញា តិណី ឧឧបនិស្សយេ សត្ត
ឧបុរេជាតេ សត្ត ឧបច្ឆាជាតេ សត្ត ឧអាសេវនេ
សត្ត ឧកម្មេ សត្ត ឧវិចារកេ ចត្តាវិ ឧអាហារេ
សត្ត ឧក្រ្រិយេ សត្ត ឧណានេ សត្ត ឧមក្កេ សត្ត
ឧសម្បយុត្តេ តិណី ឧវិប្បយុត្តេ តិណី ឧោនត្តិយា
សត្ត ឧលោកិកតេ សត្ត ។

[១៧៨] ឧបោតុសហជាតនិស្សយេ អត្តិអវិកតន្ត
ឧអាវច្ឆណោ សត្ត ។ សង្ខតំ ។ . . . ឧលោកិកតេ សត្ត ។

(១៧៦) ក្នុងនិកាយមណ្ឌប្បជ្ជយ មានវារៈ ១៦ ព្រោះហេតុ-
ប្បជ្ជយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . ក្នុងនិកាយគតប្បជ្ជយ មានវារៈ
១០ ។ ដែលបណ្ឌិតគប្បឱ្យពិស្តារ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចុនីយៈ ក្នុងក្រ-
សលត្តិកៈ ដែលលោកឱ្យពិស្តារហើយដែរ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

(១៧៧) ក្នុងនិកាយមណ្ឌប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្ប-
ជ្ជយ . . . ក្នុងនិកាយអធិបតិប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយអនន្តប្បជ្ជយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនិកាយសមនន្តប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយពាមពាមប្បជ្ជយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយឧបនិស្សយប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយជាតប្ប-
ជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយបច្ចាជាតប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយសេវន-
ប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយកមប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយវិបាកប្បជ្ជយ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនិកាយអាហារប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយត្រ្រិយប្បជ្ជយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយឈានប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយមគ្គប្បជ្ជយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនិកាយសម្បយតប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយវិប្បយតប្បជ្ជយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយនោនតិប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយគតប្បជ្ជយ មាន
វារៈ ៧ ។

(១៧៨) ពាក្យថា សហជាតប្បជ្ជយ និស្សយប្បជ្ជយ អត្ថិប្បជ្ជយ
អវិគតប្បជ្ជយ ដូច្នោះ ក្នុងនិកាយមណ្ឌប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុ-
ប្បជ្ជយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . ក្នុងនិកាយគតប្បជ្ជយ មានវារៈ ៧ ។

អរិយធម៌បំណែក អនុលោមត្រកប្បដ្ឋាន

យថា កុសលត្តកេ អនុលោមបច្ចយ ជីយកណាតា
វិត្តាវិតា ឯវំ វិត្តាវេតតំ ។ អសម្មាហន្តេន ឯសោ
សជ្ឈាយមត្តោ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧៧] និហេតុប្បដ្ឋយា អាម្មណោ នវ . . .
អធិបតិយា ទស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
សហជាតេ ឯកាទស អញមញ្ញេ សត្ត និស្សយេ
តោស ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បញ្ញា-
ជាតេ តីណិ អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ នវ វិទាកេ
តីណិ អាហារេ សត្ត វិជ្ជាយេ នវ ឈានេ សត្ត
មត្តេ សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច
អត្តិយា តោស នត្តិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិ-
គតេ តោស ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចនីយៈ ក្នុង
កុសលត្ថិកៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយដែរ ។ នេះ ជាផ្នែកនៃការ
ស្វាធារ្យ ដែលបុគ្គលអ្នកមិនវង្វែង (គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ) ។

ចប់ អនុលោមបច្ចនីយៈ ។

- (១៧៧) ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុ-
ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងអនន្តរាប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១១ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសោសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
យុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

វិបាកត្តិកេ បញ្ញាវិបាក

[១៨០] ឧបោតុច្ឆ័យោ ឧអាម្មណាច្ឆ័យោ
 អធិបតិយោ សត្ត ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិភតេ ភេរស ។
 យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចដិយានុលោមកណាណា វិត្តា-
 វិតា ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

បច្ចដិយានុលោមំ និដ្ឋិតំ

វិបាកត្តិកំ ភតិយំ

និដ្ឋិតំ ។

វិបាកត្តិកៈ បញ្ចវារៈ

[១៨០] ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
ព្រោះនការម្មណប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ . . . ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាការរាប់នូវបច្ចនីយា-
នុលោម ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយដែរ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

វិបាកត្តិកៈទី ៣

ចប់ ។

ឧបាទិដ្ឋានានិយំ

បដិប្បវិណ្ណ

[១៨១] ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទិ-
 ដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋា-
 នានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទេ ខន្ធោ
 បដិច្ច ទេ ខន្ធោ បដិសន្ធិក្កណោ ឧបាទិដ្ឋានានិយំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ
 ទេ ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ កដត្តា ច រូបំ ខន្ធោ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធោ ឧបាទិដ្ឋានានិយំ
 ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា ទេ មហា-
 ក្កតេ បដិច្ច ទេ មហាក្កតា មហាក្កតេ បដិច្ច
 កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ខន្ធោ បដិច្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ ។ ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបា-
 ទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទេ
 ខន្ធោ បដិច្ច ទេ ខន្ធោ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

ឧបាទ័ន្ធពិញ្ញាណៈ

បដិច្ចវារៈ

[១៨១] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិ-
 លេសមានតណ្ហា ជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន)
 អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២
 ខន្ធ ៣ ក៏ កងតារូបក៏ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទ កងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក៏ កងតារូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យ
 ខន្ធទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាកូត ៣ អាស្រ័យ
 មហាកូត ១ ដែលជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ មហាកូត ២ អាស្រ័យមហា-
 កូត ២ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូតទាំងឡាយ ។ អនុ-
 បាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហា
 ជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន) អាស្រ័យ
 ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
 សមដ្ឋានរូប អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ ។ ឧបាទ័ន្ធ-
 បាទានិយធម៌ក៏ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក៏ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយ
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសម-
 ដ្ឋានរូបក៏ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមដ្ឋានរូបក៏
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

ឧបាទ្រន្តិកោ បដិច្ចវិហោ

[១៨២] អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
 ទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ
 មហាក្កតំ បដិច្ច តយោ មហាក្កតា មហាក្កតេ
 បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ឧទានារូបំ ។

[១៨៣] អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
 ទានិទ្ធិអនុទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ អនុទានិទ្ធិ-
 អនុទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានិទ្ធិទានានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អនុទានិទ្ធិអនុទានា-
 និយេ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ អនុទា-
 និទ្ធិអនុទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ច
 អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច
 ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(១៨២) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយ-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបក៏ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ២ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ដែលជា
 អនុបាទិនុបាទានិយៈ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត
 ទាំងឡាយ ។

(១៨៣) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ (ធម៌ដែលកម្មរូបកបដោយ
 កិលេសមានតណ្ហា ជាដើមមិនបានកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍
 ដល់ឧបាទាន) អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយខន្ធ ១
 ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុ-
 បាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយខន្ធទាំងឡាយ ។ អនុបា-
 ទិនុបាទានិយធម៌ក៏ អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ក៏ អាស្រ័យអនុបាទិនុអ-
 នុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក៏ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូបក៏ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

[១៨៤] អនុទានទិដ្ឋិអនុទានានិយេ អនុទានទិដ្ឋិ-
ទានានិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានទិដ្ឋិទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា អនុទានទិដ្ឋិអនុទានានិយេ
ខន្ធទ មហាក្សតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៨៥] ឧទានទិដ្ឋិទានានិយេ អនុទានទិដ្ឋិទានានិ-
យេ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានទិដ្ឋិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ឧទានទិដ្ឋិទានានិយេ ខន្ធទ មហាក្សតេ
ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៨៦] ឧទានទិដ្ឋិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
និដ្ឋិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បដ្ឋយា
ឧទានទិដ្ឋិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធទ បដិច្ច . . . បដិស-
ន្ធិក្ខណោ . . . ។ អនុទានទិដ្ឋិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ។
អនុទានទិដ្ឋិអនុទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ។ អារម្មណប្ប-
ដ្ឋយា តិណិ បញ្ញា ។

[១៨៧] អនុទានទិដ្ឋិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អនុទានទិដ្ឋិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បដ្ឋយា
អនុទានទិដ្ឋិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធទ បដិច្ច តយោ ខន្ធទ
ចិត្តសមុដ្ឋានេ រូបំ ឯកំ មហាក្សតំ បដិច្ច . . .

អភិធម្មបិណ្ឌ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

[១៨៤] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័យទ្បាយផង មហាក្ខត្តាទ្បាយផង ។

[១៨៥] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាយនិយធម៌ផង អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័យទ្បាយផង មហាក្ខត្តាទ្បាយផង ។

[១៨៦] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការមូណប្បច្ច័យ គឺ (ខន្ធ ៣) អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ។ អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ។ ព្រោះការមូណប្បច្ច័យ មានបញ្ហា ៣ ។

[១៨៧] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្នុងចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ (មហាក្ខត្ត ៣) អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ . . .

ឧបាទ្រន្តិកេ បដិច្ចវារោ

មហាក្សត្រេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទានារូបំ ។
 អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ភីណិ ។ អនុទា-
 និទ្ធិទានានិយញ្ច អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា
 អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយេ ខន្ធិ ច មហាក្សត្រេ ច
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១៨៨] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនន្តរវ្យច្ចយា . . .
 សមនន្តរវ្យច្ចយា . . . សហជាតវ្យច្ចយា ឧទានិទ្ធិ-
 ទានានិយំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច . . . បដិសន្ធិក្ខណោ
 ឯកំ មហាក្សតំ បដិច្ច . . . មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តា-
 រូបំ ឧទានារូបំ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្សតំ
 បដិច្ច . . . មហាក្សតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ ឧទានារូបំ ។
 ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ភីណិ ។ អនុ-
 ទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានិទ្ធិទានានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ សហជាតវ្យច្ចយា អនុទានិទ្ធិទា-
 នានិយំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធិ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។ ឯកំ មហាក្សតំ បដិច្ច . . .

ឧបាទ័ន្ធត្រីកៈ បដិច្ចវារៈ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ខន្ធ ពា
 អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យ
 អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផល អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផល ទើបកើតឡើង
 ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិ-
 យក្ខន្ធទាំងឡាយផល មហាក្ខតទាំងឡាយផល ។

(១៨៨) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអនន្តរៈប្បច្ច័យ . . . ព្រោះសមនន្តរៈប្បច្ច័យ . . . ព្រោះ
 សហជានប្បច្ច័យ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធទ . . . អាស្រ័យមហា-
 ក្ខត ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខត
 ទាំងឡាយ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វសត្វ . . . កងតារូប
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ ខន្ធ ពា អាស្រ័យឧបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធទ ។ បេ ។ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ . . .

អភិធម្មបំណែក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មហាក្សត្រេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧទានារូបំ ពាហិរំ
 ... អាហារសមុដ្ឋានំ ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច ... ។ អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 តិណិ ។ អនុទានិទ្ធិទានានិយញ្ច អនុទានិទ្ធិអនុទាន-
 និយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយោ ។
 ឧទានិទ្ធិទានានិយញ្ច អនុទានិទ្ធិទានានិយញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ។

[១៨៧] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយា
 ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ... បដិសន្ធិក្ខណោ
 ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 វត្ថុ ច ខន្ធធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច . . . ទ្វេ មហាក្សត្រេ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្សតា អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។
 អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរំ . . . អាហារំ
 . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ . . . ។ អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុជ្ឈានុរូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . .

អាហារសមុជ្ឈានុរូប . . . ឧត្តសមុជ្ឈានុរូប អាស្រ័យមហាក្ខត ១ . . . ។

ខន្ធ ពា អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌

អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ។

អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុ

បាទានិយធម៌ផង ។

(១៨៧) ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះអពាមពាប្បច័យ គឺ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធទ . . .

ខន្ធ ពា ក៏ វត្ថុក៏ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ

វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ អាស្រ័យមហា

ក្ខត១ . . . មហាក្ខត ២ អាស្រ័យមហាក្ខត ២ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញ

សត្វ . . . ។ ពាហិរូប អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ . . . អាហារ

រូប . . . ឧត្តសមុជ្ឈានុរូប . . . ។ អាស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ។

[១៧០] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច . . .
និស្សយប្បច្ចយា ។ នវ បញ្ញា ។ . . . ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយា ។

[១៧១] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
និទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ បុរេជានប្បច្ចយា ។
តីណិ បញ្ញា ។

[១៧២] អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
ទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្ប-
ច្ចយា អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។
អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានិទ្ធិអនុ-
ទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាសេវនប្បច្ចយា
អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ។

[១៧៣] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
និទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ កម្មប្បច្ចយា ។ ហេ-
តុប្បច្ចយសទិសា នវ បញ្ញា ។

[១៧៤] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទានិទ្ធិ-
ទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិចារកប្បច្ចយា តីណិ ។

ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ បដិបូរិវៈ

(១៧០) អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ . . . ព្រោះនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ ។ មានបញ្ញា ៧ ។ . . . ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(១៧១) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះបុរេជានប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ញា ៣ ។

(១៧២) អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ័ន្ធបាទានិយ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសវនប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យអនុបាទ័ន្ធ-
បាទានិយក្ខន្ធ ១ ។ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ័ន្ធ-
អនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអាសវនប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ
អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ។

(១៧៣) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះភម្មប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ញា ៧ ដូចជាក្នុងហេតុ-
ប្បច្ច័យដែរ ។

(១៧៤) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទា-
និយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្ទុចា-
 ទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ វិចាកប្បច្ចយា ឯកំ
 មហាក្កតំ បដិច្ច . . . មហាក្កតេ បដិច្ច ចិត្តសម្ម-
 ដ្ឋានំ រូបំ ឧចានារូបំ ។ អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ វិចាកប្បច្ចយា វិចាកំ អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិ-
 យំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។ នវ បញ្ញា ។

[១៧៥] ឧចាទិន្ទុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 ទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អាហារប្បច្ចយា ។
 មេ ។ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា
 សម្មយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថប្បច្ចយា
 នត្ថប្បច្ចយា វិភតប្បច្ចយា អវិភតប្បច្ចយា ។

យថា កុសលតិកស្ស បដិច្ចករោ សជ្ឈាយ-
 មក្កេន វិត្តារតោ ឯវំ វិត្តារេតព្វំ ។

[១៧៦] ហេតុយា នវ អារម្មណេ តីណិ អធិ-
 បតិយា បញ្ច អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ . . . ចិត្តសមុជ្ឈានរូប
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ។ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិ-
 យធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 វិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធទ ដែល
 ជាវិបាក ។ មានបញ្ហា ៧ ។

(១៧៥) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
 ព្រោះឈានប្បច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះ
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះអត្តិប្បច្ច័យ ព្រោះនត្តិប្បច្ច័យ ព្រោះវិត្តប្ប-
 ច្ច័យ ព្រោះអវិត្តប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បឲ្យពិស្តារ ដូចជាបដិច្ចវារៈ
 ក្នុងកុសលត្ថិកៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយ តាមលំអាននៃការស្វា-
 ធានយវែង ។

(១៧៦) វារៈ ៧ ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអា-
 រម្មណប្បច្ច័យ វារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ៣ អពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ

ឧបទ្ទិស្សន្តិកេ បដិច្ចវារោ

ឧបទ្ទិស្សន្តិយេ ភិណ្ឌំ បុរេជាតេ ភិណ្ឌំ អាសេវនេ
 ទ្វេ កម្មេ នវំ វិចារកេ នវំ អាហារេ នវំ វេទ្ធិយេ
 នវំ ឈានេ នវំ មគ្គេ នវំ សម្មយុត្តេ ភិណ្ឌំ
 វិប្បយុត្តេ នវំ អត្តិយា នវំ នត្តិយា ភិណ្ឌំ វិគតេ
 ភិណ្ឌំ អវិគតេ នវំ ។ ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ
 ភិណ្ឌំ ... អវិគតេ នវំ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បដិច្ចគណនា សដ្ឋាយ-
 មគ្គេន គណិតា ឯវំ គណេតត្ថំ ។

អនុណេមំ ។

[១៧៧] ឧបទ្ទិស្សន្តិយោ នាយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបទ្ទិស្ស-
 នានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេ-
 តុកំ ឧបទ្ទិស្សន្តិយោ នាយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា អហេតុកប្បដិសន្ធិ-
 ត្តណេ ឧបទ្ទិស្សន្តិយោ នាយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ខន្ធា បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច
 ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា

ឧបាទ្រន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

វារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងបរាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ២ ក្នុង
 អាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងកមប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុង
 ឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៣ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។ វារៈ ៣ ក្នុង
 អាម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហេតុប្បច្ច័យ . . . វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ ។

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់នូវបដិច្ចវារៈ ក្នុងកុសលតិកៈ ដែល
 លោករាប់ហើយ តាមលំអាននៃការស្វាធារ្យយដែរ ។

ចប់ អនុលោម ។

(១៧៧) ឧបាទ្រន្តិកៈ ទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ្រន្តិកៈ ទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនេហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបាទ្រន្តិកៈ-
 ទានិយក្ខន្ធទ ដែលជាអេហេតុកៈ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី
 កងតារបក្តី អាស្រ័យឧបាទ្រន្តិកៈ ទានិយក្ខន្ធទ ក្នុងខណៈនៃអេហេតុកប្ប-
 ដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កងតារបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធតាំង-
 ឡាយ ខន្ធតាំងឡាយ អាស្រ័យវត្ថុ មហាក្ខត ៣ អាស្រ័យមហាក្ខត ១

អភិធម្មបិដកេ អនុណាមទ្គិកប្បដ្ឋានំ

មហាក្សត្រ បដិច្ច កេដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ អសញ្ញា-
សត្តានំ ឯកំ មហាក្សតំ បដិច្ច . . . មហាក្សត្រ
បដិច្ច កេដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។ ឧបាទានិទ្ធុបាទា-
និយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទានិទ្ធុបាទានិយោ ធម្មា
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដ្ឋយា អហេតុកេ ឧបាទានិទ្ធុបា-
ទានិយេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។ ឧបា-
ទានិទ្ធុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបាទានិទ្ធុបាទានិយោ ច
អនុបាទានិទ្ធុបាទានិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុ-
ប្បដ្ឋយា អហេតុកំ ឧបាទានិទ្ធុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ
បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ រូបំ ន្ទេ
ខន្ធ បដិច្ច ន្ទេ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ រូបំ ។

[១៧៨] អនុបាទានិទ្ធុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
បាទានិទ្ធុបាទានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បដ្ឋយា
អហេតុកំ អនុបាទានិទ្ធុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
តយោ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ រូបំ ន្ទេ ខន្ធ បដិច្ច
ន្ទេ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានញ រូបំ អនុបាទានិទ្ធុបាទានិយំ
ឯកំ មហាក្សតំ មហាក្សត្រ បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ
រូបំ ឧបាទារូបំ ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋានំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ អាស្រ័យមហាក្ខត១
 របស់ពួកអសញ្ញត្តិ . . . កងត្តារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតទាំង-
 ឡាយ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដានរូប អាស្រ័យឧបាទិនុ-
 បាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ដែលជាអហេតុកៈ ។ ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី
 អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យឧបា-
 ទិនុបាទានិយក្នុង ១ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(១៧៨) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យ
 អនុបាទិនុបាទានិយក្នុង ១ ជាអហេតុកៈ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមដានរូបក្តី មហា-
 ក្ខត១ ដែលជាអនុបាទានិយក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ចិត្តសមដានរូប ឧបាទារូប
 អាស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសមដានរូប . . .

ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ បដិច្ចវិហារ

ឧត្តសម្ពុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច
ឧបាសម្ពុទ្ធិ វិចិត្តក្កាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធ
បដិច្ច វិចិត្តក្កាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[១៧៧] ឧបាទិណ្ណបាណនិយញ្ច អនុបាទិណ្ណបាណ-
និយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិណ្ណបាណនិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧបាទិណ្ណបាណ-
និយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្ពុ-
ដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០០] ឧបាទិណ្ណបាណនិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបា-
ទិណ្ណបាណនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា
បដិសន្ធិក្កណោ ឧបាទិណ្ណបាណនិយេ ខន្ធ បដិច្ច
កជត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហាក្ខតំ ប-
ដិច្ច អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។
ឧបាទិណ្ណបាណនិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិណ្ណបាណនិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ឧបាទិណ្ណបាណនិយេ
ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសម្ពុដ្ឋានំ រូបំ ។ អនុបាទិណ្ណបាណនិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិណ្ណបាណនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអារម្មណប្បច្ចយា អនុបាទិណ្ណបាណនិយេ ខន្ធ បដិច្ច
ចិត្តសម្ពុដ្ឋានំ រូបំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ពាហិរំ . . .

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បដិបូរិវៈ

អស្រ័យមហាក្ខត១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ឧបាទារូប អស្រ័យមហាក្ខតទាំងឡាយ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

(១៧៧) អនុបាទិនុបាទានិយធមិ អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធមិ ផង អនុបាទិនុបាទានិយធមិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ដែលជា អរហតុកៈផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(២០០) ឧបាទិនុបាទានិយធមិ អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធមិ ទើប កើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ កងតារូប អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ អស្រ័យមហាក្ខត ខន្ធទាំងឡាយ អស្រ័យមហាក្ខត ១ អស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធមិ អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធមិ អស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អស្រ័យ អនុបាទិនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ពាហិរូប អស្រ័យមហាក្ខត ១ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច ។ អនុទានទិន្នទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទា-
 ទិន្នទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នរោរម្មណាប្បច្ចយា
 អនុទានទិន្នទានានិយេ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ អនុទានទិន្នទានានិយញ្ច អនុទានទិន្នទានា-
 និយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុទានទិន្នទានានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នរោរម្មណាប្បច្ចយា អនុទានទិន្នទានានិយេ
 ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 ឧទានទិន្នទានានិយញ្ច អនុទានទិន្នទានានិយញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អនុទានទិន្នទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នរោ-
 រម្មណាប្បច្ចយា ឧទានទិន្នទានានិយេ ខន្ធ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[២០០] ឧទានទិន្នទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
 ទិន្នទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នរោរម្មណាប្បច្ចយា ។
 បដិសន្ធិ បរមុណ្ណំ ។ តីណា បញ្ញា ។ អនុទា-
 ទិន្នទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ។ ឯកា បញ្ញា ។ អនុទា-
 ទិន្នទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានទិន្នទានានិយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាហារសម្បជានរូប . . . អស្រ័យមហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាក្ខត ១ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាក្ខត ១ ។

[២០១] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បដិសន្ធិ បរិបូណ៌ ។ មានបញ្ហា ៣ ។ អស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ។ មានបញ្ហា ១ ។ អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ អស្រ័យអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌

ឧបាទ្រន្តិកេ បដិច្ចវារោ

ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនុចានិទ្ធអនុ-
 ចានានិទ្ធិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនុចានិទ្ធអនុចានានិទ្ធិយា
 អធិបតិ ។ ឧចានិទ្ធអនុចានិទ្ធិយេព្យា អនុចានិទ្ធអនុចានិ-
 ទ្ធិយេព្យា ឆម្មំ បដិច្ច អនុចានិទ្ធអនុចានានិទ្ធិយោ ឆម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ឧចានិទ្ធអនុចានានិទ្ធិយេ ខន្ធ
 ច មហាក្រតេ ច បដិច្ច ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូបំ ។

(២០២) ឧចានិទ្ធអនុចានិទ្ធិយំ ឆម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 និទ្ធអនុចានិទ្ធិយោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអនន្តរវប្បច្ចយា
 ។ បេ ។ . . . នសមនន្តរវប្បច្ចយា នអញ្ញមញ្ញវប្បច្ចយា
 នឧបនិស្សយវប្បច្ចយា នបុរេជាតវប្បច្ចយា នបន្តាជា-
 តវប្បច្ចយា នអាសេវនវប្បច្ចយា ។ អនុចានិទ្ធអនុចា-
 នានិទ្ធិយំ ឆម្មំ បដិច្ច អនុចានិទ្ធអនុចានានិទ្ធិយោ ឆម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអាសេវនវប្បច្ចយា វិចារកំ អនុចានិទ្ធអនុ-
 ចានានិទ្ធិយំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ។
 សន្និទ្ធិតំ ។

(២០៣) អនុចានិទ្ធអនុចានិទ្ធិយំ ឆម្មំ បដិច្ច អនុ-
 ចានិទ្ធអនុចានិទ្ធិយោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មវប្បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធអនុចានិទ្ធិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនុចានិទ្ធអនុ-
 ចានិទ្ធិយោ ចេតនា ពាហិរំ . . . អាហារសម្មដ្ឋានំ . . .

ឧបាទ័ន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ ដែលជាអនុបាទិន្ន-
 អនុបាទានិយៈ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ។ អនុ-
 បាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នបាទា-
 និយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមដ្ឋានរូប
 អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយផង មហាក្ខត្តាធាន័ឡាយផង ។

(២០២) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអនន្តរ្យប្បច្ច័យ ។ បេ ។ . . . ព្រោះនសមនន្ត-
 រ្យប្បច្ច័យ ព្រោះនអពាមពារ្យប្បច្ច័យ ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ព្រោះ
 នបុរេជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ ។
 អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្ន-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាវិបាក ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២០៣) អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នបាទានិយចេតនា អាស្រ័យ
 អនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធាន័ឡាយ ពាហិរូប . . . អាហារសម្បដ្ឋានរូប . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។

[២០៤] អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
ចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មប្បច្ចយា
កុសលេ អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយេ ខន្ធេ បដិច្ច
អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយា ចេតនា ។

[២០៥] ឧចានិទ្ធិចានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
និទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា
អសញ្ញាសន្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច មហាក្កតេ
បដិច្ច កដន្តារូបំ ឧចានារូបំ ។ ឧចានិទ្ធិចា-
និយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា ។ ឯកា បញ្ញា ។
អនុចានិទ្ធិចានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចានិទ្ធិអនុចា-
និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា កុសលំ
អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ។ តិណិ បញ្ញា ។ អនុចានិទ្ធិចានានិយេ ភ្នា
អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយេ ធម្មំ បដិច្ច អនុចានិទ្ធិចា-
នានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នវិចាកប្បច្ចយា កុស-
លេ អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយេ ខន្ធេ ច មហាក្កតេ
ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យមហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ។

(២០៤) អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយចេតនា អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធារំណំឡាយ ដែលជាកុសល ។

(២០៥) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិបាកប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ កងតារូប ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាក្ខតចំណែកឡាយ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិបាកប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ហា ១ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាកុសល ។ មានបញ្ហា ៣ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនិបាកប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្បជានរូប អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធារំណំឡាយ ដែលជាកុសលផង មហាក្ខតចំណែកឡាយផង ។

(២០៦) ឧទានិទ្ទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទានិទ្ទា-
នានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា អសញ្ញ-
សត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។ អនុទានិទ្ទា-
នានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានិទ្ទានានិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា ពាហិរំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។ សង្ខតំ ។

(២០៧) ឧទានិទ្ទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទា-
និទ្ទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសង្ខ្រិយប្បច្ចយា
អសញ្ញសត្តានំ មហាក្កតេ បដិច្ច រូបដីវតិស្រ្តិយំ ។

(២០៨) អនុទានិទ្ទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
ទានិទ្ទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នសង្ខ្រិយប្បច្ចយា
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ
មហាក្កតំ បដិច្ច ។

(២០៩) ឧទានិទ្ទានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទានិទ្ទានា-
និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នឈានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណ-
សហគតំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធិ ។ សង្ខតំ ។

ឧបាទ័ន្ធគិកៈ បដិច្ចវារៈ

(២០៦) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ របស់
 ពួកអសព្វាសត្វ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ័ន្ធបាទា-
 និយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . .
 អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(២០៧) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយ-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ រូបដីវិតិឥន្ទ្រិយ អាស្រ័យ
 មហាក្ខត្តទាំងឡាយ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។

(២០៨) អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទ័ន្ធបាទានិយ-
 ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរូប . . .
 អាហារសម្បជានរូប . . . អាស្រ័យមហាក្ខត្ត ១ ដែលមានរដូវជា
 សម្បជាន ។

(២០៩) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ អាស្រ័យ
 ខន្ធ ១ ដែលច្រឡំដោយបញ្ចវិញ្ញាណ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។ អនុចា-
ទិន្ទ្យាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្ទ្យាណានិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នយានប្បច្ចយា ពាហិរំ . . . អាហារ-
សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្កតំ បដិច្ច ។

(២០០) ឧចាទិន្ទ្យាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
ទិន្ទ្យាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នមក្កប្បច្ចយា
អហេតុកំ ឧចាទិន្ទ្យាណានិយំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ។ បញ្ចា បញ្ចា ។

(២០១) ឧចាទិន្ទ្យាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
ទិន្ទ្យាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នសម្បយុត្តប្បច្ច-
យា ។ នរោម្មណាប្បច្ចយសទិសំ ។

(២០២) ឧចាទិន្ទ្យាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
ទិន្ទ្យាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
អារុប្ប ឧចាទិន្ទ្យាណានិយំ ឯកំ ខន្ធិ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ
បដិច្ច ។ អនុចាទិន្ទ្យាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
ចាទិន្ទ្យាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ចយា អារុប្ប អនុចាទិន្ទ្យាណានិយំ ឯកំ ខន្ធិ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌

អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ

គឺ ពាហិរូប . . . អាហារសម្មជានរូប . . . អាស្រ័យមហាក្ខត ១

ដែលមានរដូវជាសម្មជាន ។

[២១០] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យឧបាទិនុ-

បាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ ។ មានបញ្ហា ៥ ។

[២១១] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងនការម្ម-

ណប្បច្ច័យដែរ ។

[២១២] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យឧបា-

ទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបភព អាស្រ័យមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វា-

សត្វ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើប

កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពា អាស្រ័យអនុបាទិនុបា-

ទានិយក្ខន្ធ ១ ក្នុងអរូបភព ពាហិរូប . . . អាហារសម្មជានរូប . . .

ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ បដិច្ចវារោ

ឧត្តសម្មដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្កំ បដិច្ច ។ អនុចានិទ្ទ-
 អនុចានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុចានិទ្ទអនុចានានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អារុប្ប អនុចា-
 និទ្ទអនុចានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខត្វា
 ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខត្វា ។

[២០៣] ឧចានិទ្ទចានានិយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧចា-
 និទ្ទចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នោនត្ថិប្បច្ចយា . . .
 នោវិកតប្បច្ចយា ។ យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចនីយវារោ
 វិត្តារតោ ឯវំ វិត្តារតោ ។

[២០៤] នហេតុយា បញ្ច នអារម្មណោ ធន
 នអធិបតិយា ធន នអនន្តរេ ធន នសមនន្តរេ ធន
 នអញ្ញមញ្ញោ ធន នឧបនិស្សយេ ធន នបុរេជានេ
 សត្តំ នបច្ឆាជានេ នវំ នអាសវនេ នវំ នកម្ម
 ទ្វេ នវិចារេ ធន នអាហារេ ទ្វេ នស្រ្តិយេ ទ្វេ
 នឈានេ ទ្វេ នមត្តេ បញ្ច នសម្បយុត្តេ ធន នវិ-
 ប្បយុត្តេ តីណិ នោនត្ថិយា ធន នោវិកតេ ធន ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

អាស្រ័យមហាក្ខត១ ដែលមានរដូវជាសម្បជាន ។ អនុបាទិន្នអនុបាទា-
និយធម៌ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យអនុបាទិន្នអនុបាទានិយុក្ខន្ធ ១
កងអរូបកត ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(២១៣) ឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិន្នបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនោនត្ថិប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនោវិតតប្បច្ច័យ ។
បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាបច្ចុនីយវារៈ ដែលលោកឲ្យពិស្តារហើយ
កងកុសលត្ថិកៈដែរ ។

(២១៤) វារៈ៥ កងនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ៦ កងនអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនអនន្តរប្បច្ច័យ
វារៈ ៦ កងនសមននរប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនអពាមពាប្បច្ច័យ វារៈ ៦
កងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ៧ កងនបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ៨ កង
នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ៨ កងនអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ២ កងនកម្ម-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ កងនអាហារប្បច្ច័យ
វារៈ ២ កងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ វារៈ២ កងនឈានប្បច្ច័យ វារៈ ៥ កង
នមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣ កងនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនោនត្ថិប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបដិពេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណោ ចត្តារិ ។ សង្ខតំ ។
. . . ភោគតេ ចត្តារិ ។ យថា កុសលត្ថិកេ
កណាថា ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

(២០៥) ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណោ ធិ ។
សង្ខតំ ។ . . . ភោគតេ ធិ ។ យថា កុសលត្ថិ-
កេ អនុលោមបច្ចនីយកណាថា ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមបច្ចនីយំ ។

(២០៦) នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណោ ទ្វេ ។
សង្ខតំ ។ . . . អភិកតេ បញ្ច ។ យថា កុសលត្ថិ-
កេ បច្ចនីយានុលោមកណាថា ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ ។

សហជាតវារោ

(២០៧) ឧតាទិន្ទុទាណនិយំ ធម្មំ សហជាតោ
ឧតាទិន្ទុទាណនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
បដិច្ចវារោបិ សហជាតវារោបិ សទិសោ ។

សហជាតវារោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បវដ្តាន

វារៈ ៤ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
. . . វារៈ ៤ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការ
រាប់ ក្នុងកុសលត្តិកៈវិដរ ។

ចប់ បច្ចុន័យៈ ។

(២១៥) វារៈ ៦ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ
សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ៦ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចុន័យៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈវិដរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចុន័យៈ ។

(២១៦) វារៈ ២ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បី
រាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចុន័យានុលោម ក្នុងកុសលត្តិកៈវិដរ ។

ចប់ បច្ចុន័យានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជានិវារៈ

(២១៧) ឧបាទិទ្ធិបាទានិយធម៌ កើតជាមួយនឹងឧបាទិទ្ធិបាទានិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនេហតុប្បច្ច័យ ។ បដិច្ចវារៈក្តី សហ-
ជានិវារៈក្តី ប្រហែល ។ ត្នា ។

ចប់ សហជានិវារៈ ។

បឋមវិវា

(២០៨) ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបា-
ទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋា-
នានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា បដិ-
សន្ធិក្កុណោ ខន្ធំ បច្ចយា វត្ថុំ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធា
ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា តយោ មហាក្ខតា មហា-
ក្ខត បច្ចយា កេដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ វត្ថុំ បច្ចយា
ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ខន្ធា ។ ឧបាទិដ្ឋានានិយំ
ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ខន្ធំ បច្ចយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋា-
នានិយោ ខន្ធា ។ ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទិដ្ឋានានិយោ
ខន្ធា ។ ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបា-
ទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ឧបាទិដ្ឋានានិយំ ឯកំ
ខន្ធំ បច្ចយា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។

បឋមវិវាទៈ

(២១៨) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទនបាទានិ-
 យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 ឧបាទិទនបាទានិយកន្ធ ១ វត្ថុ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធតាំងឡាយ កងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ខន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មហាក្ខត ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
 មហាក្ខត ១ កងតារូប ឧបាទារូប ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្ខតតាំងឡាយ ឧបា-
 ទិទនបាទានិយកន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិទនបាទានិយធម៌
 ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 គឺ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទនបាទានិយកន្ធតាំងឡាយ អនុ-
 បាទិទនបាទានិយកន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិទនអនុបា-
 ទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អនុបាទិទនអនុបាទានិយកន្ធតាំងឡាយ ពឹងផ្អែក
 នឹងវត្ថុ ។ ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក៏ អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក៏ ពឹង
 ផ្អែកនឹងឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទនបាទានិយកន្ធ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណោមតិកប្បដ្ឋានំ

អនុចានិទ្ធុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចា-
 នានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឯកា
 បញ្ញា ។ អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ តីណិ បញ្ញា ។ ឧចានិទ្ធុចានានិយញ្ច
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិ-
 ទ្ធុអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយំ ឯកំ ខន្ធឱញ្ច វត្តញ្ច បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព វត្តញ្ច បច្ចយា ទ្វេ
 ខន្ធា ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ធុអនុចា-
 នានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយេ ខន្ធព
 ប មហាក្សតេ ប បច្ចយា ចិត្តសម្មជ្ជានំ រូបំ ។ ឧចា-
 និទ្ធុចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ធុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ច-
 យា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ឧចានិទ្ធុចានានិយេ ខន្ធព ប មហាក្សតេ
 ប បច្ចយា ចិត្តសម្មជ្ជានំ រូបំ អនុចានិទ្ធុចានានិយំ
 ឯកំ ខន្ធឱញ្ច វត្តញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធព
 ប វត្តញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានបញ្ហា ១ ។ អនុបាទិនុអនុបាទានិយ-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ ។ មានបញ្ហា ៣ ។ អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង
 ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១
 ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ អនុបាទិនុបា-
 ទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុអនុបាទា-
 និយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដានុប
 ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធានំឡាយផង មហាក្ខត្តាទានំឡាយ
 ផង ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង
 អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
 ចិត្តសមដានុប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធានំឡាយផង មហាក្ខត្ត
 ាទានំឡាយផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង
 ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ

(២០៧) ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ បច្ចយា
 ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តាយា ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា
 បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ឯកំ ខន្ធំ
 បច្ចយា តាយា ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា
 វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធា ចក្កាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ
 បច្ចយា ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ខន្ធា ។ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ
 ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិ-
 កោ បដិច្ចវារោ ខន្ធា ។ ឧបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ
 បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ
 អារម្មណាប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោ
 បដិច្ចវារោ ខន្ធា ។ អនុបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ
 បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា អនុបាទ្ទន្តិកោ បដិច្ចវារោ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តាយា ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

ឧបាទ័ន្ធតិកៈ បដិច្ចវារៈ

(២១៧) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង

ឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ពឹង

ផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ពឹង

ផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ចក្រវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែក

នឹងចក្ខុយតន ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ

ឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធបា-

ទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ

ការម្មណប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹង

វត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធ

ចាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង

អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ

៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនុចានទិដ្ឋអនុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានទិដ្ឋ-
អនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា
អនុចានទិដ្ឋអនុចានានិយំ ឯកំ ខន្ធិ បច្ចយា តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

(២២០) ឧចានទិដ្ឋចានានិយញ្ច អនុចានទិដ្ឋអនុ-
ចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានទិដ្ឋអនុចានានិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អនុចានទិដ្ឋអនុចា-
នានិយំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច វត្តញ្ច បច្ចយា តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។
ឧចានទិដ្ឋចានានិយញ្ច អនុចានទិដ្ឋចានានិយញ្ច ធម្មំ
បច្ចយា អនុចានទិដ្ឋចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
អារម្មណាប្បច្ចយា អនុចានទិដ្ឋចានានិយំ ឯកំ ខន្ធិញ្ច
វត្តញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តញ្ច
បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

(២២១) ឧចានទិដ្ឋចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
អនុចានទិដ្ឋចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្ប-
ច្ចយា វត្តំ បច្ចយា អនុចានទិដ្ឋចានានិយោ ខន្ធា ។
ឧចានទិដ្ឋចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានទិដ្ឋអនុ-
ចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទ្រ-
អនុបាទានិយក្ខន្ធទ ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ។

(២២០) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទ្របា-
ទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយក្ខន្ធទផង
វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។ អនុបាទិន្ទ្របាទា-
និយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹង
អនុបាទិន្ទ្របាទានិយក្ខន្ធទ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង
វត្ថុផង ។

(២២១) អនុបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទ្របាទានិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទ្របាទានិ-
យក្ខន្ធាន័រិយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌
ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ

ឧបាទ្រន្តតិកេ បដិច្ចវារោ

វត្ថុំ បច្ចុយា អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយា ខន្ធា ។ អនុ-
 ទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បច្ចុយា អនុទានិទ្ធិទានានិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចុយា ។ ឯកា
 បញ្ញា ។ អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយំ ធម្មំ បច្ចុយា ។
 តិស្សោ បញ្ញា ។ ឧទានិទ្ធិទានានិយញ្ច អនុទានិទ្ធិ-
 អនុទានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា . . . អធិបតិប្បច្ចុយា ។
 អនុទានិទ្ធិទានានិយញ្ច អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយញ្ច
 ធម្មំ បច្ចុយា . . . អធិបតិប្បច្ចុយា ។ ឧទានិទ្ធិទានានិ-
 យញ្ច អនុទានិទ្ធិទានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា អនុ-
 ទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អធិបតិប្បច្ចុយា
 អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចុយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចុយា ទ្វេ
 ខន្ធា ។

(២២២) ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បច្ចុយា

ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អនុន្តរប្បច្ចុយា ។
 បតុវិសតិ បច្ចុយា វិត្តាវេតញ្ច ។ . . . អវិលតប្បច្ចុយា ។

ឧបាទ័ន្ធក្តិកៈ បច្ចុយវារៈ

គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធក្តិកៈ

បាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង

ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ មានបញ្ហា ១ ។ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ។

មានបញ្ហា ៣ ។ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌ផង អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ផង . . . ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។

ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌ផង អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ផង

. . . ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។ អនុបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹង

ឧបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌ផង អនុបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង

ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយក្ខន្ធាន្តរាយ

១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[២២២] ឧបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធក្តិកៈបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះអនុប្បច្ច័យ ។ បច្ច័យ ២២ បណ្ឌិត

គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។ . . . ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២៣] ហេតុយា ឯកាទស អារម្មណេ
 សត្តំ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ សត្តំ សមនន្តរេ
 សត្តំ សហជាតេ ឯកាទស អញ្ញាមញ្ញា សត្តំ
 និស្សយេ ឯកាទស ឧបនិស្សយេ សត្តំ បុរេជាតេ
 សត្តំ អាសវនេ ន កម្មេ ឯកាទស វិចារតេ
 ឯកាទស អាហារេ ឯកាទស វេទ្ធិយេ ឯកាទស
 ណានេ ឯកាទស មត្តេ ឯកាទស សម្បយុត្តេ
 សត្តំ វិប្បយុត្តេ ឯកាទស អត្តិយា ឯកាទស
 នត្តិយា សត្តំ វគតេ សត្តំ អវិគតេ ឯកាទស ។

[២២៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ សត្តំ ។
 សន្និទ្ធី ។ . . . អវិគតេ ឯកាទស ។ យថា
 កុសលត្តិកេ គណនា ឯវំ គណនាញ ។

អនុលោមំ ។

[២២៥] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បដ្ឋយា ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បដ្ឋយា
 អហេតុកំ ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដ្ឋយា . . .
 អហេតុកប្បជិសន្ធិត្តិកោ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ
 មហាក្ខតំ . . . បដ្ឋាយតនំ បដ្ឋយា ចក្កវិញ្ញាណំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២២៣) វារៈ ១១ កងហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងអនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ៧
 កងសមនន្តរប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កងសហជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងអពាមពា-
 ប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កងនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ កងបុរេជាតប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កងអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ១១
 កងកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កងវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កងអាហារប្ប-
 ច្ច័យ វារៈ ១១ កងតន្រ្តីយប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កងឈានប្បច្ច័យ
 វារៈ ១១ កងមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១១
 កងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កងអតិប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កងនតិប្បច្ច័យ
 វារៈ ៧ កងវិគតប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កងអវិគតប្បច្ច័យ ។

(២២៤) វារៈ ៧ កងអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វារៈ ១១ កងអវិគតប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិត
 គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ កងកុសលតិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោម ។

(២២៥) ឧបាទិទបុព្វាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទបុព្វាទានិយធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិទបុព្វាទានិយកន្ល
 ១ ដែលជាអហេតុកៈ . . . កងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . មហា-
 ភូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ចក្រវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងចក្ខុវាយតនៈ

ឧបទ្ទេសនិកេ បច្ចយវារោ

កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា
 អហេតុកា ឧទានិទ្ធានានិយា ខន្ធ ។ ឧទានិទ្ធា-
 នានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុទានិទ្ធានានិយោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧទា-
 និទ្ធានានិយេ ខន្ធ បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 វត្ថុំ បច្ចយា អហេតុកា អនុទានិទ្ធានានិយា ខន្ធ
 វត្ថុំ បច្ចយា វិចីកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ
 មោហោ ។ ឧទានិទ្ធានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧទា-
 និទ្ធានានិយោ ច អនុទានិទ្ធានានិយោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ ឧទានិទ្ធានានិយំ
 ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច
 រូបំ ។ អនុទានិទ្ធានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុទានិទ្ធា-
 នានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
 អនុទានិទ្ធានានិយំ ឯកំ ខន្ធ បច្ចយា តយោ ខន្ធ
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ។ បេ ។ ពាហិវំ... អាហារស-
 មុដ្ឋានំ... ឧត្តសមុដ្ឋានំ... ឯកំ មហាក្ខតំ ។ បេ ។
 រូបំ វិចីកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ខន្ធ បច្ចយា
 វិចីកិញ្ញាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

ឧបាទ័ន្ធត្រីកៈ បច្ចយវារៈ

កាយវិញ្ញាណ ពឹងផ្អែកនឹងកាយាយតនៈ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំង-
ឡាយ ដែលជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិ-
យធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដានុប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ
តាំងឡាយ ដែលជាអហេតុកៈ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ
ដែលជាអហេតុកៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា
ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក៏ អនុ-
បាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក៏ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក៏ ចិត្តសមដានុបក៏ ពឹងផ្អែក
នឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិ-
យធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ពា ក៏ ចិត្តសមដានុបក៏ ពឹងផ្អែកនឹងអនុ-
បាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ដែលជាអហេតុកៈ ។ បេ ។ ពាហិរូប . . .
អាហារសមដានុប . . . ឧត្តសមដានុប . . . មហាក្ខត ១ ។ បេ ។
រូប មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក
នឹងខន្ធតាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ព្យា អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ព្យា ធម្មំ
 បច្ចយា អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា អហេតុកេ ឧទានិទ្ធិទានានិយេ ខន្ធ ច
 មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសម្មជានំ រូបំ អហេតុកំ
 អនុទានិទ្ធិទានានិយំ ឯកំ ខន្ធព្យា វត្តព្យា បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ ច វត្តព្យា បច្ចយា ទ្វេ
 ខន្ធា វិចិត្តិក្កាសហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ធធ ច
 វត្តព្យា បច្ចយា វិចិត្តិក្កាសហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ
 មោហោ ។

[២២៦] ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។
 សង្ខតំ ។ . . . នអធិបតិប្បច្ចយា ឧទានិទ្ធិទា-
 នានិយំ ឯកំ ខន្ធធ បច្ចយា ។ ឧទានិទ្ធិទានានិយំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអធិបតិប្បច្ចយា ឧទានិទ្ធិទានានិយេ ខន្ធធ បច្ចយា
 ចិត្តសម្មជានំ រូបំ វត្តំ បច្ចយា អនុទានិទ្ធិទានានិយា
 ខន្ធា ។ ឧទានិទ្ធិទានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុទា-
 និទ្ធិអនុទានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា
 វត្តំ បច្ចយា អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយោ អធិបតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិនុ-
 បាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដាន-
 រូប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាយ ដែលជាអហេតុកៈផង
 មហាក្កតាទាយផង ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១
 ដែលជាអហេតុកៈផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង
 មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ
 ទាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

[២២៦] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . .
 ព្រោះនរហេតុប្បដ្ឋយ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ។ អនុបាទិនុ-
 បាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
 រហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដានរូប ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន្ត
 ទាយ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តទាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិនុ-
 បាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នរហេតុប្បដ្ឋយ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។

ឧបាទ្រន្តិកេ បច្ចយវារោ

ឧបាទ្រន្តិកាណានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧបាទ្រន្តិកាណានិយោ
 ច អនុបាទ្រន្តិកាណានិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិប-
 តិប្បច្ចយា ឧបាទ្រន្តិកាណានិយំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ បេ ។ អនុ-
 បាទ្រន្តិកាណានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ។ ឯកា បញ្ញា ។
 អនុបាទ្រន្តិកាណានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្រន្តិកាណា-
 ណានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនុ-
 បាទ្រន្តិកាណានិយេ ខន្ធា បច្ចយា អនុបាទ្រន្តិកាណា-
 ណានិយោ អធិបតិ ។

(២២៧) ឧបាទ្រន្តិកាណានិយេត្ថា អនុបាទ្រន្តិកាណា-
 និយេត្ថា ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្រន្តិកាណានិយោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនុបាទ្រន្តិកាណានិយេ
 ខន្ធា ច វត្ថុត្ថំ បច្ចយា អនុបាទ្រន្តិកាណានិយោ
 អធិបតិ ។ ឧបាទ្រន្តិកាណានិយេត្ថា អនុបាទ្រន្តិ-
 កាណានិយេត្ថា ធម្មំ បច្ចយា អនុបាទ្រន្តិកាណានិយោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ឧបាទ្រន្តិកាណានិយេ
 ខន្ធា ច មហាក្កតេ ច បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

ឧបាទ័ន្ធតិកៈ បច្ចយវារៈ

ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ពាក្យ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធក្តី ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធទ ។ បេ ។ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ។ មានបញ្ហា ១ ។ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយៈ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ។

(២២៧) អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយៈ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយផង វត្ថុផង ។ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនេអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធក្តី ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយផង មហាក្ខត្តតាំងឡាយផង

អរិយធម៌បដិកេ អនុណាមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនុចានិទ្ធុចានានិយំ ឯកំ ខន្ធា វត្តញ្ច បច្ចយា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច វត្តញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

[២២៨] ឧចានិទ្ធុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧចានិទ្ធុ-
ចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអនន្តរវ្យច្ចយា . . .
នសមនន្តរវ្យច្ចយា នអញ្ញាមញ្ញវ្យច្ចយា នឧបនិស្ស-
យវ្យច្ចយា នបុរេជានវ្យច្ចយា នបច្ឆាជានវ្យច្ចយា
នអាសេវនវ្យច្ចយា ។

[២២៩] ឧចានិទ្ធុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុ-
ចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មវ្យច្ចយា
វត្តំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ចេតនា ។ ឧចា-
និទ្ធុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មវ្យច្ចយា វត្តំ បច្ចយា កុសលា
អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយោ ចេតនា ។ អនុចានិទ្ធុចា-
នានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ នកម្មវ្យច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ខន្ធា
បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ចេតនា ពាហិរំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ៣ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២

ពឹងផ្អែកនឹងខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

[២២៨] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនអនន្តរប្បដ្ឋយ . . . ព្រោះនសមនន្តរប្បដ្ឋយ

ព្រោះនអពាមពាប្បដ្ឋយ ព្រោះនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ព្រោះនបុរេជានិ-

ប្បដ្ឋយ ព្រោះនបច្ឆាជានិប្បដ្ឋយ ព្រោះនអារសវនប្បដ្ឋយ ។

[២២៩] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ អនុបាទិនុបាទានិយចេតនា ពឹង

ផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិនុបាទានិយ-

ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ អនុបាទិនុបាទានិយចេតនា

ជាកុសល ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុ-

បាទិនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ អនុបាទិនុបាទា-

និយចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាងឡាយ ពាហិរូប . . .

ឧបទ្ទេសន្តិកេ បច្ចយវារោ

អាហារសម្មជានំ . . . ឧតុសម្មជានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បច្ចយា ។ អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា
 អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្ម-
 ប្បច្ចយា កុសលេ អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយេ ខន្ធ
 បច្ចយា អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយា ចេតនា ។
 ឧចានិទ្ទុចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នកម្មប្បច្ចយា កុសលេ អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយេ
 ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយា
 កុសលា ចេតនា ។ ឧចានិទ្ទុចានានិយញ្ច អនុ-
 ចានិទ្ទុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ទុចានានិ-
 យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា អនុចានិទ្ទុចា-
 នានិយេ ខន្ធ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា អនុចានិទ្ទុចា-
 នានិយា ចេតនា ។

[២៣០] ឧចានិទ្ទុចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា ឧចា-
 និទ្ទុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកម្មប្បច្ចយា
 អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា ។ ឧចានិទ្ទុ-
 ចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ទុចានានិយោ ធម្មោ

ឧបាទ្រន្តិកៈ បច្ចុយវារៈ

អាហារសម្បជានុប . . . ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្សត ១ ដែលមានរដូវជា
សម្បជាន ។ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទអនុបាទា-
និយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិ-
យចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធាំនឿយ ដែលជា
កុសល ។ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយ-
ធម៌ផង អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្ប-
ច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយកុសលចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទអនុ-
បាទានិយក្ខន្ធាំនឿយ ដែលជាកុសលផង វត្ថុផង ។ អនុបាទិន្ទ-
បាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ទបាទានិ-
យធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទបាទានិយ-
ចេតនា ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធាំនឿយផង វត្ថុផង ។

(២៣០) ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌

ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ពឹងផ្អែកនឹងមហាក្សត ១ របស់ពួក
អសព្វសត្វ ។ អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនុ-
 ចានិទ្ធុចានានិយា ខន្ធា ។ ឧចានិទ្ធុចានានិយំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា កុសលា
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយា ខន្ធា ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយំ
 ធម្មំ បច្ចយា . . . ឯកា បញ្ញា ។ អនុចានិទ្ធុអនុ-
 ចានានិយំ ធម្មំ បច្ចយា តិណ្ឌិ ។ ឧចានិទ្ធុចា-
 នានិយញ្ច អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចា-
 កប្បច្ចយា ។ សន្និទ្ធីតំ ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយញ្ច
 អនុចានិទ្ធុអនុចានានិយញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចា-
 និទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចយា ។
 សន្និទ្ធីតំ ។ ឧចានិទ្ធុចានានិយញ្ច អនុចានិទ្ធុចានានិ-
 យញ្ច ធម្មំ បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចយា អនុចានិទ្ធុចានានិយំ
 ឯកំ ខន្ធា វត្ថុញ្ច បច្ចយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា ច
 វត្ថុញ្ច បច្ចយា ទ្វេ ខន្ធា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុ-
 បាទិន្នអនុបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ ជាកុសល ពឹងផ្អែកនឹងវត្ថុ ។ ពឹង
 ផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ . . . មានបញ្ហា ១ ។ (ខន្ធ) ៣ ពឹងផ្អែក
 នឹងអនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ។ អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែក
 នឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌ផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ អនុបាទិន្នបាទានិយ-
 ធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្នអនុបាទានិយធម៌
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ អនុ-
 បាទិន្នបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទិន្នបាទានិយធម៌ផង អនុបាទិន្ន-
 បាទានិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ពឹងផ្អែកនឹងអនុបាទិន្នបាទានិយក្ខន្ធ ១ ផង វត្ថុផង ខន្ធ ២ ពឹងផ្អែកនឹង
 ខន្ធ ២ ផង វត្ថុផង ។

(២៣១) ឧបាសម្ពុទ្ធិកថា ធម្មំ បច្ចយា
 ឧបាសម្ពុទ្ធិកថាយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នអាហារប្បច្ចយា
 . . . នស្រ្តិយប្បច្ចយា នយានប្បច្ចយា នមគ្គប្ប-
 ច្ចយា នសម្បយុត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 នោនត្តិប្បច្ចយា នោវិកតប្បច្ចយា ។

(២៣២) នហេតុយា បញ្ច នអារម្មណោ ធម្ម
 នអធិបតិយោ អដ្ឋ នអនន្តរេ ធម្ម នសមនន្តរេ ធម្ម
 នអញមញ្ញោ ធម្ម នឧបនិស្សយេ ធម្ម នបុរោជិតេ សត្ត
 នបញ្ញាជានេ ឯកាទប នអាសវនេ ឯកាទស
 នកម្មេ ធម្ម នវិចារកេ ទស នអាហារេ ទ្វេ
 នស្រ្តិយេ ទ្វេ នយានេ ទ្វេ នមគ្គេ បញ្ច នសម្ប-
 យុត្តេ ធម្ម នវិប្បយុត្តេ តិណ្ឌំ នោនត្តិយា ធម្ម
 នោវិកតេ ធម្ម ។ វិត្តារេន កណោតតំ ។

ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ធម្ម ។ សង្ខតំ ។
 . . . នោវិកតេ ធម្ម ។ វិត្តារេន កណោតតំ ។
 នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ ។
 សង្ខតំ ។ . . . អវិកតេ បញ្ច ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[២៣១] ឧបាទ្រន្តិបាទានិយធម៌ ពឹងផ្អែកនឹងឧបាទ្រន្តិបាទានិយ-
ធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ . . . ព្រោះនស្រ្តីយប្ប-
ច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ព្រោះនោនត្ថប្បច្ច័យ ព្រោះនោវិត្តប្បច្ច័យ ។

[២៣២] វារៈ ៥ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការម្ម-
ណាប្បច្ច័យ វារៈ ៨ កង្ការអធិបតិប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការអនន្តប្ប-
ច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការសមនន្តប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការអពាមពាប្ប-
ច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការឧបនិស្សយប្បច្ច័យ វារៈ ៧ កង្ការបុរេជាតប្បច្ច័យ
វារៈ ១១ កង្ការបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ វារៈ ១១ កង្ការអាសេវនប្បច្ច័យ វារៈ ៦
កង្ការកម្មប្បច្ច័យ វារៈ ១០ កង្ការវិបាកប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្ការអាហា-
រាប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្ការស្រ្តីយប្បច្ច័យ វារៈ ២ កង្ការឈានប្បច្ច័យ
វារៈ ៥ កង្ការមគ្គប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការសម្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៣
កង្ការវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការោនត្ថប្បច្ច័យ វារៈ ៦ កង្ការោ-
វិត្តប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដោយពិស្តារ ។

វារៈ ៦ កង្ការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញា ។
. . . វារៈ ៦ កង្ការោវិត្តប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដោយ
ពិស្តារ ។ វារៈ ២ កង្ការម្មណាប្បច្ច័យ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រញា ។ . . . វារៈ ៥ កង្ការវិត្តប្បច្ច័យ ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

និស្សយវិញ្ញា

(២៣៣) ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ធម្មំ និស្សយ
 ឧបាទិក្ខុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ និស្សយ តយោ
 ខន្ធា តយោ ខន្ធន្ធ និស្សយ ។ សង្កតំ ។ បច្ច-
 យវារោមិ និស្សយវារោមិ សទិសោ ។

និស្សយវិញ្ញា ។

សំសដ្ឋវិញ្ញា

(២៣៤) ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ធម្មំ សំសដ្ឋា
 ឧបាទិក្ខុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ឧបាទិក្ខុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា
 តយោ ខន្ធន្ធ សំសដ្ឋា ឯកោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ធ
 សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា បដិសន្ធិក្កណោ ឧបាទិក្ខុបា-
 ទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធន្ធ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។ អនុបាទិក្ខុបាទានិយំ
 ធម្មំ សំសដ្ឋា អនុបាទិក្ខុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនុបាទិក្ខុបាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ធ សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។

និស្សយវារៈ

[២៣៣] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ អាស្រ័យឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យឧបាទិទ្ធុបា-
ទានិយក្នុង ១ អាស្រ័យខន្ធ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ បច្ច័យវារៈក្តី
និស្សយវារៈក្តី មានសេចក្តីប្រហែល ។ គ្នា ។

ចប់ និស្សយវារៈ ។

សិល្បដ្ឋវារៈ

[២៣៤] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយឧបាទិទ្ធុបា-
ទានិយក្នុង ១ ខន្ធ ១ ច្រឡំដោយខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២
ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្នុង ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ
២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ។ អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយអនុបា-
ទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
ច្រឡំដោយអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្នុង ១ ខន្ធ ២ ច្រឡំដោយខន្ធ ២ ។

ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ សំសដ្ឋានំ

អនុចាទិន្ទអនុចាទានិយំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនុចា-
ទិន្ទអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
អនុចាទិន្ទអនុចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា ។

[២៣៥] ហេតុយា តីណិ ។ សម្ពិទ្ធីតំ ។ អធិ-
បតិយា ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ វិចារេក ទ្វេ ។ សម្ពិទ្ធីតំ ។
អវិគតេ តីណិ ។

យថា កុសលត្ថិកេ កណាណា ឯវំ កណោតព្វា ។

អនុណមំ ។

[២៣៦] ឧចាទិន្ទចាទានិយំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ
ឧចាទិន្ទចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុកំ ឧចាទិន្ទចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ សំសដ្ឋា
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា អហេតុ-
កប្បជ្ឈិសម្ពិទ្ធីកុណោ . . . ។ អនុចាទិន្ទចាទានិយំ ធម្មំ
សំសដ្ឋោ អនុចាទិន្ទចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា អហេតុកំ អនុចាទិន្ទចាទានិយំ ឯកំ ខន្ធំ
សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា សំសដ្ឋា ទ្វេ ខន្ធា

ឧបាទ័ន្ធភិក្ខុៈ សំសង្ការៈ

អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយអនុបាទ័ន្ធ-
អនុបាទានិយក្ខន្ធទ ខន្ធល ច្រឡំដោយខន្ធល ។

[២៣៥] វារៈ ៣ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ វារៈ ២ ក្នុង
វិបាកប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ វារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ ។

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ ក្នុងកុសលត្តិកៈវិជរ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២៣៦] ឧបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយឧបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំដោយឧបាទ័ន្ធអនុបាទា-
និយក្ខន្ធទ ដែលជាអហេតុកៈ ខន្ធល ច្រឡំដោយខន្ធល ក្នុងខណៈវិន
អហេតុកប្បដ្ឋិសន្តិ . . . ។ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ច្រឡំដោយអនុបា-
ទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ច្រឡំ
ដោយអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាអហេតុកៈ ខន្ធល ច្រឡំដោយខន្ធល

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិចិត្តិក្កាសហគតេ ឧទ្ធច្ធសហគតេ ខន្ធេ សំសដ្ឋោ

វិចិត្តិក្កាសហគតោ ឧទ្ធច្ធសហគតោ មោហោ ។

សង្ខតំ ។

នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា តីណិ

នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ សង្ខតំ ។

បច្ចុដ្ឋយំ ។

[២៣៧] ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណិ . . .

នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។ នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណោ

ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ ទ្វេ ។

សំសដ្ឋវិពោ ។

សម្បយុត្តិវិពោ

[២៣៨] ឧទានិទ្ធព្វនាទានិយំ ធម្មំ សម្បយុត្តោ

ឧទានិទ្ធព្វនាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

ហេតុយា តីណិ ។ សង្ខតំ ។ . . . អវិគតេ តីណិ ។

សំសដ្ឋវិពោចិ សម្បយុត្តវិពោចិ សទិសោ ។

សម្បយុត្តិវិពោ ។

អភិធម្មចិជិត អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

មោហៈ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខុតា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ច្រឡំដោយ
ឧន្ធានំឡាយ ដែលប្រកបដោយវិចិក្ខុតា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

វរៈ ២ ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ វរៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ

វរៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ បច្ចនីយ ។

(២៣៧) វរៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ...

វរៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយតុប្បដ្ឋយ ។ វរៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វរៈ ២ ក្នុងអវិតត-
ប្បដ្ឋយ ។

ចប់ សំសដ្ឋវរៈ ។

សម្បយត្តវរៈ

(២៣៨) ឧបាទិន្ធានិយធមិ ប្រកបដោយឧបាទិន្ធានិ-
យធមិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ វរៈ ៣ ក្នុងហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . វរៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ ។
សំសដ្ឋវរៈកី សម្បយតវរៈកី មានសេចក្តីប្រហែល ។ គ្នា ។

ចប់ សម្បយត្តវរៈ ។

បញ្ហាវិវាទ

(២៣៧) ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋ-
ានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧបាទិដ្ឋ-
ានានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា
ច រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៤០) ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋ-
ានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ហេតុ ចិត្តសម្មដ្ឋាណានំ រូបាទំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៤១) ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋ-
ានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ហេតុ
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋាណានញ្ច រូបាទំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

(២៤២) អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋ-
ានានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសម្មដ្ឋាណានញ្ច រូបាទំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

បញ្ហាទី៖

(២៣៧) ឧបាទិទនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទនុបាទានិយ-
ធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិទនុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកឧបាទិទនុបាទានិយហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង្គ ពួកកដ្ឋតារប្បផង្គ កង្គខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៤០) ឧបាទិទនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទនុបាទា-
និយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិទនុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមដានុរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៤១) ឧបាទិទនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទនុបាទានិ-
យធម៌ផង្គ នៃអនុបាទិទនុបាទានិយធម៌ផង្គ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួក
ឧបាទិទនុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង្គ នៃពួក
ចិត្តសមដានុរូបផង្គ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

(២៤២) អនុបាទិទនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទនុបាទា-
និយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិទនុបាទានិយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមដានុរូបផង្គ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

[២៤៣] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន
បដ្ឋយោ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ហេតុ សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៤៤] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៤៥] អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អនុចាទិន្នអនុចា-
ទានិយោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៤៦] ឧចាទិន្នចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ន-
ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
សេត្តា វា បុត្តជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខ-
តោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិ-
នន្តនិ តំ អារត្ត វាលោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បវដ្តាន

[២៤៣] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្រ-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយ-
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកកន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤៤] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្រ-
បាទានិយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤៥] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្រ-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ
គឺ ពួកអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកកន្ធផង
នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤៦] ឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌
ដោយការមូណប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបគលក្កី ពួកបថជនក្កី ពិចារណា
ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនត្រេក-
អរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហ

ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិហាកោ តនា-
 រម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជីរំ កាយំ . . .
 ឧបាទ្ទន្តិកាណិយេ រូបេ . . . កន្ធ�េ រសេ ដោដ្ឋព្វ
 វត្ថុំ . . . ឧបាទ្ទន្តិកាណិយេ ខន្ធសនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត
 រាតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលា-
 កុសលេ និរុទ្ធេ វិហាកោ តនារម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ
 ឧបាទ្ទន្តិកាណិយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ឧបា-
 ទ្ទន្តិកាណិយំ កម្លាយតនំ . . . រសាយតនំ . . .
 ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៤៧] ឧបាទ្ទន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សា-
 ទេនិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជ្ជីរំ កាយំ . . . ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាណិយេ រូបេ . . . កន្ធ�េ រសេ ដោដ្ឋព្វ វត្ថុំ . . .

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

កើតឡើង កាលកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង
 ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ សោតៈ . . . យានៈ ជិវ្ហា កាយ . . .
 ពួកឧបាទ្ទន្តិបាទានិយរូប . . . ភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . .
 ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវពួកឧបាទ្ទន្តិបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រារព្ធនូវ
 ខ្លួនទាំងនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសល
 និងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍
 រូបាយតនៈ ជាឧបាទ្ទន្តិបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 គន្ថាយតនៈ ជាឧបាទ្ទន្តិបាទានិយៈ . . . រសាយតនៈ . . . ផោដ្ឋព្វាយ-
 តនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២២៧) ឧបាទ្ទន្តិបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្ទន្តិបាទានិយធម៌

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុ
 នោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ . . . យានៈ ជិវ្ហា
 កាយ . . . ពួកឧបាទ្ទន្តិបាទានិយរូប . . . ភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧទានិទ្ធានានិយេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត រាតោ
 ឧប្បជ្ជនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជនិ ទិព្វេន ចក្កោ ឧទា-
 និទ្ធានានិយំ រូបំ បស្សនិ ចេតោបរិយញ្ញោណោន
 ឧទានិទ្ធានានិយា ចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតានិ ឧទា-
 និទ្ធានានិយា ខន្ធា ឥន្ទ្រវិជញ្ញោណាស្ស ចេតោបរិ-
 យញ្ញោណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សនិញ្ញោណាស្ស អនា-
 កតំសញ្ញោណាស្ស អវជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៤៨) អនុទានិទ្ធានានិយោ ធម្មោ អនុទានិទ្ធា-
 នានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នានំ ទត្វា សីលំ សមាទយិត្វា ឧទោសថកម្មំ
 កត្វា តំ បច្ចវេក្ខនិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ បច្ចវេក្ខនិ
 លាទា វុដ្ឋហិត្វា លានំ បច្ចវេក្ខនិ អរិយា តោត្រកុំ
 បច្ចវេក្ខនិ រោទានំ បច្ចវេក្ខនិ អរិយា បហំនេ
 កិលេសេ បច្ចវេក្ខនិ វិក្ខមិតេ កិលេសេ បច្ច-
 វេក្ខនិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជានន្តិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពិចារណាយេញច្បាស់ នូវឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធាំនឿយ ថាមិនទៀង
 ជាទុក មិនមែនខ្លួន មែនត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខ្លួនចាំនោះ
 ទើបកើតឡើង ទាមនស្ស កើតឡើង ឃើញ នូវឧបាទិទ្ធុបាទានិយរូប
 ដោយទិព្វចក្ខុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយឧបាទិទ្ធុបាទានិយ-
 ចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធាំនឿយ ជា
 បច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធាណា ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វ
 និងសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៤៨) អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទាន
 សីល ធ្វើឧបាសថកម្ម ពិចារណានូវកុសលនោះ ពិចារណានូវកុសល
 ចាំនឿយ ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន
 ហើយពិចារណានូវឈាន ពួកអរិយបុគ្គល ពិចារណានូវគោត្រក្ខ ពិចារ-
 ណានូវវេទានៈ ពួកអរិយបុគ្គល ពិចារណានូវពួកកិលេសដែលខ្លួនលះ
 បង់ហើយ ពិចារណានូវពួកកិលេស ដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹង
 ច្បាស់ នូវពួកកិលេស ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ញាវិហារ

អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយេ រូបេ . . . សន្នេ កន្ធិ រសេ
 ដោជ្ជេ . . . អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយេ ខន្ធិ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទន្ធី
 តំ អារត្ត រតោ ឧប្បជ្ជតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតំ
 ទិព្វេន ចត្តាណា អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយំ រូបំ បស្សន្តិ
 ទិព្វាយ សោតតាតុយា សន្នំ សុណាន្តិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញោណោន អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្ត
 ជាទន្តិ អាត្មាសាទញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយា ខន្ធិ ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មបតញ្ញាណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៤៧) អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ទ្រ-
 ចាណានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សេត្វា វា បុប្ផជ្ជនា វា អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយេ រូបេ . . .

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

នូវពួកអនុបាទិនុបាទានិយរូប . . . សំឡេង ភ្លឺន រស ដោយដ្ឋៈ . . .

ពិចារណាលើញ្ញាច្យាសំ នូវអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធានិឡាយ ថាមិន

ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតនៈ ប្រារព្ធ

នូវខ្លួននោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកអរិយបុគ្គល

ឃើញនូវអនុបាទិនុបាទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វ-

សោតធាតុ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គល ដែលប្រកបដោយអនុបាទិនុបាទានិយចិត្ត

ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញា-

ណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ

នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អនុបាទិនុ-

បាទានិយក្ខន្ធានិឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥន្ទ្រិធាណា

ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវេសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ

និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៤៧) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុ-

បាទានិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកសេក្ខបុគ្គលក៏ ពួក

បុគ្គលក៏ (ពិចារណាលើញ្ញាច្យាសំ) នូវពួកអនុបាទិនុបាទានិយរូប . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សទ្ធិ កន្ទ រសេ ដោជ្ជត្វ . . . អនុចាទិន្ទុចាទានិយ
 ខន្ទ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្ស-
 នេន្តិ អភិទន្តិ តំ អារត្ត រតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ ទិវុទ្ធេ វិចារតោ តទារម្ម-
 ណតា ឧប្បជ្ជតិ អាកាសាទញ្ញាយននកុសលំ វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយននវិចារកស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាកិញ្ញញ្ញាយននកុសលំ ទេវសញ្ញាសញ្ញាយនន-
 វិចារកស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្ទុចា-
 ទានិយំ រូចាយននំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជញ្ញាយននំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥០) អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្ទុអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ និព្វានំ មគ្គស្ស ជលស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(២៥១) អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ បច្ចវេក្ខន្តិ ជលំ
 បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រកុស្ស កេ-
 ទានស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ . . . ពិចារណាយេញច្បាស់ នូវអនុបាទិន្ទ-
 បាទានិយក្ខន្ធាងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទឹក មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ប្រាវព្រួនវុទ្ធនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះ
 អំពើនោះជាអារម្មណ៍ អាភាសានញាយតនកុសល ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញា-
 ណញាយតនវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិព្វញាយតនកុសល
 ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញាសញ្ញាយតនវិបាក ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 រូបាយតនៈ ជាអនុបាទិន្ទបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វ-
 យតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៥០) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
 អនុបាទានិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 មគ្គនិងផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៥១) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបាទា-
 និយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកអរិយបុគ្គល ចេញចាកមគ្គ
 ពិចារណានូវមគ្គ ពិចារណានូវផល ពិចារណានូវព្រះនិព្វាន និព្វាន ជា
 បច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវគោត្រក្ខន្ធនឹងព័ទានៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

ឧបទ្ទេសក្តិកេ បញ្ញវារោ

អរិយា ចេតោបរិយញ្ញាណោ ន អនុចាទិន្ទ្រអនុចាទា-
 និយចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជានន្តំ អនុចាទិន្ទ្រអនុចាទា-
 និយា ខុទ្ទា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុ-
 ស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥២) ឧចាទិន្ទ្រចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
 ទិន្ទ្រចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ ចក្កំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យានំ ជីវំ កាយំ . . .
 ឧចាទិន្ទ្រចាទានិយេ រូបេ . . . កន្ទេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ
 វត្ថុំ . . . ឧចាទិន្ទ្រចាទានិយេ ខន្ទេ កុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ កុំ កត្វា រាគោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ អនុចាទិន្ទ្រចាទានិយោ
 ធម្មោ អនុចាទិន្ទ្រចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិ-
 បតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ សមា-
 ធម៌ត្វា ឧចោសថកម្មំ កត្វា តំ កុំ បច្ចវេក្កតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានិ កុំ កត្វា បច្ចវេក្កតិ ឈានា

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពួកអរិយបុគ្គល ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទា-
និយចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយក្ខន្ធាំឡាយ
ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៥២) ឧបាទ្រន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទា-
និយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គលធ្វើ
ចក្ខុឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវចក្ខុនោះឲ្យជា
ទីគោរពហើយ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង សោតៈ . . . ឃានៈ
ដីក្រំ កាយ . . . ពួកឧបាទ្រន្ទ្រអនុបាទានិយរូប . . . ភ្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ
វត្ថុ . . . បុគ្គល ធ្វើនូវឧបាទ្រន្ទ្រអនុបាទានិយក្ខន្ធាំឡាយឲ្យជាទីគោរព
ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវខន្ធនោះឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិ-
បតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន
សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយធ្វើនូវកុសលនោះឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា ធ្វើនូវកុសលចាំឡាយ ដែលខ្លួនធ្លាប់សន្សំល្អហើយ
ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ចេញចាកឈាន

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមតិកប្បដ្ឋានំ

វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ សេក្ខា តោ-
 ត្រកុំ កុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ វោនានំ កុំ កត្វា បច្ចុ-
 វេក្ខតិ អនុចានិទ្ធិចានិទ្ធិយេ រូបេ . . . សន្នេ កន្ធិ
 រសេ ដោដ្ឋេ . . . អនុចានិទ្ធិចានិទ្ធិយេ ខន្ធិ កុំ
 កត្វា អស្សានេតិ អភិទន្ធិតិ តំ កុំ កត្វា រកោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សហជាតាធិបតិ អនុ-
 ចានិទ្ធិចានិទ្ធិយាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធិនំ ចិត្ត-
 សម្បដ្ឋានានត្វា រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២៥៣) អនុចានិទ្ធិអនុចានិទ្ធិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ធិអនុចានិទ្ធិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ មក្កស្ស ដលស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។ សហជាតាធិបតិ អនុចា-
 និទ្ធិអនុចានិទ្ធិយាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធិនំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

(២៥៤) អនុចានិទ្ធិអនុចានិទ្ធិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ធិអនុចានិទ្ធិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។

អភិធម្មប្បដិក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ហើយធ្វើនូវឈាននោះឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបគុល
 ធ្វើនូវគោត្រក្នុងឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវវេទនាៈឲ្យជាទី
 គោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវពួកអនុបាទិនុបាទានិយរូប . . .
 សំឡេង ភ្លឺន រស ដោយដ្ឋព្វៈ . . . ធ្វើនូវអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវអំពើ
 នោះឲ្យជាទីគោរព ហើយទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហ-
 ជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធដង ៃនពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៥៣) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-
 អនុបាទានិយធមិ ដោយអធិប្បតិបច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 មគ្គនិងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិ-
 បតិ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២៥៤) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយ-
 ធមិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ បញ្ញាវិហារ

អារម្មណ៍នា ធិបតី អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្តា មត្តំ ករុ
 កត្តា បច្ចវេក្ខន្តិ ដលំ ករុ កត្តា បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ ករុ កត្តា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រកុស្ស
 វោទានស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហ-
 ជាតាធិបតី អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយាធិបតី ចិត្តស-
 មុដ្ឋាណន រូចានំ អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៥) អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មា អនុ-
 ចានិទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស ច អនុចានិទ្ធិអនុចា-
 នានិយស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតាធិបតី អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយាធិបតី
 សម្បយុត្តកានំ ខត្តានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ
 អធិបតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៥៦) ឧចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មា ឧចានិទ្ធិ-
 ចានានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា ឧចានិទ្ធិចានានិយា ខត្តា បច្ចិមានំ
 បច្ចិមានំ ឧចានិទ្ធិចានានិយានំ ខត្តានំ អនន្តរប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បញ្ចវិញ្ញាណំ វិចាកមនោធាតុយា អនន្តរ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកមនោធាតុ វិចាកមនោ-
 វិញ្ញាណធាតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

អារមណ្ណធិបតិ គឺ ពួកអរិយបគុល ចេញចាកមគ្គហើយ ធ្វើនូវមគ្គ
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវផលឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារ-
 ណា ធ្វើនូវនិព្វានឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា និព្វាន ជាបច្ច័យ
 នៃគោត្រកូ និងវេទានៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ
 គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្មជានុ-
 រូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៥៥] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
 បាទានិយធមិផល អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធមិផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយៈ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកូនផល នៃពួកចិត្តសម្មជានុរូបផល ដោយអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ ។

[២៥៦] ឧបាទិន្ទបាទានិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទបាទានិយ-
 ធមិ ដោយអនន្តរ្យប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិន្ទបាទានិយកូនមុន ។ ជាបច្ច័យ
 នៃពួកឧបាទិន្ទបាទានិយកូនក្រោយ ។ ដោយអនន្តរ្យប្បច្ច័យ បញ្ចវិញ្ញាណ
 ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោធាតុ ដោយអនន្តរ្យប្បច្ច័យ វិបាកមនោធាតុ
 ជាបច្ច័យ នៃវិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរ្យប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៥៧] ឧបាទិទ្ធិទាណានិយោ ធម្មោ អនុបាទិទ្ធិ-
ទាណានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ភវន្តំ អារដ្ឋនាយ វិទាភមោលោវិញ្ញាណាតតុកិរិយា
មោលោវិញ្ញាណាតតុយា អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៨] អនុបាទិទ្ធិទាណានិយោ ធម្មោ អនុបា-
ទិទ្ធិទាណានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរិមា បុរិមា អនុបាទិទ្ធិទាណានិយា ខន្ធា បច្ឆិមានំ
បច្ឆិមានំ អនុបាទិទ្ធិទាណានិយានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុ-
លោមំ វេទានស្ស អារដ្ឋនាយ អនុបាទិទ្ធិទាណានិ-
យានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៩] អនុបាទិទ្ធិទាណានិយោ ធម្មោ ឧបាទិទ្ធិ-
ទាណានិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារដ្ឋនា បញ្ចន្តំ វិញ្ញាណានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អនុបាទិទ្ធិទាណានិយា ខន្ធា វិជ្ជានស្ស អនន្តរ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៥៧) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ កវីធម៌ ជាបច្ច័យ នៃការជ្ជនៈ វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុកិរិយា ជាបច្ច័យ នៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(២៥៨) អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធមុន ៗ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធក្រោយ ៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោមៈ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ អនុលោមៈ ជាបច្ច័យ នៃវេទនាៈ ការជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

(២៥៩) អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ការជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកបញ្ចវិញ្ញាណ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ នៃវេទនាៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

ឧបទ្ទេសនិកាយ បញ្ញាវិញ្ញាណ

[២៦០] អនុចារិទ្ធិចារិយាយោ ធម្មោ អនុចារិទ្ធិអនុចារិយាយស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រកុ មគ្គស្ស វេទានំ មគ្គស្ស អនុលោមំ ដលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋានស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតំ ដលសមាបត្តិយា អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦១] អនុចារិទ្ធិអនុចារិយាយោ ធម្មោ អនុចារិទ្ធិអនុចារិយាយស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អនុចារិទ្ធិអនុចារិយា ខត្តា បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ អនុចារិទ្ធិអនុចារិយានំ ខត្តានំ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ មត្តោ ដលស្ស ដលំ ដលស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦២] អនុចារិទ្ធិអនុចារិយាយោ ធម្មោ ឧចារិទ្ធិចារិយាយស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧចារិទ្ធិចារិយាយោ ធម្មោ ឧចារិទ្ធិចារិយាយស្ស ធម្មស្ស សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនន្តវប្បច្ចយសទិសំ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

(២៦០) អនុបាទ្រន្តិបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិអនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ គោត្រភូ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
 វេទនា: ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ អនុលោម: ជាបច្ច័យ នៃផលសមា-
 បត្តិ នេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតន: របស់បុគ្គល ដែលចេញចាកនិរោធ
 ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(២៦១) អនុបាទ្រន្តិអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិអនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ពួកអនុបាទ្រន្តិអនុបាទានិយក្ខន្ធ
 មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទ្រន្តិអនុបាទានិយក្ខន្ធក្រោយ ។ ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល ផល ជាបច្ច័យ នៃផល
 ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(២៦២) អនុបាទ្រន្តិអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិបាទានិ-
 យធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុជ្ជាន: ដោយ
 អនន្តរាប្បច្ច័យ ។ ឧបាទ្រន្តិបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិបាទានិយ-
 ធម៌ ដោយសមនន្តរាប្បច្ច័យ ។ ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរាប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៦៣) ឧបាទិដ្ឋុចាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋុ-
 ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្ប្បយេន បច្ចយោ
 ឧបាទិដ្ឋុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធភ តិណ្ណានំ ខន្ធភ
 សហជាតប្ប្បយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធភ ទ្វិនំ ខន្ធភ
 បដិសន្ធិក្កុលោ ឧបាទិដ្ឋុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធភ
 តិណ្ណានំ ខន្ធភ កដត្តា ច រូចានំ សហជាតប្ប-
 ច្បយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធភ ទ្វិនំ ខន្ធភ កដត្តា
 ច រូចានំ ខន្ធភ វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធភ ឯកំ មហាក្កតំ
 តិណ្ណានំ មហាក្កតានំ តយោ មហាក្កតា ឯកស្ស
 មហាក្កតស្ស ទ្វេ មហាក្កតា ទ្វិនំ មហាក្កតានំ មហា-
 ក្កតា កដត្តារូចានំ ឧបាទារូចានំ សហជាតប្ប្បយេន
 បច្ចយោ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្កតំ ។ សន្ធិតំ ។

(២៦៤) ឧបាទិដ្ឋុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចាទិដ្ឋុ-
 ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្ប្បយេន បច្ចយោ
 ឧបាទិដ្ឋុចាទានិយោ ខន្ធភ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ
 សហជាតប្ប្បយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២៦៣) ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធបាទានិ-
 យធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកងតារូបផង
 កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ២ ផង នៃពួកកងតារូបផង ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធតាំងឡាយ មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣
 មហាក្ខត ៣ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ១ មហាក្ខត ២ ជាបច្ច័យ
 នៃមហាក្ខត ២ មហាក្ខតតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប និងពួក
 ឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសព្វាសត្វ ។
 សេចក្តីចម្រើន ។

(២៦៤) ឧបាទិទ្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធបាទា-
 និយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួកឧបាទិទ្ធបាទានិយក្ខន្ធ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ញាវិពោ

(២៦៥) ឧបាទ្រន្តិកាណានិយោ ធម្មោ ឧបាទ្រន្តិ-
 កាណានិយស្ស ច អនុបាទ្រន្តិកាណានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្រន្តិកាណានិយោ
 ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណានំ ខន្ធលានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធលោ
 ទ្ធិនំ ខន្ធលានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៦៦) អនុបាទ្រន្តិកាណានិយោ ធម្មោ អនុបាទ្រន្តិ-
 កាណានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុបាទ្រន្តិកាណានិយោ ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណានំ ខន្ធលានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធលោ ទ្ធិនំ ខន្ធលានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទ្រន្តិកាណានិយំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ មហាក្ខតា ឧបាទានរូចានំ សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៦៥) ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ធម៌ផង នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ឧបា-

ទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ខ្លួន ១ ជាបច្ច័យ នៃខ្លួន ៣ ផង នៃពួកចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ

ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខ្លួន ២ ជាបច្ច័យ នៃខ្លួន ២ ផង នៃ

ពួកចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៦៦) អនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ

បញ្ញាវារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ខ្លួន ១

ជាបច្ច័យ នៃខ្លួន ៣ ផង នៃពួកចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធផង ដោយសហ-

ជាតប្បច្ច័យ ខ្លួន ២ ជាបច្ច័យ នៃខ្លួន ២ ផង នៃពួកចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ-

បញ្ញាវារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

មហាក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ពាហិរូប . . .

អាហារសម្មាសម្ពុទ្ធ . . . មហាក្ខត ១ ដែលមានរដូវជាសម្មាសម្ពុទ្ធ មហា-

ក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៦៧) អនុតានទិដ្ឋអនុតានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 តានទិដ្ឋអនុតានានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុតានទិដ្ឋអនុតានានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ទេ ខន្ធា ទិដ្ឋានំ ខន្ធានំ សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៦៨) អនុតានទិដ្ឋអនុតានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 តានទិដ្ឋអនុតានានិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុតានទិដ្ឋអនុតានានិយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋា-
 នានំ រូតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៦៩) អនុតានទិដ្ឋអនុតានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 តានទិដ្ឋអនុតានានិយស្ស ច អនុតានទិដ្ឋអនុតានានិយស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុតា-
 នទិដ្ឋអនុតានានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច រូតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទេ ខន្ធា ទិដ្ឋានំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច
 រូតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២៦៧) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទា-
និយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៦៨) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបា-
ទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទបាទានិយក្ខន្ធតាំង-
ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

(២៦៩) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបា-
ទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហេ

(២៧០) អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ច អនុចានិទ្ធុ-
 អនុចានានិយោ ច ធម្មា អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចានិទ្ធុ-
 អនុចានានិយោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសម្មដ្ឋា-
 នានំ រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧១) ឧចានិទ្ធុចានានិយោ ច អនុចានិទ្ធុចា-
 នានិយោ ច ធម្មា អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧចានិទ្ធុចានានិយោ
 ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសម្មដ្ឋានានំ រូចានំ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧២) ឧចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មា ឧចានិទ្ធុ-
 ចានានិយស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧចានិទ្ធុចានានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ
 បដិសន្ធិក្ខណោ ឧចានិទ្ធុចានានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ វត្ថុស្ស ច ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណានំ មហាក្ខតានំ ទ្វេ មហាក្ខតា
 ទ្ធិនំ មហាក្ខតានំ អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៧០] អនុបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ្រន្តអនុបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ អនុ-
បាទ្រន្តអនុបាទ្រន្តក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្ចតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៧១] ឧបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ឧបា-
ទ្រន្តបាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្ចតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមដានរូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[២៧២] ឧបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តបាទានិយ-
ធម៌ ដោយអតោមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្រន្តបាទានិយក្នុង ១ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ៣ ដោយអតោមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ឧបាទ្រន្ត-
បាទានិយក្នុង ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃវត្ថុផង ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
ទាំងឡាយ មហាក្ចត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ចត ៣ មហាក្ចត ២
ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ចត ២ មហាក្ចត ១ របស់ពួកអសព្វសត្វ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៣] អនុចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចានិទ្ធិចានានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្កតំ ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
 ក្កតំ ។

[២៧៤] អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ធិអនុចានានិយស្ស ធម្មស្ស អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ ។

[២៧៥] ឧចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ធិ-
 ចានានិយស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧចានិទ្ធិចានានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សន្និទ្ធីតំ ។ បដិសន្និ-
 ក្កុលោ ឯកំ មហាក្កតំ អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្កតំ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ឧចានិទ្ធិចានានិយានំ ខន្ធានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបដិក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[២៧៣] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយអតោមពាប្បច័យ គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអតោមពាប្បច័យ មហាក្កត ១ ភាហិរុប . . . អាហារសមុដ្ឋានរូប . . . មហាក្កត ១ ដែលមានរដូវជាសមុដ្ឋាន ។

[២៧៤] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយអតោមពាប្បច័យ គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ។

[២៧៥] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច័យ គឺ ឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ មហាក្កត ១ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ មហាក្កត ១ របស់ពួកអសព្វញ្ញ ចកាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណវត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធានិទ្ធកាយ ដោយនិស្សយប្បច័យ ។

ឧបទ្ទតិកេ បញ្ញាវិកេ

[២៧៦] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋា-
ទានានិយស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អនុបាទិដ្ឋាទានា-
និយានំ ខន្ធានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបា-
ទិដ្ឋាអនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វត្ថុ អនុបាទិដ្ឋាអនុបាទានិយានំ ខន្ធានំ
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋា-
ទានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋាទានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋាទានានិយោ
ឯកោ ខន្ធា តិល្លាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ នេ ខន្ធា ទិដ្ឋិ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ និស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៧៩] អនុបាទិដ្ឋាទានានិយោ ធម្មោ អនុបា-
ទិដ្ឋាទានានិយស្ស ធម្មស្ស ឯកោ បញ្ញា ។ អនុ-
បាទិដ្ឋាអនុបាទានិយោ ធម្មោ តិល្លា ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៧៦] ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដោយនិស្សយបច្ច័យ គឺ ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយបច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ក្នុងទាំងឡាយ ដោយនិស្សយបច្ច័យ ។

[២៧៧] ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដោយនិស្សយបច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ក្នុងទាំងឡាយ ដោយនិស្សយបច្ច័យ ។

[២៧៨] ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ធម៌ផល នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ធម៌ផល ដោយនិស្សយបច្ច័យ គឺ ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ក្នុង ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផល នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបផល ដោយនិស្សយបច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផល នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផល ដោយនិស្សយបច្ច័យ ។

[២៧៩] អនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ មានបញ្ញា ១ ។ អនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ មានបញ្ញា ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(២៨០) ឧត្តានិទ្ទត្តានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ទត្ត-
 អនុត្តានានិយោ ច ធម្មា អនុត្តានិទ្ទត្តអនុត្តានានិយស្ស
 ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុត្តានិទ្ទត្ត-
 អនុត្តានានិយោ ឯកោ ខន្ធភ ច វត្ថុ ច តិល្លាន្នំ
 ខន្ធភំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធភ ច វត្ថុ
 ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធភំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨១) អនុត្តានិទ្ទត្តានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ទត្ត-
 អនុត្តានានិយោ ច ធម្មា អនុត្តានិទ្ទត្តានានិយស្ស
 ធម្មស្ស និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុត្តានិទ្ទត្តអនុ-
 ត្តានានិយោ ខន្ធភ ច មហាក្កតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូតានំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨២) ឧត្តានិទ្ទត្តានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ទត្តា-
 នានិយោ ច ធម្មា អនុត្តានិទ្ទត្តានានិយស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧត្តានិទ្ទត្តានានិយោ
 ខន្ធភ ច មហាក្កតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុត្តានិទ្ទត្តានានិយោ
 ឯកោ ខន្ធភ ច វត្ថុ ច តិល្លាន្នំ ខន្ធភំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធភ ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ
 ខន្ធភំ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៨០) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្សអនុបាទានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សអនុបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ
 អនុបាទិស្សអនុបាទានិយក្នុង ១ ក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
 និស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨១) អនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្សអនុបាទានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ អនុ-
 បាទិស្សអនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្វតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨២) ឧបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃអនុបាទិស្សបាទានិយធម៌ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ឧបា-
 ទិស្សបាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្វតទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកចិត្តសមដ្ឋានរូប ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ អនុបាទិស្សបាទានិយក្នុង ១ ក្តី
 វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វត្តក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៨៣) ឧបាទ្រន្តិកៈ បាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិកៈ បាទានិយធម៌
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។
 បកតូបនិស្ស័យ គឺ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ជាបច្ច័យ នៃសេច-
 ក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ (ជាបច្ច័យ) នៃសេចក្តី
 សុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ រដូវ
 (ជាបច្ច័យ) នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងកាយ ភោជន (ជាបច្ច័យ) នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និង
 សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . .
 សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . . រដូវ . . . ភោជន ជាបច្ច័យ នៃ
 សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៤) ឧបាទ្រន្តិកៈ បាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បាទា-
 និយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តូបនិស្ស័យ អនន្ត-
 រូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ នូវសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ហើយឲ្យទាន សមា-
 ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈានឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនាឲ្យកើត

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ចាលាំ
 ហនតិ សង្ឃំ ភិទ្ទតិ កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ឧតុ . . .
 កោជនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សង្ឃំ ភិទ្ទតិ
 កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ ឧតុ . . .
 កោជនំ អនុទាទិទ្ធាទានិយាយ សទ្ធាយ សីលស្ស
 សុតស្ស ពាកស្ស បញ្ញាយ រាគស្ស ទោសស្ស
 មោហស្ស មាណស្ស ទិដ្ឋិយា បត្តនាយ ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៥) ឧទាទិទ្ធាទានិយោ ធម្មោ អនុទាទិទ្ធា-
 អនុទាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បកត្វបនិស្សយោ កាយិកំ សុខំ ឧបនិ-
 ស្សាយ មត្តំ ឧប្បាទេតិ ជលសមាបត្តិ សមាបជ្ជតិ
 កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ឧតុ . . . កោជនំ ឧបនិស្សាយ
 មត្តំ ឧប្បាទេតិ ជលសមាបត្តិ សមាបជ្ជតិ ។
 កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ . . . ឧតុ . . .
 កោជនំ មត្តស្ស ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធ្វើអភិញ្ញាឲ្យកើត ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើត សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ បុគ្គល

អាស្រ័យសេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . . រដូវ . . . បុគ្គល អាស្រ័យ

ភោជន ហើយឲ្យទាន បំបែកសង្ឃ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ

. . . សេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ រដូវ . . . ភោជន ជាបច្ច័យ នៃ

អនុបាទិនុបាទានិយសទ្ធា នៃសីល សុត្តៈ ចាតៈ បញ្ញា រាតៈ ទោសៈ

មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបា-

ទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្តុបនិស្សយ គឺ

បុគ្គល អាស្រ័យសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើត

ចូលកាន់ផលសមាបត្តិ អាស្រ័យសេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . .

រដូវ . . . អាស្រ័យភោជន ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើត ចូលកាន់ផលសមា-

បត្តិ ។ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ . . . សេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅ

ក្នុងកាយ . . . រដូវ . . . ភោជន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គនិងផលសមាបត្តិ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ឧបទ្ទេសកថា បញ្ញាវិញ្ញា

[២៨ ៦] អនុចារិទ្ធិចារិយោ ធម្មោ អនុចារិទ្ធិ-
 ចារិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌ្យនិស្សយោ អនន្ត្រ្យនិស្សយោ បកត្តប-
 និស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ អនុចារិទ្ធិចារិយំ
 សទ្ធិំ ឧបនិស្សយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧចោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ
 ចាណំ ហនតិ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ
 កល្យាណតិ អនុចារិទ្ធិចារិយំ សីលំ . . . សុតំ
 ចាកំ បញ្ញំ រកំ ទោសំ មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ
 ឧតំ កោដនំ . . . សេចាសនំ ឧបនិស្សយ ទានំ
 ទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហនតិ សង្ឃំ
 ភិណ្ឌតិ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណតិ អនុចារិទ្ធិ-
 ចារិយោ សទ្ធិ . . . សីលំ សុតំ ចាកោ បញ្ញា
 រកោ ទោសោ មោហោ មាណោ ទិដ្ឋិ បត្តនា ឧតុ
 កោដនំ . . . សេចាសនំ អនុចារិទ្ធិចារិយាយ
 សទ្ធិយ . . . សីលស្ស សុតស្ស ចាកស្ស បញ្ញាយ
 រកស្ស ទោសស្ស មោហស្ស មាណស្ស ទិដ្ឋិយា . . .

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៨៦] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិ-
 យធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ស្បបនិស្សយ អនន្ត-
 រូបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។ បកត្ថបនិស្សយ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ
 អនុបាទិនុបាទានិយសទ្ធា ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថ-
 កម្ម ធ្វើឈានឲ្យកើត ធ្វើវិបស្សនាឲ្យកើត ធ្វើអភិញ្ញាឲ្យកើត ធ្វើសមា-
 បត្តិឲ្យកើត សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ បុគ្គល
 អាស្រ័យអនុបាទិនុបាទានិយសីល . . . សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រតៈ
 ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា រដូវ និងកោដន . . .
 អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើត សម្លាប់សត្វ
 បំបែកសង្ឃ ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ អនុបាទិនុបាទានិយសទ្ធា . . .
 សីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រតៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តី
 ប្រាថ្នា រដូវ កោដន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិ-
 យសទ្ធា . . . នៃសីលៈ សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា រតៈ ទោសៈ មោហៈ ទិដ្ឋិ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បត្តនាយ ឧបនិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បវេមស្ស
 យានស្ស បរិកម្មំ បវេមស្ស យានស្ស លោសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ លោសញ្ញានាសញ្ញាយត-
 នស្ស បវេមំ យានំ ទុតិយស្ស អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ
 លោសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ចាលាតិចាលោ ចាលា-
 តិចាតស្ស និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ។

[២៨៧] អនុចាទិន្ទចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
 ទិន្ទចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ ប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។
 បកត្តបនិស្សយោ អនុចាទិន្ទចាទានិយំ សទ្ធិំ ឧប-
 និស្សយ អត្តានំ អាតាបេតិ បរិវាបេតិ បរិយដ្ឋិ-
 ម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុកោតិ អនុចាទិន្ទចាទានិយំ សីលំ
 . . . ។ សង្ខតំ ។ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សយ អត្តានំ
 អាតាបេតិ បរិវាបេតិ បរិយដ្ឋិម្ភលកំ ទុក្ខំ បច្ចនុ-
 កោតិ អនុចាទិន្ទចាទានិយា សទ្ធា . . . ។ សង្ខតំ ។
 សេនាសនំ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលា-
 កុសលំ កម្មំ វិចាកស្ស ឧបនិស្សយ ប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នៃសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃបឋមជ្ឈាន
 ជាបច្ច័យ នៃបឋមជ្ឈាន បរិកម្ម នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន
 ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ឈានទី ១ ជាបច្ច័យ នៃ
 ឈានទី ២ អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 បុណ្ណាតិបាត ជាបច្ច័យ នៃបុណ្ណាតិបាត និងតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ
 នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

(២៨៧) អនុបាទិនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទា-
 និយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យអនុបាទិន្ទុ-
 បាទានិយសុទ្ធ ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ រមែងរងទុក្ខ ដែល
 មានការស្វែងរកជាមូល អាស្រ័យអនុបាទិនបាទានិយសីល . . . ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ . . . បុគ្គល អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយធ្វើខ្លួន
 ឲ្យក្តៅ ឲ្យក្តៅសព្វ រមែងរងទុក្ខ ដែលមានការស្វែងរកជាមូល អនុ-
 បាទិនបាទានិយសុទ្ធ . . . ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សេនាសនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ និងសេចក្តីទុកប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ កុសលនិងអកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ
 នៃវិបាក ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ញាវារោ

[២៨៨] អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
 ទិន្ទុអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកក្ខបនិស្សយោ ។
 បកក្ខបនិស្សយោ បឋមស្ស មក្កស្ស បរិកម្មំ បឋ-
 មស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទុតិយស្ស មក្កស្ស តតិយស្ស មក្កស្ស ចតុត្ថស្ស
 មក្កស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៩] អនុចាទិន្ទុអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុចា-
 ទិន្ទុអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ
 បកក្ខបនិស្សយោ ។ បកក្ខបនិស្សយោ បឋមោ
 មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទុតិយោ មក្កោ តតិយស្ស មក្កស្ស តតិយោ
 មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស មក្កោ ជលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៨៨) អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទអនុបា-
 ទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តបូជនិស្ស័យ និង
 បកត្ថបូជនិស្ស័យ ។ បកត្ថបូជនិស្ស័យ គឺ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ១ ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គទី ១ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ៣
 និងមគ្គទី ៤ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៨៩) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទអនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបូជនិស្ស័យ
 អនន្តបូជនិស្ស័យ និងបកត្ថបូជនិស្ស័យ ។ បកត្ថបូជនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១
 ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មគ្គទី ២ ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គទី ៣ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យនៃមគ្គទី ៤ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល-
 សមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៧០] អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ ផលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧១] អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុចានិទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ៍បនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ អរិយា មត្តំ ឧបនិស្សយ អនុប្បន្នំ សមាបត្តិ ឧប្បន្នំ ឧប្បន្នំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជន្តំ សង្ខារេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តំ មត្តោ អរិយានំ អត្ថប្បជិសម្ពិទាយ ធម្មប្បជិសម្ពិទាយ និរុត្តិប្បជិសម្ពិទាយ បដិកាលាប្បជិសម្ពិទាយ ហិរោ ហិរោកោសល្យស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧២] ឧចានិទ្ធិចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ៍បុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។ អារម្មណ៍បុរេជានំ សេត្វា វា បុត្តជ្ជនា វា ចក្ខុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ

អភិធម្មបដិក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៧០] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទបា-
ទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តបនិស្ស័យ និង
បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧១] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
បាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបនិស្ស័យ
និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ អាស្រ័យ-
មគ្គ ហើយធ្វើសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់
សមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ពិចារណារឃើញច្បាស់ នូវសំខារ
ទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃ
អត្ថប្បដិសម្ពិទ្ធ ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធ និរតិប្បដិសម្ពិទ្ធ បដិកាណប្បដិសម្ពិទ្ធ
និងហំនាហំនកោសល្យ របស់ពួកព្រះអរិយៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៧២] ឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទ-
បាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណ្ឌបុរេជាន
និងវត្ថុបុរេជាន ។ ការម្មណ្ឌបុរេជាន គឺ ពួកសេក្ខបគុលក៏
ពួកបុគ្គជនក៏ ពិចារណារឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ

ឧបទ្ទេសនិកេ បញ្ញាវិហារ

អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទទ្ធនិ តំ
 អារត្តំ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុស-
 លាកុសលេ និរុទ្ធេ វិហាកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ
 សោតំ . . . យានំ ជីវំ កាយំ . . . ឧបាទិទ្ធអាណា-
 និយេ រូបេ . . . កន្ធូ . . . រសេ . . . ដោដ្ឋព្វេ . . . វត្តំ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេនិ
 អភិទទ្ធនិ តំ អារត្តំ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិហាកោ តទា-
 រម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ ឧបាទិទ្ធអាណានិយំ រូបាយតនំ
 ចក្កវិញ្ញាណស្ស ឧបាទិទ្ធអាណានិយំ កន្ធូយតនំ . . .
 រសាយតនំ . . . ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្តបុរេជាតំ ចក្កា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស វត្តំ ឧបាទិទ្ធអាណានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាសម្ពុទ្ធិកៈ បញ្ញាវារៈ

មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រាសាទ្ធនូវចក្ខុនេះ ទើបកើត
 ឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់
 ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ (ពួកសេក្ខ-
 បុគ្គលនិងបុប្ផជន) ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវសោតៈ . . . ឃានៈ ដីក្រ
 កាយ . . . នូវឧបាទិនបាទានិយរូបទាំងឡាយ . . . ភ្លិន . . . រស . . .
 ដោយដួង . . . នូវវត្ថុ ថាមិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ប្រាសាទ្ធនូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
 កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះ
 អំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ ជាឧបាទិនបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ គន្ថាយតនៈ ជាឧបាទិនបាទានិយៈ . . . រសាយតនៈ . . .
 ដោយដួងនាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។
 ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទានិយក្ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អរិយធម៌បដិពេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៣] ឧបាទិទ្ធីន្ទាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិទ្ធី-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ
 ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សា-
 ទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារត្ត រាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កេន
 ឧបាទិទ្ធីន្ទាទានិយំ រូបំ បស្សន្តិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ
 អនុបាទិទ្ធីន្ទាទានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។

[២៧៤] ឧបាទិទ្ធីន្ទាទានិយោ ធម្មោ អនុបា-
 ទិទ្ធីអនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អនុបាទិទ្ធីអនុបាទានិយានំ
 ខន្ធានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៧៥] អនុបាទិទ្ធីន្ទាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិទ្ធី-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 អារម្មណាបុរេជាតំ អនុបាទិទ្ធីន្ទាទានិយេ រូបេ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៧៧) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាន និងវត្ថុបុរេជាន ។ ការម្មណបុរេជាន គឺ (ពួកសេក្ខបគុល និងបឋជន) ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (ពួកសេក្ខបគុល និងបឋជន) ពិចារណាយើញច្បាស់នូវសោតៈ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (ពួកព្រះអរិយៈ) ឃើញនូវឧបាទិទ្ធុបាទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ ឯវត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(២៧៨) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុអនុបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាន គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុអនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

(២៧៩) អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាន គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវអនុបាទិទ្ធុបាទានិយរូបទាំងឡាយ . . .

ឧបទ្ទេសនិកេ បញ្ញាវិហារ

សន្និដ្ឋាន . . . កន្លែង . . . រសេ . . . ដោយដ្ឋត្រេ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ
 តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិព្វេន ចក្កុទា អនុចាទិន្នាទានានិយំ រូបំ បស្សនិ
 ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្និ សុណាតិ ។

[២៧៦] អនុចាទិន្នាទានានិយោ ធម្មា ឧចាទិន្នា-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណបុរេជាតំ អនុចាទិន្នាទានានិយេ រូបេ . . . សន្និ
 . . . កន្លែង . . . រសេ . . . ដោយដ្ឋត្រេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្ត-
 តោ វិបស្សនិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធនិ តំ អារត្ត រាតោ
 ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ
 ទិវុទ្ធវិចារោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ អនុចាទិន្នា-
 ទានានិយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោយដ្ឋត្រេយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៧] ឧចាទិន្នាទានានិយោ ច អនុចាទិន្នាទានា-
 និយោ ច ធម្មា ឧចាទិន្នាទានានិយស្ស ធម្មស្ស បុរេ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
 ជាតំ ។ អនុចាទិន្នាទានានិយំ រូបាយតនេន ចក្កាយត-
 នេន ចក្កវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សំឡេង . . . ក្លិន . . . រស . . . ផោដ្ឋព្វៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវផោដ្ឋព្វៈនោះ ទើប
កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គល) ឃើញនូវអនុបាទិនុបា-
ទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ ។

[២៧៦] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទា-
និយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្មណបុរេជាន គឺបុគ្គល
ឃើញច្បាស់ នូវអនុបាទិនុបាទានិយរូបទាំងឡាយ . . . សំឡេង . . .
ក្លិន . . . រស . . . ផោដ្ឋព្វៈ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវផោដ្ឋព្វៈទាំងនោះ ទើបកើត
ឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់
ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ
ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ
ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ បានដល់ការម្ម-
ណបុរេជាន និងវត្ថុបុរេជាន ។ រូបាយតនៈ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ
ក្តី ចក្ខុវាយតនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សង្ខតំ ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយំ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយនកញ្ច
 កាយាយនកញ្ច កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ អនុចានិទ្ធុចានានិយំ រូចាយនកញ្ច វត្ថុ
 ច ឧចានិទ្ធុចានានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ ។ សង្ខតំ ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយំ ដោដ្ឋញ្ច-
 យនកញ្ច វត្ថុ ច ឧចានិទ្ធុចានានិយានំ ខន្ធានំ
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[២៧៨] ឧចានិទ្ធុចានានិយោ ច អនុចានិទ្ធុចា-
 នានិយោ ច ធម្មា អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ ។ អនុចានិទ្ធុចានានិយំ រូចាយនកញ្ច
 វត្ថុ ច អនុចានិទ្ធុចានានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជា-
 តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ សង្ខតំ ។ អនុចានិទ្ធុ-
 ចានានិយំ ដោដ្ឋញ្ចាយនកញ្ច វត្ថុ ច អនុចានិទ្ធុចា-
 នានិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

សេចក្តីបំប្រញ ។ ផោដ្ឋញាយតនៈ ជាអនុបាទិនបាទានិយៈក្តី កាយាយ-

តនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយវិរោធា ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ

ជាអនុបាទិនបាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទានិយក្នុងទាំង-

ឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ផោដ្ឋញាយតនៈ

ជាអនុបាទិនបាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនបាទានិយក្នុងទាំង-

ឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ឧបាទិនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនបាទានិយធម៌ក្តី

ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនបាទានិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បាន

ដល់ការមូលបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ រូបាយតនៈ ជាអនុបាទិន-

បាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ

ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ផោដ្ឋញាយតនៈ ជា

អនុបាទិនបាទានិយៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនបាទានិយក្នុងទាំង-

ឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ បញ្ញាវិហារ

[២៧៧] ឧបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយោ ធម្មោ ឧបាសម្ពុទ្ធិ-
 កោណាណិយស្ស ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បន្ទាជាតា ឧបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស ឧបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយស្ស កាយស្ស បន្ទាជា-
 តប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣០០] ឧបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយោ ធម្មោ អនុបាសម្ពុទ្ធិ-
 កោណាណិយស្ស ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បន្ទាជាតា ឧបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស អនុបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយស្ស កាយស្ស បន្ទា-
 ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣០១] ឧបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយោ ធម្មោ ឧបាសម្ពុទ្ធិ-
 កោណាណិយស្ស ច អនុបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយស្ស ច ធម្មស្ស
 បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បន្ទាជាតា ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ-
 ណាណិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧបាសម្ពុទ្ធិកោណា-
 និយស្ស ច អនុបាសម្ពុទ្ធិកោណាណិយស្ស ច កាយស្ស
 បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២៧៧) ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដោយបច្ច័យ បានដល់បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ និយក្ខន្ធានិក្ខយ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដែល កើតមុន ដោយបច្ច័យ ។

(៣០០) ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដោយបច្ច័យ បានដល់បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ និយក្ខន្ធានិក្ខយ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដែល កើតមុន ដោយបច្ច័យ ។

(៣០១) ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ធម៌ផល នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដោយបច្ច័យ បានដល់ បច្ច័យ គឺ ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ និយក្ខន្ធានិក្ខយ ជាបច្ច័យ នៃ ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ធម៌ផល នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ដែល កើតមុន ដោយបច្ច័យ ។

អភិធម្មចំណែក អនុលោមតិកប្បញ្ញត្តិ

(૩૦૨) អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ អនុចានិទ្ធុ-
ចានានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជាតា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ខត្វា បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស កាយស្ស បច្ឆាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(૩૦૩) អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ធុ-
ចានានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជាតា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ខត្វា បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស ឧចានិទ្ធុចានានិយស្ស កាយស្ស បច្ឆាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(૩૦៤) អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ ឧចា-
និទ្ធុចានានិយស្ស ច អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស ច
ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា
អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ខត្វា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
ឧចានិទ្ធុចានានិយស្ស ច អនុចានិទ្ធុចានានិយស្ស
ច កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣០២] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទ-
 និយធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទ-
 និយក្ខន្ធានិឡាយ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៣] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទ-
 និយធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ អនុបាទិនុបា-
 ទានិយក្ខន្ធានិឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៤] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទ-
 និយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ បាន
 ដល់បច្ឆាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធានិឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឧបា-
 ទិនុបាទានិយកាយនេះផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះផង ដែល
 កើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣០៥] អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ធិ-
 ចានានិយស្ស ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 បន្ទាជាតា អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ខន្ធា បុរេជា-
 តស្ស ឥមស្ស ឧចានិទ្ធិចានានិយស្ស កាយស្ស បន្ទា-
 ជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣០៦] អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ធិចានានិយស្ស ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន
 បដ្ឋយោ បន្ទាជាតា អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ខន្ធា
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចានិទ្ធិចានានិយស្ស កា-
 យស្ស បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៣០៧] អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ធម្មោ ឧចា-
 និទ្ធិចានានិយស្ស ច អនុចានិទ្ធិចានានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ បន្ទាជាតា
 អនុចានិទ្ធិអនុចានានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 ឧចានិទ្ធិចានានិយស្ស ច អនុចានិទ្ធិចានានិយស្ស ច
 កាយស្ស បន្ទាជាតប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣០៥] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបា-

ទានិយធម៌ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុ-

អនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឡាយ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយកាយនេះ

ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៦] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-

បាទានិយធម៌ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុ-

អនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឡាយ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះ

ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[៣០៧] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុ-

បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ

បានដល់បច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឡាយ ជាបច្ច័យ

នៃឧបាទិនុបាទានិយកាយនេះផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយកាយនេះផង

ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវគ្គំ

[៣០៨] អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ អនុចានិទ្ធុ-
 ចានានិយស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ
 បច្ឆិមានំ អនុចានិទ្ធុចានានិយានំ ខន្ធានំ អាសេវនប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុលោមំ
 វេទានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៩] អនុចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ អនុចា-
 និទ្ធុអនុចានានិយស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោត្រកុ មត្តស្ស វេទានំ មត្តស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១០] ឧចានិទ្ធុចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ធុ-
 ចានានិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧចានិទ្ធុចានានិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧចានិទ្ធុចា-
 នានិយោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កក្កត្តា
 ច រូចានំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេតនា វត្តស្ស
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣០៨] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបា-

ទានិយធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ បានដល់អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធតាំង-

ឡាយមុន។ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយក្រោយ។

ដោយការសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខ អនុលោម

ជាបច្ច័យ នៃវេទនា: ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣០៩] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុ-

បាទានិយធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ គោត្រក្ខ ជាបច្ច័យ នៃ

មគ្គ វេទនា: ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣១០] ឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិ-

យធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃ

ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ឧបាទិនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ

នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកង្ការបង្គង កង្ការនៃបដិសន្ធិ

ដោយកម្មប្បច្ច័យ ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិវា

[៣០១] ឧបាទ្ទន្តិកាណិនិយោ ធម្មោ អនុបាទ្ទន្តិ-
 កាណិនិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបាទ្ទន្តិកាណិនិយោ ចេតោ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧបាទ្ទន្តិកាណិនិយោ
 ធម្មោ ឧបាទ្ទន្តិកាណិនិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកាណិនិ-
 យស្ស ច ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្ទន្តិ-
 កាណិនិយោ ចេតោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋាននញ្ច រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០២] អនុបាទ្ទន្តិកាណិនិយោ ធម្មោ អនុបា-
 ទ្ទន្តិកាណិនិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុបាទ្ទន្តិកាណិនិយោ ចេតោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាននញ្ច រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៣] អនុបាទ្ទន្តិកាណិនិយោ ធម្មោ ឧបា-
 ទ្ទន្តិកាណិនិយស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វាណាខណិកា អនុបាទ្ទន្តិកាណិនិយោ ចេតោ វិចា-
 កានំ ឧបាទ្ទន្តិកាណិនិយោនំ ខន្ធានំ កក្កត្តា ច
 រូបំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធភិក្ខុៈ បញ្ញាវិវាទៈ

[៣១១] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១២] អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១៣] អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណ៌ិកៈ គឺ អនុបាទ័ន្ធបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធ ជាវិបាកផង នៃពួកកងតារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣០៤] អនុតានិទ្ធអនុតានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 តានិទ្ធអនុតានានិយស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតា ពាណិជ្ជកា ។ សហជាតា
 អនុតានិទ្ធអនុតានានិយោ ចេតនា សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ពាណិជ្ជកា
 អនុតានិទ្ធអនុតានានិយោ កុសលា ចេតនា វិចារកានំ
 អនុតានិទ្ធអនុតានានិយោនំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣០៥] អនុតានិទ្ធអនុតានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 តានិទ្ធអនុតានានិយស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនុតានិទ្ធអនុតានានិយោ ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៦] អនុតានិទ្ធអនុតានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 តានិទ្ធអនុតានានិយស្ស ច អនុតានិទ្ធអនុតានានិយស្ស
 ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុតានិទ្ធអ-
 នុតានានិយោ ចេតនា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣១៤] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
 អនុបាទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
 ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ
 នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ អនុបា-
 ទិន្ទអនុបាទានិយកុសលចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកអនុបាទិន្ទអនុបាទានិ-
 យក្ខន ជាវិបាក ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១៥] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទបា-
 ទានិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយចេតនា ជា
 បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានុរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣១៦] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ
 អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង នៃ
 ពួកចិត្តសមដានុរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

ឧបទ្ទិស្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣១៧] ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋុ-
 បាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិហាកោ ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ
 ខន្ធានំ វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិដ្ឋំ
 ខន្ធានំ វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ
 វិហាកោ ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាទំ វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិដ្ឋំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបាទំ វិហា-
 កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វិហាកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣១៨] ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋុ-
 បាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិហាកោ ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាទានំ
 រូបាទំ វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៩] ឧបាទិដ្ឋុបាទានិយោ ធម្មោ ឧបា-
 ទិដ្ឋុបាទានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋុបាទានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិហាកោ ឧបា-
 ទិដ្ឋុបាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ

ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣១៧) ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ-
 ធម៌ ដោយវិបាកបច្ច័យ គឺ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ១ ជាវិបាក ជា
 បច្ច័យ នៃ ១១ ៣ ដោយវិបាកបច្ច័យ ១១ ២ ជាបច្ច័យ នៃ ១១ ២
 ដោយវិបាកបច្ច័យ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ១ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃ
 ១១ ៣ ផង នៃពួកកងត្ថារូបផង ក្នុង ១៣ : នៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកបច្ច័យ
 ១១ ២ ជាបច្ច័យ នៃ ១១ ២ ផង នៃពួកកងត្ថារូបផង ដោយវិបាកបច្ច័យ
 ១១ ៣ ផង ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកបច្ច័យ ។

(៣១៨) ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធភ្និកៈ-
 ធម៌ ដោយវិបាកបច្ច័យ គឺ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ១ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ
 នៃពួកចិត្តសមុប្បាទរូប ដោយវិបាកបច្ច័យ ។

(៣១៩) ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ-
 ធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ធភ្និកៈ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ផង ដោយវិបាកបច្ច័យ
 គឺ ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ ១ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃ ១១ ៣ ផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២០) អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចានទិន្នអនុចានានិយស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចារកោ អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ ឃកោ
ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២១) អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុចា-
នទិន្នអនុចានានិយស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វិចារកោ អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានំ រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២២) អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចានទិន្នអនុចានានិយស្ស ច អនុចានទិន្នអនុចានានិយស្ស
ច ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចារកោ
អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ ឃកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នៃពួកចិត្តសម្មជានុបដន្ទ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
ផង នៃពួកចិត្តសម្មជានុបដន្ទ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣២០) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធទ
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ២ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣២១) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
បាទានិយធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្ទ-
ឡាយ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្មជានុប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៣២២) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ
គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង
នៃពួកចិត្តសម្មជានុបដន្ទ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
ខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្តសម្មជានុបដន្ទ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហ

[៣២៣] ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧទានិទ្ធិទានានិយោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយោ អាហារា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូទានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយោ កតឡីការោ អាហារោ ឧទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៤] ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ អនុទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧទានិទ្ធិទានានិយោ អាហារា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧទានិទ្ធិទានានិយោ
 កតឡីការោ អាហារោ អនុទានិទ្ធិទានានិយស្ស
 កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៥] ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧទានិទ្ធិទានា-
 និយស្ស ច អនុទានិទ្ធិទានានិយស្ស ច ធម្មស្ស អា-
 ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧទានិទ្ធិទានានិយោ អាហារា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ

ឧបាទ័ន្ធភ្និកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣២៣) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទា-
 និយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្ត ដោយអាហារប្បច្ច័យ ពួកអាហារ ជា
 ឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្តផង នៃពួកកង្ការប
 ផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ភពឡើងវិញហារ ជា
 ឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ ។

(៣២៤) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធបាទា-
 និយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ភពឡើងវិញហារ
 ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទ័ន្ធបាទានិយៈ
 ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣២៥) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង នៃ
 អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាឧបាទ័-
 ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្តផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង
 ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧតានិទ្ធិតានិយោ កត-
ធឿកាពេ អាហារេ ឧតានិទ្ធិតានិយស្ស ច អនុ-
តានិទ្ធិតានិយស្ស ច កាយស្ស អាហារវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៣២៦) អនុតានិទ្ធិតានិយោ ធម្មោ អនុតានិទ្ធិ-
តានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុតានិទ្ធិតានិយោ អាហារេ សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានត្ថ រូតានំ អាហារវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុតានិទ្ធិតានិយោ កតធឿកាពេ អាហា-
រេ អនុតានិទ្ធិតានិយស្ស កាយស្ស អាហារវប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣២៧) អនុតានិទ្ធិតានិយោ ធម្មោ ឧតានិទ្ធិ-
តានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុតានិទ្ធិតានិយោ កតធឿកាពេ អាហារេ ឧតា-
និទ្ធិតានិយស្ស កាយស្ស អាហារវប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតឡើងវិញហារ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ
នៃកាយ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈផង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ។

[៣២៦] អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទនបា-
ទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាហារ ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្តកក្កនផង នៃពួកចិត្តសមដានុប្បដង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ កតឡើងវិញហារ ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយ ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៣២៧] អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទនបាទា-
និយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតឡើងវិញហារ ជាអនុបាទិទន-
បាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈ ដោយអាហា-
រប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហេ

(៣២៨) អនុចានិទ្ទុចានានិយោ ធម្មោ ឧចានិទ្ទុ-
 ចានានិយស្ស ច អនុចានិទ្ទុចានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចានិទ្ទុចានានិយោ
 កតន្នីកាវេ អាហារវេ ឧចានិទ្ទុចានានិយស្ស ច
 អនុចានិទ្ទុចានានិយស្ស ច កាយស្ស អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

(៣២៩) អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ទុអនុចានានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយោ អាហារវេ សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣០) អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ទុចានានិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយោ អាហារវេ ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានានំ រូចានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣១) អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចានិទ្ទុចានានិយស្ស ច អនុចានិទ្ទុអនុចានានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចានិទ្ទុអនុ-
 ចានានិយោ អាហារវេ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាស័ក្កិកៈ បញ្ញាវិរៈ

[៣២៨] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយ-
 ធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតឡិក្កា-
 រាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិនុបាទា-
 និយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៣២៩] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាហារ ជាអនុបាទិនុអនុបាទា-
 និយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៣៣០] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ អាហារ ជាអនុបាទិនុអនុបា-
 ទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបា-
 ទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ
 គឺ អាហារ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កនផង
 នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៣២] ឧបាទិទ្គុតានានិយោ ច អនុបាទិទ្គុតា-
នានិយោ ច ធម្មា ឧបាទិទ្គុតានានិយស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិទ្គុតានានិយោ ច
អនុបាទិទ្គុតានានិយោ ច កតទ្ធិកាពោ អាហារោ
ឧបាទិទ្គុតានានិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៣៣] ឧបាទិទ្គុតានានិយោ ច អនុបាទិទ្គុតា-
នានិយោ ច ធម្មា អនុបាទិទ្គុតានានិយស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិទ្គុតានានិយោ ច
អនុបាទិទ្គុតានានិយោ ច កតទ្ធិកាពោ អាហារោ
អនុបាទិទ្គុតានានិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៣៤] ឧបាទិទ្គុតានានិយោ ច អនុបាទិទ្គុតា-
នានិយោ ច ធម្មា ឧបាទិទ្គុតានានិយស្ស ច អនុ-
បាទិទ្គុតានានិយស្ស ច ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបាទិទ្គុតានានិយោ ច អនុបាទិទ្គុតា-
និយោ ច កតទ្ធិកាពោ អាហារោ ឧបាទិទ្គុតា-
និយស្ស ច អនុបាទិទ្គុតានានិយស្ស ច កាយស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៣២) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃឧបាទិទនបាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតទ្បិណ្ឌរា-
 ហារ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃកាយ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៣៣) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កត-
 ទ្បិណ្ឌរាហារ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទិទនបាទានិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៣៤) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃឧបាទិទនបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ផង ដោយ
 អាហារប្បច្ច័យ គឺ កតទ្បិណ្ឌរាហារ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈក្តី ជាអនុបា-
 ទិទនបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិទនបាទានិយៈផង ជាអនុ-
 បាទិទនបាទានិយៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៣៥) ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ស្រ្តិយោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ស្រ្តិយោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ចក្កុដ្ឋិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយដ្ឋិយំ កាយវិញ្ញាណស្ស រូបដិវិក្កុដ្ឋិយំ កដត្តារូបានំ ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣៦) ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ស្រ្តិយោ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៣៧) ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ធម្មោ ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច ធម្មស្ស ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ស្រ្តិយោ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ស្រ្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ទភិក្ខុៈ បញ្ញាវិរៈ

(៣៣៥) ឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ទបាទានិយ-
 ធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាឧបាទ័ន្ទបាទានិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្ថកក្ខន្ធ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ពួកឥន្ទ្រិយ
 ជាឧបាទ័ន្ទបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្ថកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកង្ការ-
 រូបផង កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ចក្រន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ
 នៃចក្រវិញ្ញាណ កាយន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ រូបដីតិន្ទ្រិយ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកង្ការរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៣៣៦) ឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ទបា-
 ទានិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាឧបាទ័ន្ទបាទានិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្មជានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

(៣៣៧) ឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ទបាទានិ-
 យធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួក
 ឥន្ទ្រិយ ជាឧបាទ័ន្ទបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្ថកក្ខន្ធផង្គ
 នៃពួកចិត្តសម្មជានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៣៣៨) អនុតាទិន្នតាទានិយោ ធម្មោ អនុតាទិន្ន-
តាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុតាទិន្នតាទានិយា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។

(៣៣៩) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
តាទិន្នអនុតាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុតាទិន្នអនុតាទានិយា ឥន្ទ្រិយា សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤០) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
តាទិន្នតាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អនុតាទិន្នអនុតាទានិយា ឥន្ទ្រិយា ចិត្តសមុដ្ឋា-
នានំ រូតានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៤១) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ អនុតា-
ទិន្នតាទានិយស្ស ច អនុតាទិន្នអនុតាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុតាទិន្នអនុ-
តាទានិយា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូតានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អរិយធម៌បំណង អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៣៨] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ ។

[៣៣៩] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ត ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ ។

[៣៤០] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ ។

[៣៤១] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច័យ ។

[៣៤២] ឧបាទ្រន្តិកាណិយោ ធម្មោ ឧបាទ្រន្តិកា-
 ណានិយស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបា-
 ទ្រន្តិកាណិយានិ ឈានង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កាលោ ឧបាទ្រន្តិ-
 កាណិយានិ ឈានង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 កេជត្តា ច រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៣] ឧបាទ្រន្តិកាណិយោ ធម្មោ អនុបាទ្រន្តិ-
 កាណានិយស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបាទ្រន្តិកាណិយានិ ឈានង្គានិ ចិត្តសម្មដ្ឋានានំ
 រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៤] ឧបាទ្រន្តិកាណិយោ ធម្មោ ឧបាទ្រន្តិ-
 កាណានិយស្ស ច អនុបាទ្រន្តិកាណានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទ្រន្តិកាណិយានិ ឈា-
 នង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋានានំ
 រូបានំ ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធត្រីកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៤២] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្ថកក្ខន្ធ ដោយឈានប្បច្ច័យ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្ថកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៣៤៣] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

[៣៤៤] ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ផង ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្ថកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៤៥] អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នាណានិយស្ស ធម្មស្ស លានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុចាទិន្នាណានិយានិ លានន្តានិ សម្មយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាវានញ្ច រូចានំ លានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៤៦] អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នាណានិយស្ស ធម្មស្ស លានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អនុចាទិន្នាណានិយានិ លានន្តានិ សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ លានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៧] អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្នាណានិយស្ស ធម្មស្ស លានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនុចាទិន្នាណានិយានិ លានន្តានិ ចិត្តសមុដ្ឋាវានំ
រូចានំ លានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៨] អនុចាទិន្នាណានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្នាណានិយស្ស ច អនុចាទិន្នាណានិយស្ស
ច ធម្មស្ស លានប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុចាទិន្នាណា-
និយានិ លានន្តានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋាវានញ្ច រូចានំ លានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៤៥) អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៦) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្ត ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៧) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៨) អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយឈានប្បច្ច័យ គឺ អង្គឈានទាំងឡាយ ជាអនុបាទិនុអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន្តផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយឈានប្បច្ច័យ ។

(៣៤៧) ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយានិ មក្កង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ... ។

(៣៤៨) ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ អនុទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឧទា-
 និទ្ធិទានានិយានិ មក្កង្គានិ ចិត្តសម្មដ្ឋានានំ រូទានំ
 មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៣៤៩) ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ច អនុទានិទ្ធិទានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឧទានិទ្ធិទានានិយានិ មក្ក-
 ង្គានិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច
 រូទានំ មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

(៣៥០) អនុទានិទ្ធិអនុទានានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ទានិទ្ធិទានានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 អនុទានិទ្ធិទានានិយានិ មក្កង្គានិ សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសម្មដ្ឋានានញ្ច រូទានំ មក្កប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៤៧] ឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្ត ដោយមគ្គប្បច័យ កងខណៈ នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៤៨] ឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយមគ្គប្បច័យ ។

[៣៤៩] ឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ផង ដោយមគ្គប្បច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាឧបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្ត ផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយមគ្គប្បច័យ ។

[៣៥០] អនុបាទ្រន្តិក្ខុអនុបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទ្រន្តិក្ខុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយតកកន្តផង នៃពួកចិត្តសមដានរូប ផង ដោយមគ្គប្បច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តកប្បដ្ឋានំ

(៣៥៣) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៤) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយានិ មក្កង្គានិ ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបានំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៥) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយស្ស ច អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយានិ មក្កង្គានិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាហានេវ រូបានំ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៥៦) ឧបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយោ ធម្មោ ឧបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយោ ឯកោ ខន្ធានំ តិណ្ណានំ ខន្ធានំ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខេ ខន្ធានំ ទិវ្គនំ ខន្ធានំ បដិសន្ធិត្តុលោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋាន

[៣៥៣] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្រ-
អនុបាទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទិន្ទ្រ-
អនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កន ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៣៥៤] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្របា-
ទានិយធម៌ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទិន្ទ្រអនុ-
បាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៣៥៥] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្រ-
បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
គឺ អង្គមគ្គទាំងឡាយ ជាអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្កនផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[៣៥៦] ឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌
ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ឧបាទិន្ទ្របាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ
ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ . . . ។

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ញាវិហ

(៣៥៧) អនុចាទិន្ទចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្ទចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចាទិន្ទចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធោ
 តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធនំ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ ។

(៣៥៨) អនុចាទិន្ទអនុចាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចាទិន្ទអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស សម្មយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនុចាទិន្ទអនុចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធោ
 តិល្លាន្នំ ខន្ធនំ សម្មយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធនំ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ ។

(៣៥៩) ឧចាទិន្ទចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ទ-
 ចាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា
 បដិសន្ធិក្ខណោ ឧចាទិន្ទចាទានិយោ ខន្ធនំ កដត្តា-
 រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធនំ វត្តស្ស
 វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ត ខន្ធនំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្ខាយតនំ
 ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៥៧) អនុបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តបាទា-
 និយធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ្រន្តបាទានិយក្ខន្ធទ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធល (ជាបច្ច័យ)
 នៃខន្ធល ។

(៣៥៨) អនុបាទ្រន្តអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តអនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អនុបាទ្រន្តអនុបាទានិយក្ខន្ធទ
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធល (ជាបច្ច័យ)
 នៃខន្ធល ។

(៣៥៩) ឧបាទ្រន្តបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តបាទា-
 និយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និង
 បច្ចុប្បន្នជាត ។ សហជាត គឺ ឧបាទ្រន្តបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកកងតារូប កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃខន្ធតាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ
 ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន
បដ្ឋាយោ វត្ថុ ឧបាទិទ្ធិបាទានិយានំ ខន្ធនំ វិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។ បច្ឆាជាតា ឧបាទិទ្ធិ-
បាទានិយោ ខន្ធិ បុរេជាតស្ស ឥសស្ស ឧបាទិទ្ធិបា-
ទានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។

[៣៦០] ឧបាទិទ្ធិបាទានិយោ ធម្មា អនុបាទិទ្ធិ-
បាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា ឧបា-
ទិទ្ធិបាទានិយោ ខន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបានំ វិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ អនុបាទិទ្ធិ-
បាទានិយានំ ខន្ធនំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។
បច្ឆាជាតា ឧបាទិទ្ធិបាទានិយោ ខន្ធិ បុរេជាតស្ស
ឥសស្ស អនុបាទិទ្ធិបាទានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្ត-
ប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។

[៣៦១] ឧបាទិទ្ធិបាទានិយោ ធម្មា អនុបាទិទ្ធិ-
អនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ
បុរេជាតំ វត្ថុ អនុបាទិទ្ធិអនុបាទានិយានំ ខន្ធនំ វិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋាយេន បដ្ឋាយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្យបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ចាជាត គឺ ឧបាទិន្យបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
នេះ ជាឧបាទិន្យបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦០] ឧបាទិន្យបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្យបា-
ទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
និងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ឧបាទិន្យបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ
ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសម្មជានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត
គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្យបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ឧបាទិន្យបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិន្យបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦១] ឧបាទិន្យបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្យអនុបា-
ទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃអនុបាទិន្យអនុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវិហេ

[៣៦២] ឧទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ច អនុទានិទ្ធិទានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា ឧទានិទ្ធិទា-
 នានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧទានិទ្ធិទា-
 នានិយស្ស ច អនុទានិទ្ធិទានានិយស្ស ច កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៣] អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ អនុទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនុទានិទ្ធិទា-
 និយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាហនំ រូទានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ខន្ធា បុរេ-
 ជាតស្ស ឥមស្ស អនុទានិទ្ធិទានានិយស្ស កាយស្ស
 វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៤] អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ធម្មោ ឧទានិទ្ធិ-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 បច្ឆាជាតា អនុទានិទ្ធិទានានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស
 ឥមស្ស ឧទានិទ្ធិទានានិយស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទិស្ថិត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៦២) ឧបាទិស្ថិត្តិកៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិត្តិកៈ
 យៈធម៌ផង នៃអនុបាទិស្ថិត្តិកៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ បាន
 ដល់បច្ចាជ័ត គឺ ឧបាទិស្ថិត្តិកៈក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
 នេះ ជាឧបាទិស្ថិត្តិកៈផង ជាអនុបាទិស្ថិត្តិកៈផង ដែលកើត
 មុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ ។

(៣៦៣) អនុបាទិស្ថិត្តិកៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិស្ថិត្តិកៈ
 និយម ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ បានដល់សហជ័ត និងបច្ចាជ័ត ។
 សហជ័ត គឺ អនុបាទិស្ថិត្តិកៈក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ ។ ឯបច្ចាជ័ត គឺ អនុបា-
 ទិស្ថិត្តិកៈក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិស្ថិត្តិកៈ
 ទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ ។

(៣៦៤) អនុបាទិស្ថិត្តិកៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិស្ថិត្តិកៈ
 បាទិស្ថិត្តិកៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ បានដល់បច្ចាជ័ត គឺ អនុបា-
 ទិស្ថិត្តិកៈក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិស្ថិត្តិកៈ
 ទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៦៥] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទ-
 និយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 បានដល់បច្ចាជាន គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ
 នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង
 ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៦] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបា-
 ទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាន គឺ អនុបាទិនុ-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទា-
 និយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៧] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុ-
 បាទានិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាន និងបច្ចា-
 ជាន ។ សហជាន គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ
 ជាបច្ច័យ នៃព្រកចិត្តសមដានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចា-
 ជាន គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
 ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

ឧបាសម្ពុទ្ធិកោ បញ្ញាវិហារ

[៣៦៨] អនុចាទិន្ទ្រអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧចា-
 ទិន្ទ្រចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្ទ្រចាទានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា
 អនុចាទិន្ទ្រអនុចាទានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 ឧចាទិន្ទ្រចាទានិយស្ស ច អនុចាទិន្ទ្រចាទានិយស្ស ច
 កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៩] ឧចាទិន្ទ្រចាទានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ទ្រចា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ
 ឧចាទិន្ទ្រចាទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្ទំ ខន្ធានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្ទំ ខន្ធានំ អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុណោ ឧចាទិន្ទ្រចា-
 ទានិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្ទំ ខន្ធានំ កដត្តា ច
 រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្ទំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ខន្ធា វត្ថស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . .
 មហាក្ខតា កដត្តារូចានំ ឧចាទានរូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ...មហាក្ខតា

ឧបាទ័ន្ធភិក្ខុ: បញ្ញាវារ:

[៣៦៤] អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យ
 និយធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យនិយធម៌ផង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បាន
 ដល់បច្ចាជ្ជាត អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
 នេះ ជាឧបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យផង ជាអនុបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យផង ដែលកើតមុន
 ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៣៦៥] ឧបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យនិយធម៌
 ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជ្ជាត បុរេជ្ជាត បច្ចាជ្ជាត អាហារ
 និងស្រ្តិយ ។ សហជ្ជាត គឺ ឧបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ ឧបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួក
 កដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ
 នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធតាំងឡាយ
 (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធតាំងឡាយ មហាក្ខត ១...
 មហាក្ខតតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប និងឧបាទ័ន្ធហត្ថប្បច្ច័យ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ... មហាក្ខតតាំងឡាយ

អភិធម្មប្បដិកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

កដត្តារូបាណំ ឧបាទារូបាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បុរេជាតំ សេក្ខា វា បុត្តជ្ជនា វា ចក្កំ អនិច្ចតោ
 ធុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ អស្សាទេនំ អភិទន្ធនំ
 តំ អារព្ភ វាកោ ឧប្បជ្ជតំ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតំ
 កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ វិចារកោ តទារម្មណតា
 ឧប្បជ្ជតំ សោតំ . . . យានំ ជ្ជំ កាយំ ឧបា-
 ទិន្នាណានិយេ រូបេ គន្ធនេ រសេ ដោជ្ជព្វេ . . .
 វត្ថុំ អនិច្ចតោ ធុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនំ
 អស្សាទេនំ អភិទន្ធនំ តំ អារព្ភ វាកោ ឧប្បជ្ជតំ
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតំ កុសលាកុសលេ និរុទ្ធេ
 វិចារកោ តទារម្មណតា ឧប្បជ្ជតំ ឧបាទិន្នាណា-
 និយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ឧបាទិន្នាណានិយំ
 គន្ធយតនំ . . . រសាយតនំ . . . ដោជ្ជព្វាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស
 ។ បេ ។ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ឧបា-
 ទិន្នាណានិយានំ ខន្ធនំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ចាជាតា ឧបាទិន្នាណានិយា ខន្ធន បុរេជាតស្ស
 តមស្ស ឧបាទិន្នាណានិយស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ ឧបាទិន្នាណានិយោ កតតធឿការោ

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប និងឧបាទារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត
 គឺ ពួកសេក្ខបគលក្កី ពួកបឋជនក្កី ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ
 ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ
 ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើ
 កុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះ
 ជាអារម្មណ៍ (ពួកសេក្ខបគល ទាំងបឋជន) ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវ
 សោតៈ . . . ឃានៈ ដំរី កាយ ឧបាទិន្យបាទានិយរូបទាំងឡាយ
 ក្នុង រស ដោយព្រះ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង
 ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើកុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក
 ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ រូបាយតនៈ ជាឧបាទិន្យបាទានិយៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ គន្លាយតនៈ ជាឧបាទិន្យបាទានិយៈ . . .
 រសាយតនៈ . . . ដោយព្រះយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចក្ខុ-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្យបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ឧបាទិន្យបាទានិយក្នុងទាំង-
 ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្យបាទានិយៈ ដែលកើត
 មុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតឡើងវិញហោរ ជាឧបាទិន្យបាទានិយៈ

ឧបាទ្រន្តវិញ្ញាណបញ្ញាវិញ

អាហារោ ឧបាទ្រន្តវិញ្ញាណនិយមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ រូបជីវិត្រ្ថិយំ កេសតារូបាណំ អត្ថប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧០) ឧបាទ្រន្តវិញ្ញាណនិយោ ធម្មោ អនុបាទ្រន្ត-
វិញ្ញាណនិយមស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ សហ-
ជាតា ឧបាទ្រន្តវិញ្ញាណនិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាណាណំ
រូបាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្កំ
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ
អភិណន្តន្តិ តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
ឧប្បជ្ជតិ សោតំ . . . យាណំ ជ្ឈំ កាយំ ឧបាទ្រន្តវិញ្ញា-
ណិយេ រូបេ កន្ធិ រាសេ ដោដ្ឋេ . . . វត្តំ អនិច្ចតោ
ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិណន្តន្តិ
តំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
ចក្កុណា ឧបាទ្រន្តវិញ្ញាណនិយមំ រូបំ បស្សតិ វត្តំ អនុបា-
ទ្រន្តវិញ្ញាណនិយោណំ ខន្ធាណំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធគិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ រូប-

ដីវិត្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

(៣៧០) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធបាទា-

និយធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចុប្បន្នជាត

និងអាហារ ។ សហជាត គឺ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ

ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាតៈ

គឺ ពួកបុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ

មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើប

កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង (ពួកបុគ្គល) ពិចារណាយើញច្បាស់

នូវសោតៈ...យានៈ ដ៏រូ កាយ ឧបាទ័ន្ធបាទានិយរូបតាំងឡាយ ក្លិន

រស ផោដ្ឋព្វៈ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែង

ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស

កើតឡើង (បុគ្គល) យើញ នូវឧបាទ័ន្ធបាទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ

វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

អារិយសម្ព័ន្ធកិរិយា អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បច្ឆាជាតា ឧបាទិទ្គុបាទានិយា ខន្ធោ បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស អនុបាទិទ្គុបាទានិយស្ស កាយស្ស អត្តិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ឧបាទិទ្គុបាទានិយោ កត-
ន្តីការោ អាហារោ អនុបាទិទ្គុបាទានិយស្ស កា-
យស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧០) ឧបាទិទ្គុបាទានិយោ ធម្មោ អនុបាទិទ្គុ-
អនុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរេជាតំ វត្តំ អនុបាទិទ្គុអនុបាទានិយានំ ខន្ធនំ
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧២) ឧបាទិទ្គុបាទានិយោ ធម្មោ ឧបា-
ទិទ្គុបាទានិយស្ស ច អនុបាទិទ្គុបាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ។ សហជាតោ ឧបាទិទ្គុបាទានិយោ ឃិកោ
ខន្ធនំ តិណ្ណានំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធនំ ទ្ធិនំ ខន្ធនំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
បច្ឆាជាតា ឧបាទិទ្គុបាទានិយា ខន្ធោ បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស ឧបាទិទ្គុបាទានិយស្ស ច អនុបាទិទ្គុបាទា-
និយស្ស ច កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ឯបច្ឆាជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ភពទ្បិណ្ឌា-
ភហារ ជាឧបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទិទ្ធុបា-
ទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៧១] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុអនុ-
បាទានិយធមិ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃអនុបាទិទ្ធុអនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៧២] ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធមិ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិ-
យធមិផ្សំ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធមិផ្សំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាត បច្ឆាជាត និងភាហារ ។ សហជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុ-
បាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផ្សំ នៃពួកចិត្តសមដានរូបផ្សំ
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផ្សំ នៃពួកចិត្ត-
សមដានរូបផ្សំ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុបាទា-
និយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិទ្ធុបាទានិយៈផ្សំ
ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈផ្សំ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្ទន្តិកេ បញ្ញាវារោ

ឧបាទ្ទន្តិកោនាមិយោ កតត្ថិកាវោ អាហារោ ឧបា-
ទ្ទន្តិកោនាមិយស្ស ច អនុបាទ្ទន្តិកោនាមិយស្ស ច
កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៣] អនុបាទ្ទន្តិកោនាមិយោ ធម្មោ អនុបា-
ទ្ទន្តិកោនាមិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ សហជាតោ
អនុបាទ្ទន្តិកោនាមិយោ ឯកោ ខន្ធនំ តិណ្ណន្តំ ខន្ធនំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធនំ ទ្វិន្តំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ តិណ្ណន្តំ
មហាក្ខតានំ មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
ឧបាទានរូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ . . .
អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧត្តសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។
បុរេជាតំ អនុបាទ្ទន្តិកោនាមិយ រូបេ . . . សន្នេ កន្ធូ
រសេ . . . ដោដ្ឋព្វេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សនិ អស្សាទេនិ អភិទន្ធនិ តំ វារត្ត វតោ
ឧប្បជ្ឈនិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ឈនិ ទិព្វេន ចក្កុនា អនុ-
បាទ្ទន្តិកោនាមិយំ រូបំ បស្សនិ ទិញាយ សោតនាតុយា
សន្នំ សុណានិ ។ បច្ឆាជាតា អនុបាទ្ទន្តិកោនាមិយោ

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

កតឡើងវិញវាហារ ជាឧបាទ្រន្តិកៈបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ្រន្តិកៈ
បាទានិយៈផង ជាអនុបាទ្រន្តិកៈបាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៧៣] អនុបាទ្រន្តិកៈបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ
បាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចុប្បន្ន
និងអាហារ ។ សហជាត គឺ អនុបាទ្រន្តិកៈបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ
នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ
មហាក្ខត១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣ មហាក្ខតទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមដានរូប ឧបាទារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ពាហិរូប . . .
អាហារសមដានរូប . . . មហាក្ខត១ មានរដូវជាសមដាន ។ ឯបុរេ-
ជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវអនុបាទ្រន្តិកៈបាទានិយរូប
ទាំងឡាយ . . . សំឡេង ក្លិន រស . . . នូវផោដ្ឋព្វៈ ថា
មិនឡើង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន រមែងត្រេកអរ រីករាយ រតៈ
ប្រាស្ត នូវផោដ្ឋព្វៈនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង
បុគ្គល យើញនូវអនុបាទ្រន្តិកៈបាទានិយរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ស្តាប់សំឡេង
ដោយទិព្វសាតធាតុ ។ ឯបច្ចុប្បន្ន អនុបាទ្រន្តិកៈបាទានិយក្ខន្ធទាំងឡាយ

អភិធម្មបដិកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ខន្ធោ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុទាទិន្នទាទានិយស្ស
កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុទាទិន្នទា-
ទានិយោ កតធិកាវេ អាហារេ អនុទាទិន្នទា-
និយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៤) អនុទាទិន្នទាទានិយោ ធម្មោ ឧទា-
ទិន្នទាទានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ បុរេជាតំ អនុទា-
ទិន្នទាទានិយេ រូបេ . . . សន្នេ កន្ធូ រសេ . . .
ដោដ្ឋព្វេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
អស្សាទេតិ អភិនន្តតិ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ
នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ កុសលាកុសលេ ធិរុទ្ធ
វិទាគោ តទារម្មណាតា ឧប្បជ្ជតិ អនុទាទិន្នទា-
និយំ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ
កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆា-
ជាតា អនុទាទិន្នទាទានិយោ ខន្ធោ បុរេជាតស្ស
ឥមស្ស ឧទាទិន្នទាទានិយស្ស កាយស្ស អត្ថប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនុទាទិន្នទាទានិយោ កតធិ-
កាវេ អាហារេ ឧទាទិន្នទាទានិយស្ស កាយស្ស
អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយ
អត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតទ្បិក្ការាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ
នៃកាយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៧៤] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិ-
យធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត បច្ចាជាត និងអាហារ ។
បុរេជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាយេញច្បាស់ នូវអនុបាទិនុបាទានិ-
យរូបទាំងឡាយ . . . សំឡេង ក្លិន រស . . . នូវដេវ័យៈ ថាមិន
ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មែនព្រេតកអរ រីករាយ រតៈ ប្រាវត្ត
នូវដេវ័យៈនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង កាលបើ
កុសលនិងអកុសល រលត់ហើយ វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះ
ជាអារម្មណ៍ រូបាយគនៈ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុ-
វិញ្ញាណ ដេវ័យៈព្រាយគនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។
កតទ្បិក្ការាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបា-
ទិនុបាទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ចក្ករៈ

[៣៧៥] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់បច្ចាជ័ត និងអាហារ ។ បច្ចាជ័ត គឺ អនុបាទិនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច័យ ។ ភពឡើង្ការហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច័យ ។

[៣៧៦] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច័យ គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថប្បច័យ ។

[៣៧៧] អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់បច្ចាជ័ត គឺ អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថប្បច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣៧៨) អនុទានទិន្នអនុទានានិយោ ធម្មា អនុ-
 ទានទិន្នទានានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនុទា-
 នទិន្នអនុទានានិយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋាហានំ រូបានំ អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនុទានទិន្នអនុទា-
 នានិយោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុទានទិន្នទា-
 និយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៣៧៩) អនុទានទិន្នអនុទានានិយោ ធម្មា ឧទា-
 នទិន្នទានានិយស្ស ច អនុទានទិន្នអនុទានានិយស្ស ច
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆា-
 ជាតំ ។ សហជាតា អនុទានទិន្នអនុទានានិយោ
 ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 ឧទានទិន្នទានានិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តយោ ខន្ធា ឯកស្ស ខន្ធស្ស បុរេជា-
 តស្ស ឥមស្ស ឧទានទិន្នទានានិយស្ស ច កាយស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទេ ខន្ធា ទិវិនំ ខន្ធានំ
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស ឧទានទិន្នទានានិយស្ស ច
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៧៨] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្រ-
 បាទានិយធម៌ ដោយអត្ថិប្បច័យ បានដល់សហជាត និវបច្ឆាជាត ។
 សហជាត គឺ នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពកបិក្ខសមុដ្ឋានរូបដោយ អត្ថិប្បច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ អនុបាទិន្ទ្រ-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធាំណឿយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនុបាទិន្ទ្របា-
 ទានិយៈ ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច័យ ។

[៣៧៩] អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទ្រ-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច័យ
 បានដល់សហជាត និវបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ អនុបាទិន្ទ្រ-
 អនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃកាយនេះ ជា
 ឧបាទិន្ទ្របាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថិប្បច័យ ខន្ធ ៣
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្ទ្របាទានិយៈ
 ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថិប្បច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២
 ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្ទ្របាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយ
 អត្ថិប្បច័យ ។

ឧបាសម្ព័ន្ធកិរិយា បញ្ញាវិរា

(៣៨០) អនុចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយោ ធម្មោ អនុ-
 ចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយស្ស ច អនុចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយស្ស
 ច ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ចាជាតំ ។ សហជាតោ អនុចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយោ
 ឯកោ ខន្ធភ្នោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធភ្នោ ឯកស្ស
 ខន្ធស្ស ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធភ្នោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
 រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតោ អនុ-
 ចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយោ ឯកោ ខន្ធភ្នោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយស្ស ច
 កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ តយោ ខន្ធភ្នោ
 ឯកស្ស ខន្ធស្ស បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុចារិទ្ធិ-
 ចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធភ្នោ ទ្ធិន្នំ ខន្ធនំ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនុ-
 ចារិទ្ធិអនុចារិទ្ធិនិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៧០) អនុបាទ្រន្តិកៈ អនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ្រន្តិ-

បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ្រន្តិកៈ អនុបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ

បានដល់សហជាត នឹង បច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ អនុបាទ្រន្តិ-

អនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-

រូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃពួក

ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទ្រន្តិ-

អនុបាទានិយក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃកាយនេះ ជាអនុបា-

ទ្រន្តិបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ

នៃខន្ធ ១ ផង នៃកាយនេះ ជាអនុបាទ្រន្តិបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង នៃកាយនេះ ជា

អនុបាទ្រន្តិបាទានិយៈ ដែលកើតមុនផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៨១] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បាន
 ដល់បច្ចាជ័ត គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធាង្គាយ ជាបច្ច័យ នៃ
 កាយនេះ ជាឧបាទិន្ទបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិន្ទបាទានិយៈផង ដែល
 កើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៣៨២] អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទ-
 បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទា-
 និយធម៌ផង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជ័ត និងបច្ចាជ័ត ។
 សហជ័ត គឺ អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣
 ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង ជាអនុបាទិន្ទបាទានិយៈ
 ផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ៣ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ១ ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្ទបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិន្ទបា-
 ទានិយៈផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃ
 ខន្ធ ២ ផង នៃកាយនេះ ជាឧបាទិន្ទបាទានិយៈផង ជាអនុបាទិន្ទបាទា-
 និយៈផង ដែលកើតមុន ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ញាវិពេ

[៣៨៣] ឧបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ច អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ច ធម្មា ឧបាទ្រន្តិកាណាណិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតំ វេទ្រិយំ ។ បច្ឆាជាតា អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ខន្ធោ ច រូបជីវិត្រិយញ្ច កុដន្តារូបាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៤] ឧបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ច អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ច ធម្មា អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ឯកោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភយោ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ឯកស្ស ខន្ធស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធោ ច វត្ថុ ច ទ្ធិន្នំ ខន្ធាណំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៥] អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ច អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ច ធម្មា ឧបាទ្រន្តិកាណាណិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ បច្ឆាជាតា អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ ខន្ធោ ច អនុបាទ្រន្តិកាណាណិយោ កតទ្បិកាវេ អាហារវេ ច ឧបាទ្រន្តិកាណាណិយស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធតិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៨៣) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់បច្ចាជាន
 នឹងត្រៀម ។ បច្ចាជាន គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធាន្តឡាយ
 ក្តី រូបជីវិត្រៀមក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារប ដោយអត្ថប្បច័យ ។

(៣៨៤) ឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់
 សហជាន នឹងបុរេជាន ។ សហជាន គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិ-
 យក្ខន្ធ ១ ក្តី វតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច័យ ខន្ធ ៣
 ក្តី វតក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ១ ដោយអត្ថប្បច័យ ខន្ធ ២ ក្តី វតក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ដោយអត្ថប្បច័យ ។

(៣៨៥) អនុបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់បច្ចា-
 ជាន នឹងអាហារ ។ បច្ចាជាន គឺ អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយក្ខន្ធ
 ចាន្តឡាយក្តី កតទ្បីស្តារាហារ ជាអនុបាទ័ន្ធបាទានិយក្តី ជាបច្ច័យ
 នៃកាយ ជាឧបាទ័ន្ធបាទានិយៈ ដោយអត្ថប្បច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៨៦] អនុចានទិន្នចានានិយោ ច អនុចានទិន្ន-
 អនុចានានិយោ ច ធម្មា អនុចានទិន្នចានានិយស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
 អាហារំ ។ សហជាតា អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ ខន្ធ
 ច មហាភូតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនុចានទិន្នអនុចានានិយោ
 ខន្ធ ច អនុចានទិន្នចានានិយោ កតតន្តីកាពេ អាហារ-
 ពេ ច អនុចានទិន្នចានានិយស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៣៨៧] អនុចានទិន្នចានានិយោ ច អនុចានទិន្ន-
 អនុចានានិយោ ច ធម្មា ឧចានទិន្នចានានិយស្ស ច
 អនុចានទិន្នចានានិយស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។ បច្ឆាជាតា អនុចា-
 នទិន្នអនុចានានិយោ ខន្ធ ច អនុចានទិន្នចានានិយោ
 កតតន្តីកាពេ អាហារពេ ច ឧចានទិន្នចានានិយស្ស
 ច អនុចានទិន្នចានានិយស្ស ច កាយស្ស អត្ថិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៣៧៦] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ក្តី

ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិនុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់សហ-

ជាត បច្ចាជាត និងអាហារ ។ សហជាត គឺ អនុបាទិនុអនុ-

បាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្នុងទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក

ចិត្តសមដានរូប ដោយអត្ថប្បច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ អនុបាទិនុ-

អនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទ្បិញ្ញាហារ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈក្តី

ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុបាទិនុបាទានិយៈ ដោយអត្ថប្បច័យ ។

[៣៧៧] អនុបាទិនុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិនុអនុបាទានិយធម៌ក្តី

ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិនុបាទានិយៈធម៌ផង នៃអនុបាទិនុបាទានិយៈធម៌ផង

ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់បច្ចាជាត និងអាហារ ។ បច្ចាជាត គឺ

អនុបាទិនុអនុបាទានិយក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទ្បិញ្ញាហារ ជាអនុបាទិនុ-

បាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទិនុបាទានិយៈផង ជាអនុបា-

ទិនុបាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច័យ ។

ឧបទ្ទិស្តិកេ បញ្ញាវិហេ

(៣៨៨) ឧទានិទ្ទានានិយោ ច អនុទានិទ្ទា-
 នានិយោ ច ធម្មា ឧទានិទ្ទានានិយស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ
 វត្ថុនិយំ ។ បុរេជាតំ អនុទានិទ្ទានានិយំ រូទាយតនព្វ
 ចក្កាយតនព្វ ចក្កវិញ្ញាណស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ សង្ខតំ ។ អនុទានិទ្ទានានិយំ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនព្វ កាយាយតនព្វ កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុទានិទ្ទានានិយំ រូទាយ-
 តនព្វ វត្ថុ ច ឧទានិទ្ទានានិយានំ ខន្ធានំ ។
 សង្ខតំ ។ អនុទានិទ្ទានានិយំ ដោដ្ឋព្វាយតនព្វ
 វត្ថុ ច ឧទានិទ្ទានានិយានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា ឧទានិទ្ទានានិយោ ខន្ធា
 ច អនុទានិទ្ទានានិយោ កតតទ្ធិកាវេ អាហារវេ
 ច ឧទានិទ្ទានានិយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧទានិទ្ទានានិយោ ច អនុទានិទ្ទានា-
 និយោ ច កតតទ្ធិកាវេ អាហារវេ ឧទានិទ្ទានា-
 និយស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា អនុទានិទ្ទានានិយោ ខន្ធា ច រូបដីវិ-
 ត្ថុនិយំ កតតទ្ធិកាវេ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ័ន្ធានិយៈ បញ្ញាវារៈ

(៣៨៨) ឧបាទ័ន្ធានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធានិយធម៌ក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ័ន្ធានិយធម៌ ដោយអត្ថប្បច័យ បានដល់
 បុរេជាត បច្ចុប្បន្ន អាហារ និងស្រ្តី ។ បុរេជាត គឺរូបា-
 យតនៈក្តី ចក្ខុយតនៈក្តី ជាអនុបាទ័ន្ធានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអត្ថប្បច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ដោយយតនៈក្តី
 កាយាយតនៈក្តី ជាអនុបាទ័ន្ធានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
 ដោយអត្ថប្បច័យ រូបាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាអនុបាទ័ន្ធានិយៈ (ជា
 បច្ច័យ) នៃឧបាទ័ន្ធានិយក្ខន្ធានិយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 ដោយយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាអនុបាទ័ន្ធានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបា-
 ទ័ន្ធានិយក្ខន្ធានិយ ដោយអត្ថប្បច័យ ។ ឯបច្ចុប្បន្ន គឺ
 ឧបាទ័ន្ធានិយក្ខន្ធានិយក្តី កតទ្បិញ្ញាហារ ជាអនុបាទ័ន្ធានិ-
 និយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ័ន្ធានិយៈ ដោយអត្ថប្បច័យ
 កតទ្បិញ្ញាហារ ជាឧបាទ័ន្ធានិយៈក្តី ជាអនុបាទ័ន្ធានិយៈក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ័ន្ធានិយៈ ដោយអត្ថប្បច័យ ។ ឯ
 បច្ចុប្បន្ន គឺ អនុបាទ័ន្ធានិយក្ខន្ធានិយក្តី រូបជីវិត្រ្តិយក្តី
 ជាបច្ច័យ នៃពួកកដតារូប ដោយអត្ថប្បច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣៨៧) ឧបាទិទ្ធព្វនាណិយោ ច អនុបាទិទ្ធព្វនា-
 ណិយោ ច ធម្មា អនុបាទិទ្ធព្វនាណិយស្ស ធម្មស្ស
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆា-
 ជាតំ អាហារំ ។ សហជាតា ឧបាទិទ្ធព្វនាណិយា
 ខន្ធា ច មហាក្កតា ច វិភុសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ អនុបាទិទ្ធព្វនា-
 ណិយំ រូបាយតនញ្ច វត្ថុ ច អនុបាទិទ្ធព្វនាណិ-
 យានំ ខន្ធានំ ។ សង្ខតំ ។ អនុបាទិទ្ធព្វនាណិយំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច វត្ថុ ច អនុបាទិទ្ធព្វនាណិយានំ
 ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា
 ឧបាទិទ្ធព្វនាណិយា ខន្ធា ច អនុបាទិទ្ធព្វនាណិយោ
 កតធឿកាពេ អាហារេ ច អនុបាទិទ្ធព្វនាណិយស្ស
 កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបាទិទ្ធព្វនាណិ-
 យោ ច អនុបាទិទ្ធព្វនាណិយោ ច កតធឿកាពេ
 អាហារេ អនុបាទិទ្ធព្វនាណិយស្ស កាយស្ស អត្តិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៣៨៧) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ក្តី ជា

បច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-

ជាត ឬរេជាត បច្ចាជាត និងអាហារ ។ សហជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុ-

បាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយក្តី មហាក្ខតតាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក

ចិត្តសមដានុរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបុរេជាត គឺ រូបាយតនៈក្តី

វត្ថុក្តី ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ (ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធ

តាំងឡាយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ដោយរូបាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជា

អនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយ

ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ឧបាទិទ្ធុបាទានិយក្ខន្ធតាំងឡាយក្តី

កតទ្បិវិញ្ញាណាហារ ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជា

អនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ កតទ្បិវិញ្ញាណាហារ ជាឧបាទិទ្ធុ-

បាទានិយៈក្តី ជាអនុបាទិទ្ធុបាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាអនុ-

បាទិទ្ធុបាទានិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៧០] ឧបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ផង ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ បានដល់អាហារ គឺ កតទ្យាង្គិកាហារ ជាឧបាទ្រន្តិក្ខណ៍-
 និយៈក្តី ជាអនុបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ជាឧបាទ្រន្តិ-
 ក្ខណ៍បាទានិយៈផង ជាអនុបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយៈផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៧១] ឧបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ក្តី អនុ-
 បាទ្រន្តិក្ខណ៍អនុបាទានិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជ័ត អាហារ និងស្រ្តិយ ។ បច្ចាជ័ត គឺ
 អនុបាទ្រន្តិក្ខណ៍អនុបាទានិយក្ខណ៍ទាំងឡាយក្តី កតទ្យាង្គិកាហារ ជាអនុបា-
 ទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយៈក្តី រូបជីវិត្រ្តិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប ដោយ
 អត្ថប្បច្ច័យ ។

[៣៧២] ឧបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្រន្តិក្ខណ៍បាទា-
 និយធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧៣] ហេតុយា សត្ត អាវច្ឆណោ ធ អធ៌-

បតិយា បញ្ច អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត

សហជាតេ ធន អញ្ញមញ្ញ តីណិ និស្សយេ ឯកា-

ទស ឧបនិស្សយេ ធន បុរេជាតេ សត្ត បច្ឆាជាតេ

ធន អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ អដ្ឋ វិចារកេ ធ អាហារេ

ទ្វាទស វេទ្ធិយេ សត្ត ឈានេ សត្ត មក្កេ សត្ត

សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ ទស អត្ថិយា តេវីស

នត្ថិយា សត្ត វិគតេ សត្ត អវិគតេ តេវីស ។

[៣៧៤] ហេតុប្បដ្ឋយា អធិបតិយា ចត្តារិ ...

សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញ តីណិ និស្សយេ សត្ត

វិចារកេ ធ វេទ្ធិយេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្បយុត្តេ

តីណិ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្ថិយា សត្ត អវិគតេ សត្ត ។

ភក្តីធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣៧៣) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងការមណ្ឌប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងអតាមពារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ១១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងការសេវនប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុង
 អាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 ឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
 យុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១០ ក្នុង
 អត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៣ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្ប-
 ដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៣ ។

(៣៧៤) ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 . . . ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអតាមពារប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
 យុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងអត្ថប្ប-
 ដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

ឧបទ្ទិស្តិកេ បញ្ញាវិពា

សង្ខតំ

យថា កុសលត្តិកស្ស កណាណា សង្សា-

យមក្កន កណិតា ឃំ កណោតញា ។

កុសលត្តិកស្ស កណានតោ ឧបទ្ទិស្តិកេ កណាណា

កម្ពីរា សុខុមតរា ច ឃំ កាត្វន អសម្មោហាន្តន

កណោតញំ ។

អនុលោមំ ។

[៣៧៥] ឧបទ្ទិស្តិកាណានិយោ ធម្មោ ឧបទ្ទិស្តិ-

កាណានិយស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

... សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ... ឧបនិស្សយប្ប-

ច្ចយេន បច្ចយោ ... បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ...

បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ... អាហារប្បច្ចយេន

បច្ចយោ . . . វជ្ជិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សេចក្តីបំប្រាញ

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់

ហើយ តាមផ្លូវនៃការស្វាធារ្យយដែរ ។ ការរាប់ ក្នុងឧបាទ្ទន្តិកៈ

ដ៏ជ្រាលជ្រៅនិងល្អិតល្អន់ជាន់ការរាប់ នូវកុសលត្តិកៈទៅទៀត បណ្ឌិត

កាលមិនវង្វេង គប្បីធ្វើយ៉ាងនេះ ហើយរាប់ចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៣៧៥] ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ធម៌ ដោយការម្សុណ្ណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . .

ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាត

ប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ

អាហារប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុណាមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧៦] ឧទានទិដ្ឋានានិយោ ឆន្ទោ អនុទាន-
ទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៧] ឧទានទិដ្ឋានានិយោ ឆន្ទោ អនុទានទិដ្ឋ-
អនុទានានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៨] ឧទានទិដ្ឋានានិយោ ឆន្ទោ ឧទានទិដ្ឋ-
ទានានិយស្ស ច អនុទានទិដ្ឋានានិយស្ស ច ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧៩] អនុទានទិដ្ឋានានិយោ ឆន្ទោ អនុទានទិដ្ឋ-
ទានានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
. . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
. . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៣៧៦) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៧៧) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុអនុបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(៣៧៨) ឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង នៃ អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៣៧៩) អនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិទ្ធុបាទានិយធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

ឧបទ្ទេសន្តិកេ បញ្ញាវិហារ

[៤០០] អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្ទ្រចាណានិយស្ស ធម្មស្ស អាម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរ-
ដាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាដាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៤០១] អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយោ ធម្មោ អនុចា-
ទិន្ទ្រអនុចាណានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤០២] អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយោ ធម្មោ ឧចាទិន្ទ្រ-
ចាណានិយស្ស ច អនុចាទិន្ទ្រចាណានិយស្ស ច ធម្មស្ស
បច្ឆាដាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤០៣] អនុចាទិន្ទ្រអនុចាណានិយោ ធម្មោ អនុ-
ចាទិន្ទ្រអនុចាណានិយស្ស ធម្មស្ស សហដាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៤] អនុចាទិន្ទ្រអនុចាណានិយោ ធម្មោ ឧចា-
ទិន្ទ្រចាណានិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . បច្ឆាដាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧបាទ្រន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៤០០) អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៤០១) អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៤០២) អនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផល នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផល ដោយបច្ចាជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

(៤០៣) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ដោយសហជានប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៤០៤) អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជានប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៤០៥) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ អនុតា-
ទិន្នតាទានិយស្ស ធម្មស្ស អាវម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បត្រាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

(៤០៦) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ ឧតា-
ទិន្នតាទានិយស្ស ច អនុតាទិន្នអនុតាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស សហជាតំ បត្រាជាតំ ។

(៤០៧) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ អនុ-
តាទិន្នតាទានិយស្ស ច អនុតាទិន្នអនុតាទានិយស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតំ បត្រាជាតំ ។

(៤០៨) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ ឧតា-
ទិន្នតាទានិយស្ស ច អនុតាទិន្នតាទានិយស្ស ច
ធម្មស្ស បត្រាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤០៩) អនុតាទិន្នអនុតាទានិយោ ធម្មោ ឧតា-
ទិន្នតាទានិយស្ស ច អនុតាទិន្នតាទានិយស្ស ច
អនុតាទិន្នអនុតាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតំ
បត្រាជាតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៤០៥) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនុបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ ដោយការមូលប្បច្ច័យ . . (ជាបច្ច័យ) ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៤០៦) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ផង បានដល់សហជាតនិងបច្ឆាជាត ។

(៤០៧) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ផង បានដល់សហជាតនិងបច្ឆាជាត ។

(៤០៨) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ផង ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

(៤០៩) អនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្របាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិន្ទ្រអនុបាទានិយធម៌ផង បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។

១៣ ទិន្នន័យ បញ្ញាវារ

[២០០] ឧត្តានិទ្ធានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ធានុ-
ត្តានិយោ ច ធម្មា ឧត្តានិទ្ធានានិយស្ស ធម្មស្ស
បច្ឆាជានំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[២០១] ឧត្តានិទ្ធានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ធា-
នុត្តានិយោ ច ធម្មា អនុត្តានិទ្ធានុត្តានិយស្ស
ធម្មស្ស សហជានំ បុរេជានំ ។

[២០២] អនុត្តានិទ្ធានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ធានុ-
ត្តានិយោ ច ធម្មា ឧត្តានិទ្ធានានិយស្ស ធម្មស្ស
បច្ឆាជានំ អាហារំ ។

[២០៣] អនុត្តានិទ្ធានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ធានុ-
ត្តានិយោ ច ធម្មា អនុត្តានិទ្ធានានិយស្ស ធម្មស្ស
សហជានំ បច្ឆាជានំ អាហារំ ។

[២០៤] អនុត្តានិទ្ធានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ធា-
នុត្តានិយោ ច ធម្មា ឧត្តានិទ្ធានានិយស្ស ច
អនុត្តានិទ្ធានានិយស្ស ច ធម្មស្ស បច្ឆាជានំ អា-
ហារំ ។

[២០៥] ឧត្តានិទ្ធានានិយោ ច អនុត្តានិទ្ធា-
នានិយោ ច ធម្មា ឧត្តានិទ្ធានានិយស្ស ធម្មស្ស
បុរេជានំ បច្ឆាជានំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

ឧបាទ័ន្ទភិក្ខុ: បញ្ញាវារ:

[៤១០] ឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ បានដល់បច្ចាជានត និងកន្រ្ទិយ ។

[៤១១] ឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ បានដល់សហជានត និងបុរេ-
ជានត ។

[៤១២] អនុបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌
ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ បានដល់បច្ចាជានត និង
អាហារ ។

[៤១៣] អនុបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ បានដល់សហជានត បច្ចាជានត
និងអាហារ ។

[៤១៤] អនុបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ធអនុបាទានិយធម៌ក្តី
(ជាបច្ច័យ) នៃអនុបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ផង
បានដល់បច្ចាជានត និងអាហារ ។

[៤១៥] ឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃឧបាទ័ន្ទបាទានិយធម៌ បានដល់បុរេជានត បច្ចាជានត អាហារ
និងកន្រ្ទិយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤០៦] ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានា-
និយោ ច ធម្មា អនុបាទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ។

[៤០៧] ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុទិដ្ឋានា-
និយោ ច ធម្មា ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស ច អនុបា-
ទិដ្ឋានានិយស្ស ច ធម្មស្ស អាហារំ ។

[៤០៨] ឧបាទិដ្ឋានានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋា-
នានិយោ ច អនុបាទិដ្ឋានានិយោ ច ធម្មា
ឧបាទិដ្ឋានានិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតំ អាហារំ
ឥន្ទ្រិយំ ។

[៤០៩] នហោតុយា ចតុរិសតិ នអារម្មណ
ចតុរិសតិ នអធិបតិយា ចតុរិសតិ នអនន្តរ ចតុ-
រិសតិ នសមនន្តរ ចតុរិសតិ នសហជាតេ រិសតិ
នអញ្ញាមញ្ញ រិសតិ ននិស្សយេ រិសតិ នឧបនិស្ស-
យេ តេរិសតិ នបុរេជាតេ តេរិសតិ នបច្ឆាជាតេ
សត្តរស នអាសេវនេ ចតុរិសតិ នកម្មេ ចតុរិសតិ
នវិចារកេ ចតុរិសតិ នអាហារេ រិសតិ នឥន្ទ្រិយេ
ពារិសតិ នឈានេ ចតុរិសតិ នមគ្គេ ចតុរិសតិ

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បវដ្តាន

(៤១៦) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ចា-
ជាត និងអាហារ ។

(៤១៧) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី (ជា
បច្ច័យ) នៃឧបាទិទនបាទានិយធម៌ផង នៃអនុបាទិទនបាទានិយធម៌ផង បាន
ដល់អាហារ ។

(៤១៨) ឧបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុបាទិទនបាទានិយធម៌ក្តី អនុ-
បាទិទនអនុបាទានិយធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃឧបាទិទនបាទានិយធម៌ បានដល់
បច្ចាជាត អាហារ និងស្រ្តីយ ។

(៤១៩) ក្នុងនរោត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤ ក្នុងនការម្ពណ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤
ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២០ ក្នុងនអញ្ញញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២០ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២០ ក្នុងនឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុង
នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនការសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២០ ក្នុងនស្រ្តីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២
ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៤

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ចវារិកេ

នសធម្មយុត្តេ វីសតិ នវិប្បយុត្តេ ចុទ្ធស លោអត្តិយា
 នវ លោនត្តិយា ចតុវីសតិ លោវិគតេ ចតុវីសតិ
 លោអវិគតេ នវ ។

(៤២០) នលោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ចតុវីស ។

សង្ខតំ ។ យថា កុសលត្តិកេ បច្ចនីយកណាណា
 វិញ្ញាវិតា ឃវំ វិញ្ញាវេតតំ ។

បច្ចនីយំ ។

(៤២១) លោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ សត្ត . . .

នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ សត្ត
 នអញ្ញាមញ្ញោ ចត្តារិ នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ
 សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្ត នអាសវនេ សត្ត នកម្មេ
 សត្ត នវិហាកេ ចត្តារិ នអាហារេ សត្ត នស្រ្តិយេ
 សត្ត នឈានេ សត្ត នមត្តេ សត្ត នសធម្មយុត្តេ ចត្តារិ
 នវិប្បយុត្តេ តីណិ លោនត្តិយា សត្ត លោវិគតេ សត្ត ។

ឧបាសម្ព័ន្ធកិច្ច: បញ្ញាវារ:

កង្កនសម្បយតប្បច័យ មានវារ: ២០ កង្កនវិប្បយតប្បច័យ មានវារ: ១៤

កង្កនោភតិប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនោភតិប្បច័យ មានវារ: ២៤

កង្កនោភិតតប្បច័យ មានវារ: ២៤ កង្កនោភិតតប្បច័យ មានវារ: ៧ ។

[៤២០] កង្កនការម្មណប្បច័យ មានវារ: ២៤ ព្រោះនហេតុប្ប-
ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បណ្ឌិតតប្បឱ្យពិស្តារ ដូចជាការរាប់
នូវបច្ចុន័យ: កង្កកុសលតិក: ដែលលោកឱ្យពិស្តារហើយដែរ ។

ចប់បច្ចុន័យ: ។

[៤២១] កង្កនការម្មណប្បច័យ មានវារ: ៧ ព្រោះនហេតុប្ប-
ច័យ . . . កង្កនអធិបតិប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនអនន្តប្បច័យ មាន
វារ: ៧ កង្កនសមនន្តប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនអតាមពាប្បច័យ មាន
វារ: ៤ កង្កនឧបនិស្សយប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនបុរេជាតប្បច័យ
មានវារ: ៧ កង្កនបច្ឆាជាតប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនការសេវនប្បច័យ
មានវារ: ៧ កង្កនកម្មប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនវិបាកប្បច័យ មាន
វារ: ៤ កង្កនអាហារប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនឥន្ទ្រិយប្បច័យ មាន
វារ: ៧ កង្កនឈានប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនមគ្គប្បច័យ មានវារ: ៧
កង្កនសម្បយតប្បច័យ មានវារ: ៤ កង្កនវិប្បយតប្បច័យ មានវារ: ៣
កង្កនោភតិប្បច័យ មានវារ: ៧ កង្កនោភិតតប្បច័យ មានវារ: ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថកប្បដ្ឋានំ

ហេតុសហជាតនិស្សយេ អត្តំអវិកតន្តំ ន អារម្មណេ សត្ត

... ន អតិបតិយា សត្ត ន អនន្តរេ សត្ត ។

សង្ខតំ

យថា កុសលត្តិកេ អនុលោមបច្ឆនីយ-

កណាណា វិកត្តា ឯវំ កណោតព្វា ។

អនុលោមបច្ឆនីយំ ។

[២២២] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ធ... អតិ-

បតិយា បញ្ច អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជា-

តេ នវ អញ្ញាមញ្ញា តិណិ និស្សយេ ឯកានិស ឧប-

និស្សយេ នវ បុរេជាតេ សត្ត បច្ឆាជាតេ នវ អាសវនេ

ទ្វេ កម្មេ អដ្ឋ វិចារកេ ធ អាហារេ ទ្វាទិស ឥន្ទ្រិយេ

សត្ត យានេ សត្ត មក្ខេ សត្ត សម្បយុត្តេ តិណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិតតប្ប-
ច្ច័យ ដូច្នោះ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ។

សេចក្តីបំប្រែញ

បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចនីយៈ ក្នុងកុស-
លត្ថិកៈ ដែលលោកបានចែកហើយដែរ ។

ចប់នុលោមបច្ចនីយ

[២២២] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអនន្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនសមន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនពាមពាមប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបរេជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអាហារ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុងនត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនមតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ឧបាទ្រន្តិកេ បញ្ញាវិពេ

វិប្បយុត្តេ ទស អត្តិយា តេវីសតិ នត្តិយា សត្ត
វិគតេ សត្ត អវិគតេ តេវីសតិ ។

សង្ខីតំ

យថា កុសលត្តិកេ បច្ឆន្តិយានុលោម-
គណនា វិកត្តា ឯវំ កលោតញ ។

ឧបាទ្រន្តិកំ បត្តតំ វិជ្ជិតំ ។

ឧបាទ្ទន្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

កងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ កងអត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៣ កង
នត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ កងវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ កងអវិតតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២៣ ។

សេចក្តីបំប្រែញ

បណ្ឌិតគប្បីរាប់ ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចុនីយៈនុលោម កងកុស-
លត្តិកៈ ដែលលោកបានចែករួចហើយដែរ ។

ចប់ ឧបាទ្ទន្តិកៈ ទី ៤ ។

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកំ

បដិប្បវាណ

(៤២៣) សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-

ច្ចយា សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច

តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អសង្ក័លិដ្ឋ-

សង្ក័លេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ខន្ធេ បដិច្ច ចិត្តសម្ម-

ដ្ឋានំ រូបំ ។ សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ច អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិ-

កោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សង្ក័លិដ្ឋ-

សង្ក័លេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា

ចិត្តសម្មដ្ឋានញា រូបំ ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា

ចិត្តសម្មដ្ឋានញា រូបំ ។

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌

បដិច្ចវារៈ

(២២៣) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ (ធម៌ដែលសៅហ្មងហើយ
 ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-
 លេសិកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌
 (ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងហើយ តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) អាស្រ័យ
 សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្ត-
 សមដានរូប អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ។ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី
 ចិត្តសមដានរូបក្តី អាស្រ័យសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកក្នុង ១ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សមដានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិហារ

(២២២) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ
 ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ បដិសន្ធិក្កុលោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា កដត្តា
 ច រូបំ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ
 បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

(២២៣) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេ-
 សិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អសន្តិលីដ្ឋ-
 អសន្តិលេសិកោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលីដ្ឋស-
 ន្តិលេសិកោ ច អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ច ធម្មា

សង្ក័លិដ្ឋត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

(៤២៤) អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកធម៌ អាស្រ័យអសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័-
 លេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី
 ចិត្តសមដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យអសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកក្នុង ខ ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្ត-
 សមដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ
 អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកក្នុង ១ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ ក្តី កដត្តារូបក្តី
 អាស្រ័យខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យខន្ធាងឡាយ ខន្ធាងឡាយ អាស្រ័យ
 វត្ថុ មហាកូត ៣ អាស្រ័យមហាកូត ១ ចិត្តសមដ្ឋានរូប កដត្តារូប និង
 ឧបាទារូប អាស្រ័យមហាកូត ៣ ខន្ធាងឡាយ ។

(៤២៥) អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកធម៌ (ធម៌ដែលមិនសៅហ្មង
 ហើយ ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង) អាស្រ័យអសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេ-
 សិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកក្នុង ១ ខន្ធ ២ អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អសង្ក័-
 លិដ្ឋសង្ក័លេសិកធម៌ អាស្រ័យអសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមដ្ឋានរូប អាស្រ័យ អសង្ក័-
 លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកក្នុង ៣ ខន្ធាងឡាយ ។ អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកធម៌ក្តី
 អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកធម៌ក្តី អាស្រ័យអសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកធម៌

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អសន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេសិកំ
ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ
ទ្វេ ខន្ធធ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ ។

(២២៦) អសន្តិលំដ្ឋសន្តិលេសិកញា អសន្តិលំដ្ឋអ-
សន្តិលេសិកញា ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលំដ្ឋសន្តិលេសិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អសន្តិលំដ្ឋអសន្តិលេ-
សិកោ ខន្ធធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

(២២៧) សន្តិលំដ្ឋសន្តិលេសិកញា អសន្តិលំដ្ឋ-
សន្តិលេសិកញា ធម្មំ បដិច្ច អសន្តិលំដ្ឋសន្តិលេ-
សិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សន្តិលំដ្ឋ-
សន្តិលេសិកោ ខន្ធធ ច មហាក្កតេ ច បដិច្ច ចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្តិភំ ។

(២២៨) ហេតុយា នវ អាវច្ឆុណោ ភិណិ ។ សន្តិភំ ។
វិចារកេ បញ្ច អវិកតេ នវ ។ យថា កុសលភិកេ
វិកតំ ឯវំ វិកតិកតំ ។

(២២៩) សន្តិលំដ្ឋសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច សន្តិ-
លំដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នហេតុប្បច្ចយា
វិចិកិញាសហកតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធធ បដិច្ច
វិចិកិញាសហកតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏
អាស្រ័យអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុង ១ ខន្ធ ២ ក៏ ចិត្តសមដានរូបក៏
អាស្រ័យខន្ធ ២ ។

(៤២៦) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ផង អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ចិត្តសមដានរូប អាស្រ័យអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំង-
ឡាយផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។

(៤២៧) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
សិកធម៌ផង អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ចិត្តសមដានរូប អាស្រ័យសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ
ផង មហាក្ខតទាំងឡាយផង ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។

(៤២៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។ ក្នុងវិជ្ជាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាបទដែល
លោកចែកហើយ ក្នុងកុសលត្តិកៈដែរ ។

(៤២៩) សន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
សិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ មោហៈ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធចៈ ។

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ បញ្ញាវិញ

[២៣០] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុ-
 ប្បច្ចយា អហេតុកំ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកំ ឯកំ
 ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសម្មជ្ជានញ្ច រូបំ អហេ-
 តុកប្បដិសន្ធិក្កុណោ អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 . . . ។ សន្តិភំ ។ យថា កុសលភិកេ វិភត្តំ
 ឯវំ វិភជិតំ ។

នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ បញ្ច នអធិបតិ-
 យា ធ ។ សន្តិភំ ។ ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ
 បញ្ច ។ សន្តិភំ ។ នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ
 ទ្វេ ។ សន្តិភំ ។ សហជាតវារោបិ បច្ចយនិស្ស-
 យសំសដ្ឋសម្បយុត្តវារោបិ វិភាវេតញ្ច ។

បញ្ញាវិញ

[២៣១] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌: បញ្ញាវារ:

(៤៣០) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន ព ក ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានបូក អាស្រ័យអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងខ ដែលជាអហេតុកៈ
 មហាកូតខ របស់ពួកអសព្វាសត្វ កងខណៈនៃអហេតុកប្បដ្ឋិសន្តិ . . . ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ បណ្ឌិត គប្បចែក ដូចជាបទដែលលោកចែកហើយ
 កងកុសលតិកៈដែរ ។ កងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ កងនការមណ្ឌប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារៈ ៥ កងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
 កងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ កងនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២
 ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ សហជាត-
 វារៈក៏ បដ្ឋយវារៈក៏ និស្សយវារៈក៏ សំសដ្ឋវារៈក៏ សម្ប-
 យុតវារៈក៏ បណ្ឌិត គប្បឱ្យពិស្តារចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

(៤៣១) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបដ្ឋយ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ពួកហេតុ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ
 ជាបដ្ឋយ នៃសម្បយុតកក្នុងទាំងឡាយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

អវិជ្ជាបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(២៣២) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូទានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៣) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិ-
 កស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូទានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៤) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មា
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូទានំ ហេតុប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិត្តលោ អសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា
 ច រូទានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៣២] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
សិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានុរូប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៣] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធមិផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ
ពួកហេតុ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកកន្តផង
នៃពួកចិត្តសមដានុរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធមិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេ-
សិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកកន្តផង នៃពួកចិត្តសមដានុរូបផង
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកកន្តផង នៃពួកកដតារប្បផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

សង្ក័លិដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិហ

(២៣៥) អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ
 អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ហេតុ សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៦) អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ
 អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ហេតុ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាណានំ រូនានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៣៧) អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ
 អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ច អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័-
 លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ហេតុ សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានញ្ច រូនានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(២៣៨) សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័សេសិកោ ធម្មោ សង្ក័-
 លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វកំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធពតិ តំ អារត្ត
 វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិញ្ច

សន្តិលីដ្ឋតិកៈ បញ្ចាវិរៈ

[៤៣៥] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលីដ្ឋអ-
សន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយត្តកក្កន ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៦] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលីដ្ឋអសន្តិ-
លេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានុប ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៧] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ផល នៃអសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ផល ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយត្តកក្កនផល នៃពួកចិត្តសមដានុបផល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៨] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយការមូណប្បច្ច័យ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ នឹងរាគៈ
រាគៈ ប្រារព្ធនូវរាគៈនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង វិចិកិច្ច

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
អស្សាទេតិ វិចិត្តិច្ចំ អារត្ត ឧទ្ធច្ចំ អារត្ត នោមនស្សំ
អារត្ត ។ យថា កុសលត្តិកេ វិភត្តំ ឃរំ វិភជិតត្បំ ។

(៤៣៧) សង្កិល្លដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិ-
ល្លដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អរិយា បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ
វិក្ខម្ពតេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចំលោ
កិលេសេ ជាទន្តិ សង្កិល្លដ្ឋសង្កិលេសិកេ ខន្ធ
អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ចេតោបរិ-
យញ្ញាលោន សង្កិល្លដ្ឋសង្កិលេសិកចិត្តសមដ្ឋស្ស
ចិត្តំ ជាទន្តិ សេក្ខា វា បុប្ផដ្ឋថា វា សង្កិល្លដ្ឋ-
សង្កិលេសិកេ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សន្តិ កុសលេ និរុទ្ធេ វិហាកោ ភទាវម្មណតា
ឧប្បជ្ជតិ សង្កិល្លដ្ឋសង្កិលេសិកេ ខន្ធ អស្សា-
ទេន្តិ អភិន្តន្តិ នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អកុសលេ
និរុទ្ធេ វិហាកោ ភទាវម្មណតា ឧប្បជ្ជតិ សង្កិ-
ល្លដ្ឋសង្កិលេសិកោ ខន្ធ ចេតោបរិយញ្ញាលស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមញ្ញកប្បដ្ឋាន

កើតឡើង ឧទ្ធច្ចៈ កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ត្រេកអរ
នឹងទិដ្ឋិ ប្រាវព្នន្យវិចិត្តិចា ប្រាវព្នន្យឧទ្ធច្ចៈ ប្រាវព្នន្យទោមនស្ស ។
បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាបទដែលលោក ចែកហើយ ក្នុងកុសលតិកៈ
ដែរ ។

(៤៣៧) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធមិ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធមិ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារ-
ណា នូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវកិលេស
ទាំងឡាយ ដែលសន្តត់សន្តិនហើយ ដឹងច្បាស់ នូវកិលេសទាំងឡាយ
ដែលសន្យុទ្ធកហើយ ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ដឹងច្បាស់
នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ដោយចេ-
តោបរិយញ្ញាណ ពួកសេតុបុគ្គលក្តី ពួកបឋជនក្តី ឃើញច្បាស់ នូវសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន កាល
បើកុសល រលត់ហើយ វិបាក កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍
(ពួកសេតុបុគ្គលនិងបឋជន) ត្រេកអរ រីករាយ នឹងសន្តិលិង្គសន្តិលេសិក-
ក្នុងទាំងឡាយ ទោមនស្ស ក៏កើតឡើង កាលបើអកុសល រលត់ហើយ
វិបាក ក៏កើតឡើង ព្រោះអំពើនោះជាអារម្មណ៍ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិក-
ក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ បញ្ញាវិហារ

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាភក្កបកញ្ញា-
ណស្ស អនាគតសញ្ញាណស្ស អាវុដ្ឋនាយ អាវុដ្ឋ-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២០) អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មា អសង្ក័-
លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អាវុដ្ឋណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ នានំ ទត្វា សីលំ សមាទយិត្វា ឧបោ-
សថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ
អរិយា កោត្រកំ បច្ចវេក្ខន្តិ វេទានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
សោតំ . . . យានំ ជ្ជីវំ កាយំ រូបេ សុទ្ធំ កន្ធូ
រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . . អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិ-
កេ ខន្ធូ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ
ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សន្តិ ទិព្វាយ សោតជា-
តុយា សទ្ធិំ សុណាន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន អសង្ក័-
លិដ្ឋសង្ក័លេសិកចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ អា-
កាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អាភិញ្ញា-
ញ្ញាយតនំ វេទសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អាវុដ្ឋណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស

សន្តិលិង្គិកៈ បញ្ចវារៈ

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាភម្មបគណាណ និន្ទាអនាគតំសញ្ញាណ
ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(២២០) អសន្តិលិង្គិកៈ លេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គិ-
លេសិកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ពិចារណា នូវកុសលនោះ ពិចារណា នូវកុសលទាំង-
ឡាយ ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន ពិចារណា-
ឈាន ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណាគោត្រភូ ពិចារណារៅទានៈ ឃើញច្បាស់
នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវសោតៈ
... យានៈ ដំបូង កាយ រូបទាំងឡាយ សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ
វត្ថុ... នូវអសន្តិលិង្គិកៈ លេសិកក្នុងទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោត-
ធាតុ ដឹងច្បាស់ នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអសន្តិលិង្គិកៈ លេ-
សិកចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាកាសញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនៈ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ដោជ្ជត្វាយតំ
 កាយវិញ្ញាណាស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកោ ខន្ធា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណាស្ស
 ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស
 យថាកម្មបកញ្ញាណាស្ស អនាគតសញ្ញាណាស្ស អា-
 វជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២០) អសង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
 សង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ នាទំ ទត្វា សីលំ សមាទយិត្វា
 ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ
 អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ អស្សាទេតិ ឈានា
 វជ្ជហិត្វា ឈានំ អស្សាទេតិ ចក្កំ អស្សាទេតិ...
 ដោជ្ជត្វេ...វត្ថុំ... អសង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកោ ខន្ធា
 អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ថេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយ-
 វិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អសង្កិល្ហសង្កិលេសិកក្ខន្ធាន្តំឡាយ
 ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធាណា ថេតោបរិយញ្ញាណា បុព្វេ
 និវេសានុស្សតិញ្ញាណា យថាកម្មបតញ្ញាណា និវេសានុតំសញ្ញាណា ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ។

(២៤១) អសង្កិល្ហសង្កិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសង្កិល្ហ-

សង្កិលេសិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺបុគ្គល ឲ្យទាន សមាទាន-
 សីល ធ្វើឧបោសថកម្ម វែមន៍ត្រេកអរ រីករាយ នឹងកុសលកម្មនោះ
 រាគៈ ប្រារព្ធនូវកុសលនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ពោ-
 មនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ត្រេកអរ នឹងកុសលទាំងឡាយ ដែល
 សន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញចាកឈាន ត្រេកអរនឹងឈាន
 ត្រេកអរនឹងចក្ខុ . . . ផោដ្ឋព្វៈ . . . នូវវត្ថុ . . . ត្រេកអរ រីករាយ នឹង
 អសង្កិល្ហសង្កិលេសិកក្ខន្ធាន្តំឡាយ រាគៈ ប្រារព្ធនូវខន្ធាន្តំនោះ
 ទើបកើតឡើង ពោមនស្ស កើតឡើង ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិព

(២២២) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ

អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ មត្តស្ស ផលស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២៣) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ

អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ
បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
និព្វានំ កោត្រកុស្ស វេទានស្ស អារម្មណាយ អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា ចេតោបរិយញ្ញាលោន
អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកចិត្តមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ
អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញា-
ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញា-
ណស្ស អារម្មណាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលីដ្ឋត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(២២២) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ

នៃមគ្គ និងផល ដោយការម្មណប្បច្ច័យ ។

(២២៣) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋ-

សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញ

ចាកមគ្គ ពិចារណាមគ្គ ពិចារណាផល ពិចារណាព្រះនិព្វាន ព្រះ

និព្វានជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវគោត្រភូ និងវេទានៈ ដោយ

ការម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ដឹងនូវចិត្ត នៃបុគ្គលដែលប្រកបដោយ

អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកចិត្ត ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អសន្តិលីដ្ឋ-

អសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិ-

យញ្ញាណ បុព្វេន័វសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតសញ្ញាណ ដោយ

ការម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២៤] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 រាតំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ កុំ កត្វា
 រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ កុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទទ្ទតិ តំ កុំ កត្វា រាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ សន្តិលីដ្ឋសន្តិ-
 លេសិកាធិបតិ សម្បយុត្តកាធំ ខន្ធាធំ អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៥] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតាធិបតិ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកាធិបតិ
 ចិត្តសមុដ្ឋាវាធំ រូទាធំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៦] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
 ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
 តាធិបតិ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកាធិបតិ សម្បយុត្ត-
 កាធំ ខន្ធាធំ ចិត្តសមុដ្ឋាវាធានញ្ច រូទាធំ អធិបតិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

អវិជ្ជាបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(២២៤) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ នឹងសហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើរាគៈឲ្យជាទីគោរព
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើរាគៈនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើត
 ឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង បុគ្គល ធ្វើទិដ្ឋិឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
 រីករាយ រាគៈ ធ្វើទិដ្ឋិនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើត
 ឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកកន្ធាន្តទាយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២២៥) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ
 អធិបតិ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមដានរូប
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(២២៦) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយអធិបតិ-
 ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកកន្ធាន្តផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា

(២២៧) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា

អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
 យេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
 អារម្មណាធិបតិ នាទំ ទត្វា សីលំ សមាទយិត្វា
 ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ករំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ឈានា
 វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ ករំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ សេក្កា
 កោត្រកុំ ករំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ វោនាទំ ករំ កត្វា
 បច្ចុវេក្ខតិ ។ សហជាតាធិបតិ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេ-
 សិកោធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានា-
 នញ្ច រូបាទំ អធិបតិប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

(២២៨) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា

សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ នាទំ ទត្វា សីលំ សមា-
 ទយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ករំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធតិ តំ ករំ កត្វា រកោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ អភិទន្ធតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ ករំ កត្វា

សង្ក័លិដ្ឋត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៤៤៧) អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសង្ក័លិដ្ឋ-
 សង្ក័លេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមា-
 ទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះឲ្យជាទីគោរព ហើយពិ-
 ចារណា ធ្វើនូវកុសលទាំងឡាយ ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ចេញចាកឈាន ធ្វើឈានឲ្យជាទីគោរព
 ហើយពិចារណា ពួកសេក្ខបុគ្គល ធ្វើនូវគោត្រកុឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ពិចារណា ធ្វើនូវវេទនៈឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហ-
 ជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិ ជាអសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធដង នៃពួកចិត្តសម្បជានុប្បដង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៤៤៨) អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសង្ក័លិដ្ឋ-
 សង្ក័លេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ
 បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើកុសលនោះ
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវកុសលនោះឲ្យ
 ជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង បុគ្គល ធ្វើនូវកុសល
 ទាំងឡាយ ដែលសន្សំទុកហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ ចេញចាកឈាន ធ្វើឈានឲ្យជាទីគោរព

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ ចក្កំ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ
អភិទន្ធាតិ ជាដង្វេ . . . វត្ថុ . . . អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេ-
សិកេ ខន្ធ កុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ
កុំ កត្វា ពតោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[២២៧] អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
អារម្មណាធិបតិ និព្វានំ មគ្គស្ស ជលស្ស អធិបតិ
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សហជាតាធិបតិ អសន្តិ-
លិដ្ឋអសន្តិលេសិកោធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៨] អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិ-
បតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា វដ្ឋហិត្វា មក្កំ
កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ជលំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ
និព្វានំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ តោត្រ-
កុស្ស វេទានស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ហើយត្រេកអរ រីករាយ ធ្វើត្រង់ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
 នូវដោយដ្ឋានៈទាំងឡាយ . . . វត្ថុ . . . ធ្វើនូវអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុង
 ទាំងឡាយឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើនូវខន្ធ
 ទាំងនោះឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។

(៤៧) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
 និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 មគ្គនិងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺអធិបតិ
 ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ ។

(៤៨) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញចាកមគ្គ
 ធ្វើមគ្គឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើផលឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ពិចារណា ធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន
 ជាបច្ច័យ នៃគោត្រក្ខិ និងរោទានៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិហារ

សហជាតាធិបតិ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកាធិបតិ

ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥០] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ធម្មា

អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-

លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

សហជាតាធិបតិ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកាធិបតិ

សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ

អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥២] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ធម្មា សន្តិ-

លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន

បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា

ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ

ខន្ធានំ អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៣] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ធម្មា អសន្តិ-

លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន

បច្ចយោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា ខន្ធា វុដ្ឋានស្ស

អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯសហជាតាធិបតី គឺ អធិបតី ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសម្មជានរូប ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៤៥១) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយអធិប-
តីប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ អធិបតី ជាអសន្តិលិង្គអសន្តិ-
លេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសម្មជានរូប
ផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

(៤៥២) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាំឡាយ
មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាំឡាយ ក្រោយ ។
ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

(៤៥៣) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គស-
ន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាំឡាយ
ជាបច្ច័យ នៃវេជ្ជានៈ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២៥៤] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរិមា បុរិមា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខត្តា
 បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ ខត្តានំ
 អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស
 អនុលោមំ វេទានស្ស អាវជ្ជនា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេ-
 សិកានំ ខត្តានំ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៥] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាវជ្ជនា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ ខត្តានំ
 អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៦] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កោត្រកុ មក្កស្ស វេទានំ មក្កស្ស អនុ-
 លោមំ ផលសមាបត្តិយា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវ
 សញ្ញាណសញ្ញាយតំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តវប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៥៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំង-
 ឡាយ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៥៥] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អាវជ្ជនៈ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៥៦] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
 វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ
 នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គលកាលចេញចាកនិរោធ ជាបច្ច័យ
 នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

សង្ក័លិដ្ឋកថា បញ្ញាវិហារ

[៤៥៧] អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ

អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យា-
ច្ចយេន បច្ចយោ ប្រិមា ប្រិមា អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័-
លេសិកា ខន្ធោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ អសង្ក័លិដ្ឋ-
អសង្ក័លេសិកាទំ ខន្ធាទំ អនន្តរវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ
មត្តោ ជលស្ស ជលំ ជលស្ស អនន្តរវ្យាច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៥៨] អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ

អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យាច្ច-
យេន បច្ចយោ ជលំ វុដ្ឋានស្ស អនន្តរវ្យាច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៥៩] សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ សង្ក័លិដ្ឋ-

សង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរវ្យាច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ បេ ។ . . . សហជាតវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ . . .
អញ្ញមញ្ញវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ . . . និស្សយវ្យាច្ចយេន
បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយវ្យាច្ចយេន បច្ចយោ អាវុត្តណ្ណ-
បនិស្សយោ អនន្តរុបនិស្សយោ បកត្តុបនិស្សយោ ។

សន្តិលិង្គិកៈ បញ្ចវារៈ

[៤៥៧] អសន្តិលិង្គិកៈ អសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គិកៈ អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ អសន្តិលិង្គិកៈ អសន្តិ-
 កក្កន្តតាំងឡាយ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គិកៈ អសន្តិលេសិកកក្ក-
 តាំងឡាយ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល
 ផល ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

[៤៥៨] អសន្តិលិង្គិកៈ អសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
 លិង្គិកៈ អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ផល ជាបច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ
 ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ ។

[៤៥៩] សន្តិលិង្គិកៈ សន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គិកៈ-
 លេសិកធម៌ ដោយសមនន្តរាប្បច្ច័យ ។ បេ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 សហជាតិប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអព្វាប្បច្ច័យ . . . ជា
 បច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 បានដល់ការម្សុបនិស្សយ អនន្តរូបនិស្សយ និងបកត្ថបនិស្សយ ។

អភិធម្មបដិពេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បកត្តបដិស្សយោ រាគំ ឧបដិស្សាយ ចាណំ ហានតិ
 សង្ឃំ ភិទ្ទតិ ទោសំ ឧបដិស្សាយ ចាណំ ហានតិ
 សង្ឃំ ភិទ្ទតិ រាគោ . . . បត្តោ រាគស្ស បត្តោយ
 ឧបដិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចាណាតិចាតោ
 ចាណាតិចាតស្ស ឧបដិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 និយតមិច្ឆានិដ្ឋិ និយតមិច្ឆានិដ្ឋិយា ឧបដិស្សយ ប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២២០) សង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសំកោ ធម្មោ អសង្កិ-
 លំដ្ឋសង្កិលេសំកស្ស ធម្មស្ស ឧបដិស្សយ ប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្តរ្យបដិស្សយោ បកត្តបដិស្សយោ ។
 បកត្តបដិស្សយោ រាគំ ឧបដិស្សាយ ទានំ ទេតិ
 សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកម្មំ ករេតិ ឈានំ
 . . . វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេតិ បត្តនំ ឧបដិស្សាយ ទានំ ទេតិ សមា-
 បត្តិ ឧប្បាទេតិ រាគោ . . . បត្តោ សម្ពាយ កា-
 យកស្ស សុខស្ស កាយកស្ស ទុក្ខស្ស ឧប-
 ដិស្សយ ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចាណំ ហោតិ តស្ស
 បដិយាតត្ថាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

បកត្ថបទិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យរាគៈ ហើយសម្លាប់សត្វ បំបែក
 សង្ឃ អាស្រ័យទោសៈ ហើយសម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ រាគៈ . . .
 សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃរាគៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បុណ្ណាតិបាត ជាបច្ច័យ នៃបុណ្ណាតិបាត ដោយឧបទិស្ស-
 យប្បច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
 ឧបទិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២២០] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបទិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តបទិស្ស័យ
 និងបកត្ថបទិស្ស័យ ។ បកត្ថបទិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យរាគៈ
 ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈាន . . .
 វិបស្សនា . . . ធ្វើអភិញ្ញាឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង
 អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
 រាគៈ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសត្វ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្ត
 ទៅកងកាយ និងសេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅកងកាយ ដោយឧបទិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ បុគ្គល សម្លាប់សត្វ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល

សង្ក័លិដ្ឋត្តិកេ បញ្ញាវាព

ឧទោសថកក្ខ័ ករោតិ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 ឧប្បាទេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ
 សង្កំ កិច្ចិត្វា តស្ស បដិយាតត្វាយ ទានំ ទេតិ
 សីលំ សមាទិយតិ ឧទោសថកក្ខ័ ករោតិ អកុ-
 សលំ កក្ខ័ វិទាកស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។

[២២១] សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ អសង្ក័-
 លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បកត្តបទិស្សយោ រាតំ ឧបទិស្សយ
 មត្តំ ឧប្បាទេតិ ដលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិំ ទោសំ ...
 បត្តនំ ឧបទិស្សយ មត្តំ ឧប្បាទេតិ ដលសមា-
 បត្តិំ សមាបជ្ជតិំ រកោ ... បត្តនា មត្តស្ស ដល-
 សមាបត្តិយា ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២២] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ អសង្ក័-
 លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្យបទិស្សយោ អនន្ត្របទិស្សយោ
 បកត្តបទិស្សយោ ។ បកត្តបទិស្សយោ សទ្ធិ
 ឧបទិស្សយ ទានំ ទេតិ សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ

សន្តិលិង្គត្តិកៈ ចញ្ចាវរៈ

ធ្វើឧបោសថកម្ម ធ្វើឈានឲ្យកើតឡើង ធ្វើវិបស្សនាឲ្យកើតឡើង ធ្វើ
អភិញ្ញាឲ្យកើតឡើង ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការ
យាត់ នូវផល នៃកម្មនោះ បំបែកសង្ឃ ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល
ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការយាត់ នូវផល នៃកម្មនោះ
អកុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៦១) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្យូបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល អាស្រ័យរាគៈ ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់ផលសមាបត្តិ
អាស្រ័យទោសៈ . . . អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយធ្វើមគ្គឲ្យកើតឡើង
ចូលកាន់ផលសមាបត្តិ រាគៈ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ
និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(២៦២) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សាន្តប-
និស្ស័យ អនន្តប្បនិស្ស័យ និងបកត្យូបនិស្ស័យ ។ បកត្យូបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អន្ធហោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

សីលំ . . . សុតំ ទាក់ បញ្ញំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ
 ទុក្ខំ ទុក្ខំ កោជំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បទេតិ សទ្ធា . . .
 សេនាសនំ សទ្ធាយ កាយិកស្ស សុខស្ស ឧប-
 និស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កុសលំ កម្មំ វិចា-
 កស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋមស្ស
 ឈានស្ស បរិកម្មំ បឋមំ បឋមស្ស ឈានស្ស
 អាភិញ្ញាណយនំ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយនស្ស ។

[២២៣] អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-

លិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ សន្តិ ឧប-
 និស្សាយ ទានំ ជយ្យតិ ទិដ្ឋិ កល្យាតិ សីលំ . . .
 សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ចាលាំ ហានតិ សង្ឃំ កិណ្ឌតិ
 សទ្ធា . . . សេនាសនំ រាគស្ស បត្តនាយ ឧប-
 និស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យសីល . . . សុត្តៈ ចាតៈ បញ្ញា សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ
 សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ រដូវ ភោជន . . . អាស្រ័យសេនាសនៈ
 ហើយឲ្យទាន ធ្វើសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង សទ្ធា . . . សេនាសនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃសទ្ធា និងសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយឧបនិស្សៈ
 យប្បច្ច័យ កុសលកម្ម ជាបច្ច័យ នៃវិបាក ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ
 បរិកម្ម នៃឈានទី ១ ឈានទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃឈានទី ១ អាកិញ្ច-
 ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។

(២៦៣) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ បានដល់ការម្សុណ្ណបនិស្សៈយ
 អនន្តបនិស្សៈយ និងបកត្ថបនិស្សៈយ ។ បកត្ថបនិស្សៈយ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យសទ្ធា ហើយដរម្លឹងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ (អាស្រ័យ) សីល . . .
 អាស្រ័យសេនាសនៈ ហើយសម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ សទ្ធា . . .
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃពត៌ៈ និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សៈ-
 យប្បច្ច័យ ។

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ

[២២២] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មា

អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តប-
និស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ បឋមស្ស មក្កស្ស
បរិកម្មំ បឋមស្ស មក្កស្ស . . . ទុតិយស្ស តតិ-
យស្ស ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២២៣] អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មា

អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្ត្រ-
បនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តបនិស្ស-
យោ បឋមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស ទុតិយោ
មក្កោ តតិយស្ស មក្កស្ស តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស
មក្កស្ស ចតុត្ថោ មក្កោ ជលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិដ្ឋត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៤៦៤] អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលោសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិដ្ឋ-

អសន្តិលោសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ

និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បរិកម្ម នៃមគ្គទី១ (ជា

បច្ច័យ) នៃមគ្គទី ១ . . . នៃមគ្គទី ២ នៃមគ្គទី ៣ នៃមគ្គទី ៤ ដោយ

ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦៥] អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលោសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិដ្ឋ-

អសន្តិលោសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌប-

និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ

មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ២ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ៣

មគ្គទី ៣ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ៤ មគ្គទី ៤ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមភិក្ខុប្បញ្ញាតំ

[៤២៦] អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ

អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបទិស្សយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពណ្ណបទិស្សយោ អនន្តរ-
 បទិស្សយោ បកត្តបទិស្សយោ ។ បកត្តបទិស្ស-
 យោ អរិយា មគ្គំ ឧបទិស្សយ អនុប្បន្នំ សមាបត្តិ
 ឧប្បាទេន្តិ ឧប្បន្នំ សមាបត្តិ សមាបជ្ជន្តិ សង្ខារ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ មត្តោ អរិ-
 យានំ អត្តប្បដិសម្ពិទាយ ធម្ម . . . ជីវិតិ . . . បដិ-
 កាលា . . . ហិជា ហិទោ កោសល្យស្ស ឧបទិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ដលសមាបត្តិ កាយិកស្ស សុខស្ស
 ឧបទិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤២៧] អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ អសង្កិ-

លិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អាម្ពណ្ណបុរេជាតំ វត្តបុរេជាតំ ។ អាម្ពណ្ណ-
 បុរេជាតំ មគ្គំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សនិ
 សោតំ . . . យានំ ជីវិ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធនេ រសេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមន្តិកប្បដ្ឋាន

(៤៦៦) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បនិស្សយ
 អនន្តបនិស្សយ និងបកក្ខបនិស្សយ ។ បកក្ខបនិស្សយ គឺ ពួកព្រះ
 អរិយៈ អាស្រ័យនូវមគ្គ ហើយធ្វើសមាបត្តិ ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើត
 ឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ ពិចារណាយើញច្បាស់
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន មគ្គ (ជា
 បច្ច័យ) នៃអត្តប្បដិសម្ពិទា របស់ពួកព្រះអរិយៈ ធម្ម . . . និរតិ . . .
 បដិសាណ . . . និងឋានាឋានកោសល្យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 ផលសមាបត្តិ ជាបច្ច័យ នៃសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

(៤៦៧) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បុរេជាត
 និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណ៍បុរេជាត គឺ បុគ្គល ពិចារណាយើញ
 ច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ពិចារណាយើញ
 ច្បាស់ នូវសោតៈ . . . យានៈ ដីរ៉ូ កាយ រូប សំឡេង ក្លិន រស

សង្ក័លិដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិពេ

ដោដ្ឋព្វ...វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ
 ទិព្វេន ចក្កុយា រូបំ បស្សតិ ទិញាយ សោតនាតុយា
 សង្កំ សុណាតិ រូបាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វ-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជានំ ។ វត្ថុបុរេជានំ
 ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ស បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អសង្ក័លិដ្ឋ-
 សង្ក័លេសិកានំ ខន្ធនំ បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៨] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរេជានប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជានំ វត្ថុបុរេជានំ ។
 អារម្មណបុរេជានំ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ
 អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ សោតំ...
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វំ . . . វត្ថុំ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ
 អារត្ត រាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 វត្ថុបុរេជានំ វត្ថុ សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកានំ ខន្ធនំ
 បុរេជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិសុខភ្នំក្រវាញ: បញ្ហាវារៈ

ដោយឡែក: . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ឃើញរូប
 ដោយទិព្វចក្ខុ ពួសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបុ-
 រេជ្ជាត) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយឡែកតនៈ ជាបុរេជ្ជាត នៃកាយ-
 វិញ្ញាណ ។ ឯវត្ថុបុរេជ្ជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជ្ជាតប្បច្ច័យ
 វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេ-
 ជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

(៤៦៨) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ
 លេសិកធម៌ ដោយបុរេជ្ជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជ្ជាត និងវត្ថុ-
 បុរេជ្ជាត ។ អារម្មណបុរេជ្ជាត គឺ បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ និងចក្ខុ
 រាគៈ ប្រារព្ធនូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង សោតៈ
 . . . ។ បេ ។ ដោយឡែក: . . . បុគ្គល ត្រេកអរ រីករាយ និងវត្ថុ រាគៈ
 ប្រារព្ធនូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ។ ឯវត្ថុ-
 បុរេជ្ជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ
 ដោយបុរេជ្ជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

(៤៦៧) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរោជានប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកានំ
 ខត្តានំ បុរោជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៧០) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរោជានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរោជាន សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខត្តា
 បុរោជានស្ស វេទស្ស កាយស្ស បុរោជានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

(៤៧១) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរោជានប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បុរោជាន អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ
 ខត្តា បុរោជានស្ស វេទស្ស កាយស្ស បុរោជានប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(៤៧២) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស បុរោជានប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បុរោជាន អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិ-
 កោ ខត្តា បុរោជានស្ស វេទស្ស កាយស្ស បុរោ-
 ជានប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(២៦៧) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧០) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ សន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧១) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ អសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

(២៧២) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ
អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
កើតមុន ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ បញ្ញាវិព

[២៧៣] សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ សង្ក័-
លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកា
ខន្ធោ បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកាទំ
ខន្ធោទំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៤] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ
អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ។ បេ ។ អនុលោមំ
កោត្រកុស្ស អនុលោមំ វេទានស្ស អាសេវនប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៥] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ អសង្ក័-
លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កោត្រកុ មក្កស្ស វេទានំ មក្កស្ស អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៦] សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ សង្ក័-
លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស កក្កប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកា ចេតនា សម្បយុត្ត-
កានំ ខន្ធោទំ កក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គភិក្ខុៈ បញ្ញាវារៈ

[៤៧៣] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាង្គ-
ឡាយ មុនៗ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្ខន្ធាង្គឡាយក្រោយៗ
ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៤៧៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធមុនៗ ។ បេ ។
អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ
ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៤៧៥] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ គឺ គោត្រក្ខ (ជាបច្ច័យ)
នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយការសេវនប្បច្ច័យ ។

[៤៧៦] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៧៧] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតា នាណខណិកា ។ សហជាតា
 សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកា ចេតនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាណខណិកា
 សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកា ចេតនា វិហាកានំ ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៨] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស
 ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្តិលិង្គសន្តិលេ-
 សិកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានញ្ច រូទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៩] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតា នាណខណិកា ។ សហជាតា អសន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៤៧៧) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
 ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ
 នៃពួកចិត្តសមដានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ សន្តិ-
 លិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្នុងផង នៃពួកកងតារូប
 ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៧៨) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
 លេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ
 សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃ
 ពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

(៤៧៩) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
 ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ
 នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុងផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

សង្ក័លិវដ្ឋកថា បញ្ញាវិហារ

នាពាខណ៌កា អសង្ក័លិវដ្ឋសង្ក័លេសិកា ចេតនា
វិចារកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៨០] អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ធម្មា
អសង្ក័លិវដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតា នាពាខណ៌កា ។ សហ-
ជាតា អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ចេតនា សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នាពា-
ខណ៌កា អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ចេតនា វិចា-
កានំ អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកានំ ខន្ធានំ កម្ម-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨១] អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ធម្មា អ-
សង្ក័លិវដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតា អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ចេ-
តនា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨២] អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ធម្មា
អសង្ក័លិវដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ច អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័-
លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតា អសង្ក័លិវដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ចេតនា

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ចាវិរៈ

ឯនានាខណិកៈ គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួក
វិបាកក្នុងផង នៃពួកកងតារាបផង ដោយកម្មប្បច័យ ។

(៤៨០) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច័យ បានដល់សហជាត នឹងនានា-
ខណិកៈ ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្នុង ដោយកម្មប្បច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ អសន្តិ-
លិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុង
ទាំងឡាយ ដែលជាវិបាក ដោយកម្មប្បច័យ ។

(៤៨១) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយកម្មប្បច័យ បានដល់សហជាត គឺ អសន្តិ-
លិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ
កម្មប្បច័យ ។

(៤៨២) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយ
កម្មប្បច័យ បានដល់សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកចេតនា

អភិធម្មបទិកេ អនុណេមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
កកម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៣) អសង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ

អសង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិចារកោ អសង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូបានំ
វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ
បដិសន្ធិត្តណោ អសង្កិលំដ្ឋសង្កិលេសិកោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូបានំ វិចារ-
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ
ខន្ធា វត្តស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៤) អសង្កិលំដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ

អសង្កិលំដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ វិចារកោ អសង្កិលំដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ វិចារកប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិនំ ខន្ធានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្កដង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៨៣] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុង ១
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង ដោយ
វិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុង ១
បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកដតារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ខន្ធចាំងឡាយ ជា
ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៤៨៤] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុង ១
ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ (ជា
បច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។

សន្តិលីដ្ឋត្តិកេ បញ្ញាវិហារ

(២៨៥) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិហាកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិហាកា អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកា ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៨៦) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិ-
 លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស វិហាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ឃិកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្តំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ វិហាកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទេ ខន្ធា ។ បេ ។

(២៨៧) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តិណិ ។

(២៨៨) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា អាហារា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ

សន្តិលីដ្ឋតិកៈ ចញ្ញាវារៈ

(៤៨៥) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋ-

សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌

ជាវិបាក ជាបច្ច័យ នៃព្វកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

(៤៨៦) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋ-

សន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយវិបាក-

ប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកក្ខន្ធទ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធភ ផង

នៃព្វកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធចាំង ២ ។ បេ ។

(៤៨៧) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-

លេសិកធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធភ ។

(៤៨៨) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-

លេសិកធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ព្វកអាហារ ជាអសន្តិលីដ្ឋសន្តិ-

លេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃព្វកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃព្វកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវដ្តានំ

អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ កតតទ្បិ-
កាវោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

[២៨៧] អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មា
អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ភីណិ ។

[២៨៨] សន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិលិដ្ឋ-
អសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ភីណិ ។ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា
អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ឥន្ទ្រិយា
សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ចក្ក-
ទ្រិយំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយទ្រិយំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបជីវិតទ្រិយំ
កដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អសន្តិ-
លិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មា ភីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតឡឺង្ការាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ កង
៥

ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។ បេ ។

(៤៨៧) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។

(៤៨៨) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គអសន្តិ-

លេសិកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ។ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិ-

កធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ

គឺ ពួកឥន្ទ្រិយ ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-

កខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុប្បាទរូបផង ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ចក្ខុន្ទ្រិយ (ជា

បច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កងខណៈនៃបដិសន្ធិ កាយន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ.

នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ រូបជីវិតន្ទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃ

ពួកកងតារូប ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌

គឺ ខន្ធ ៣ ។

සន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ

[670] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ណា នប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ . . . មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . សម្បយុត្តប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[671] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធ ចិត្តសម្មដ្ឋានំ រូទានំ
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កា-
យស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[672] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា
អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
សហជាតា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធ ចិត្ត-
សម្មដ្ឋានំ រូទានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធ ក-
ដត្តា ច រូទានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធ
វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្តិកៈ បញ្ញាវិរៈ

(៤៧១) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ ... ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ...
ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៤៧២) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆា-
ជាត ។ សហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ
នៃពួកចិត្តសមុទានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ សន្តិ-
លិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

(៤៧៣) អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំង-
ឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុទានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារាម ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ (ជាបច្ច័យ)
នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបទិកា អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

បុរេជានំ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ
 កាយវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជានា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកា
 ខន្ធា បុរេជានស្ស វេទស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៤) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកានំ
 ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៥) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជានំ វត្ថុ អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកានំ
 ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

(២៧៦) អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិសេសិកោ ធម្មា
 អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជានំ បច្ឆាជានំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ឯបុរេជាត គឺ ចក្ខុយាននៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយាននៈ ជា
បច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអ-
សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចុប្បន្ន
គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
កើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៧៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជា
បច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៤៧៥] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ដោយវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ ។

[៤៧៦] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចុប្បន្ន ។

សង្ក័លិដ្ឋត្ថិកេ បញ្ញាវិហេ

សហជាតា អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ខន្ធា ចិត្ត-
 សម្មដ្ឋានានំ រូបានំ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។
 បន្ទាជាតា អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកា ខន្ធា បុរេ-
 ជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ ។

(២៧៧) សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកា ធម្មោ សង្ក័-
 លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្តប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកា ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ
 ខន្ធានំ អត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

(២៧៨) សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកា ធម្មោ អសង្ក័-
 លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បន្ទាជាតំ ។ សហជាតា សង្ក័លិដ្ឋ-
 សង្ក័លេសិកា ខន្ធា ចិត្តសម្មដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ត-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ បន្ទាជាតា សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័-
 លេសិកា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 អត្តប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមដានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ
អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
កើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច័យ ។

[៤៧៧] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយអត្តប្បច័យ គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុង ១ ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តប្បច័យ ។ បេ ។

[៤៧៨] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្តប្បច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ចាជាត ។
សហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកចិត្តសមដានរូប ដោយអត្តប្បច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ សន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយអត្តប្បច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បវត្តានំ

(២៧៧) សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិ-
 កស្ស ច ធម្មស្ស អត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធលោ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ
 ចិត្តសមុដ្ឋាណានញ្ច រូបានំ អត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធលោ . . . ។

(២០០) អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បុរេជាតំ បន្ទាជាតំ អាហារំ វេទ្រិយំ ។
 សហជាតោ អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធលោ
 តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានញ្ច រូបានំ អត្តប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្កុលោ អសញ្ញាសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្កតំ តិណ្ណាន្នំ ខន្ធនំ អត្តប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បេ ។ បុរេជាតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្កតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ សោតំ . . . ។ បេ ។ កាយំ
 រូបេ វេដ្ឋាដ្ឋព្វេ . . . វត្ថុំ អនិច្ចតោ ទុក្កតោ អនត្តតោ
 វិបស្សតិ ទិព្វេន ចក្កុណា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ
 សោតនាតុយា សន្តិ សុណាតិ រូបាយនំ ចក្កុ-
 វិញ្ញាណាស្ស វេដ្ឋាដ្ឋព្វាយនំ កាយវិញ្ញាណាស្ស

អភិធម្មចំណែក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៤៧៧) សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសង្កិលិដ្ឋសង្កិ-
លេសិកធម៌ផង នៃអសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គឺ
សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកខ្លួន ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមដាន-
រូបផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ។

(៥០០) អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសង្កិលិដ្ឋ-
សង្កិលេសិកធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតិ បុរេជាតិ
បច្ចុប្បន្នជាតិ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាតិ គឺ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិ-
លេសិកខ្លួន ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមដានរូបផង
ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ
៣ ក្នុងបដិសន្ធិក្ខណៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ឯបុរេជាតិ គឺ
បុគ្គល ពិចារណាយើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែន
ខ្លួន នូវសោតៈ . . . ។ បេ ។ នូវកាយ រូប ដោយដ្ឋព្វៈ . . . ពិចា-
រណាយើញច្បាស់ នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន យើញ
រូប ដោយទិព្វចក្ខុ ព្រមទាំងដោយទិព្វសោតជាតិ រូបាយតនៈ (ជា
បច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ

សង្ក័លិដ្ឋតិកេ បញ្ចវារោ

អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កាយតំ ចក្កវិញ្ញាណាស្ស
 កាយាយតំ កាយវិញ្ញាណាស្ស វត្ថុ អសង្ក័លិដ្ឋ-
 សង្ក័លេសិកានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ចាជាតា អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកា ខន្ធា បុរេជា-
 តស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 កតធឿកាវោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស រូបដិ-
 វិត្តិទ្ធិយំ កដត្តារូទានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០០] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មា សង្ក័-

លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរេជាតំ ចក្កំ អស្សាទេតិ អភិនទ្គតិ តំ អារត្ត
 វកោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុំ អស្សាទេតិ
 វត្ថុ សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកានំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥០២] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មា

អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុំ អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកានំ
 ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សង្កិលដ្ឋតិកៈ បញ្ញាវារៈ

ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយា-
 យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃអសង្កិលដ្ឋ-
 សង្កិលេសិកក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ
 អសង្កិលដ្ឋសង្កិលេសិកក្ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
 កើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ កតឡើង្ហាហារ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយ
 នេះ រូបជីវិត្រ្យ័យ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០១) អសង្កិលដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសង្កិលដ្ឋ-

សង្កិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ បុគ្គល
 ត្រេកអរ រីករាយ នឹងចក្ខុ រាគៈ ប្រាវព្នន្ធរចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង
 ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ត្រេកអរ នឹងវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃ
 សង្កិលដ្ឋសង្កិលេសិកក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០២) អសង្កិលដ្ឋសង្កិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសង្កិលដ្ឋ-

អសង្កិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃអសង្កិលដ្ឋសង្កិលេសិកក្ខន្ធតាំងឡាយ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដក អនុណោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥០៣] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៤] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អសន្តិ-
 លិង្គអសន្តិលេសិកោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥវស្ស
 កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកស្ស ច អសន្តិលិង្គអសន្តិ-
 លេសិកស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មចំណីក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥០៣) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-

អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០៤) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-

លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្ថប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងចចា-

ជាត ។ សហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធាន្តិឡាយ ជា

បច្ច័យ នៃពកចិត្តសមុជានុរូប ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។ ឯចចាជាត គឺ

អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធាន្តិឡាយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល

កើតមុន ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

(៥០៥) អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិ-

លិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយ

អត្ថប្បច្ច័យ គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣

ផង នៃពកចិត្តសមុជានុរូបផង ដោយអត្ថប្បច្ច័យ ។

សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ

[៥០៦] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ច អសង្ក័-
 លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ច ធម្មា អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេ-
 សិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បច្ចាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា
 អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ចាជាតា អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ខន្ធា ច
 កតឡីកោរោ អាហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា អសង្ក័លិដ្ឋ-
 សង្ក័លេសិកោ ខន្ធា ច រូបជីវិត្រិយញ្ច កដត្តារូចានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៧] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ច អសង្ក័-
 លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ច ធម្មា អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេ-
 សិកស្ស ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតោ អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័-
 លេសិកោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច តិណ្ណំ
 ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥០៦] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិក-

ធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអតិប្បច្ច័យ បាន

ដល់សហជាត បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ

អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្នុងទាំងឡាយក្តី ជា

បច្ច័យ នៃពាក្យចិត្តសមុប្បាស ដោយអតិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ

អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទ្បិញ្ញាហារក្តី ជាបច្ច័យ

នៃកាយនេះ ដោយអតិប្បច្ច័យ ។ បច្ចាជាត គឺ អសន្តិលិង្គសន្តិ-

លេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី រូបជីវិតន្ទ្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកងតារូប

ដោយអតិប្បច្ច័យ ។

[៥០៧] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេ-

សិកធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអតិប្បច្ច័យ

បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ ឯសហជាត គឺ អសន្តិលិង្គអសន្តិ-

លេសិកក្នុង ១ ក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[២០៨] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ច អសន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកោ ច ធម្មា សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 សហជាតោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ឯកោ ខន្ធោ
 ច វត្ថុ ច តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ទ្វេ ខន្ធា ។

[២០៩] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ច អសន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកោ ច ធម្មា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆា-
 ជាតំ អាហារំ វត្ថុយំ ។ សហជាតោ សន្តិលីដ្ឋ-
 សន្តិលេសិកោ ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានំ រូចានំ អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតោ
 សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ខន្ធា ច កតធិកាពេ
 អាហារេ ច បុរេជាតស្ស វេទស្ស កាយស្ស អត្ថប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតោ សន្តិលីដ្ឋសន្តិ-
 លេសិកោ ខន្ធា ច រូបជីវិត្រ្យយញ្ច កដត្តារូចានំ
 អត្ថប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មចំណីត អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(៥០៨) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិក-

ធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្តិប្បច័យ បាន

ដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ ឯសហជាត គឺ សន្តិលិង្គសន្តិ-

លេសិកក្នុង ១ ក្តី វត្តក្តី ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអត្តិប្បច័យ ខន្ធ ២ ។

(៥០៩) សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី

ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអត្តិប្បច័យ បានដល់

សហជាត បច្ចុប្បន្ន អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ សន្តិលិង្គ-

សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី មហាក្នុងទាំងឡាយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក

ចិត្តសមដានរូប ដោយអត្តិប្បច័យ ។ ឯបច្ចុប្បន្ន គឺ សន្តិលិង្គ-

សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី កតទ្បិញ្ញាការក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ

នេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្តិប្បច័យ ។ បច្ចុប្បន្ន គឺ សន្តិលិង្គ-

សន្តិលេសិកក្នុងទាំងឡាយក្តី រូបជីវិត្រិយក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកង្ការរូប

ដោយអត្តិប្បច័យ ។

សង្ក័លិដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិហេ

[៥០០] សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ធម្មោ សង្ក័-
 លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស នត្ថប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ . . . វិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អវិកតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០១] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ ធ អធិបតិយា
 អដ្ឋ អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហជាតេ
 ធរ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ តេរស ឧប-
 និស្សយេ អដ្ឋ បុរជាតេ ភីណិ បទ្ហាជាតេ ភីណិ
 អាសេវនេ ភីណិ កម្មេ សត្ត វិហាកេ ចត្តារិ អាហារេ
 ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មកេន សត្ត សម្បយុត្តេ ភីណិ
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អតិយា តេរស នត្ថិយា សត្ត វិកតេ
 សត្ត អវិកតេ តេរស ។

[៥០២] ហេតុបរិច្ឆេយា អធិបតិយា ចត្តារិ . . .
 សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ សត្ត
 វិហាកេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ មកេន ចត្តារិ សម្បយុត្តេ

សន្តិសិទ្ធិត្រីកៈ បញ្ជាវារៈ

(៥១០) សន្តិសិទ្ធិសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិសិទ្ធិសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ . . .
ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

(៥១១) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងបរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហា-
រ្យប្បច្ច័យ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងសម្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។

(៥១២) ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . .
ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ (មានវារៈ ៤) ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសម្បយតប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

តីណិ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្ថិយា អវិកតេ សត្ត ។

(៥០៣) ហេតុសហជាតនិស្សយអត្ថិអវិកតន្តិ សត្ត ។

ហេតុសហជាតអញ្ញាមញ្ញនិស្សយអត្ថិអវិកតន្តិ តីណិ ។

ហេតុសហជាតអញ្ញាមញ្ញនិស្សយសម្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ

តីណិ ។ ហេតុសហជាតនិស្សយវិប្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ

តីណិ ។ ហេតុសហជាតនិស្សយវិទាកអត្ថិអវិកតន្តិ

ចត្តាវិ ។ ហេតុសហជាតអញ្ញាមញ្ញនិស្សយវិទាក-

អត្ថិអវិកតន្តិ ទ្វេ ។ ហេតុសហជាតអញ្ញាមញ្ញនិស្ស-

យវិទាកសម្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ ទ្វេ ។ ហេតុស-

ហជាតនិស្សយវិទាកវិប្បយុត្តអត្ថិអវិកតន្តិ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

(៥១៣) ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ
អវិតតប្បច្ច័យ ដូច្នោះ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហ-
ជាតប្បច្ច័យ អញ្ញាញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ
ដូច្នោះ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ
អញ្ញាញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ សម្បយតប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិត-
តប្បច្ច័យ ដូច្នោះ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា
សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិប្បយតប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិត-
តប្បច្ច័យ ដូច្នោះ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា
សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិត-
តប្បច្ច័យ ដូច្នោះ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា
សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញាញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ
អត្ថិប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ ដូច្នោះ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញាញប្បច្ច័យ និស្សយ-
ប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ សម្បយតប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ
ដូច្នោះ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហជាត-
ប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ វិប្បយតប្បច្ច័យ អត្ថិ-
ប្បច្ច័យ អវិតតប្បច្ច័យ ដូច្នោះ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

សន្តិលីដ្ឋតិកេ បញ្ញាវិហារ

ហេតុសហជាតអញ្ញាមញ្ញនិស្សយវិទាកវិប្បយុត្តអត្តអវិ-
កតន្តិ ឯកំ ។ យថា កុសលត្តិកេ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

អនុលោមំ ។

[៥០៤] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . .
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៥] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០៦] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា អសន្តិ-
លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥០៧] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា សន្តិ-
លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ញាវារៈ

ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អពាមពាប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាក-
ប្បច្ច័យ វិប្បយតប្បច្ច័យ អតិប្បច្ច័យ អវិគតប្បច្ច័យ ដូច្នោះ មានវារៈ១
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចជាកងកុសលតិកៈដែរ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥១៤] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥១៥] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ ដោយការម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥១៦] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គអ-
សន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥១៧] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គសន្តិ-
លេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២១៨] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 . . . វត្ថុយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៩] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ សន្តិ-
 លីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អាម្ពណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . .
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២០] អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២១] អសន្តិលីដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ អសន្តិ-
 លីដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៥១៨] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៥១៩] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសន្តិលិង្គ-
 សន្តិលេសិកធម៌ ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២០] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
 បុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២១] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
 អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។

សង្ក័លិដ្ឋត្តិកេ បញ្ញាវាចា

[២២២] អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មា អសង្ក័-
លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២២៣] អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ធម្មា
អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស ច អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័លេ-
សិកស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២៤] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ច អសង្ក័លិដ្ឋ-
អសង្ក័លេសិកោ ច ធម្មា អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ វេទ្ធិយំ ។

[២២៥] អសង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ច អសង្ក័-
លិដ្ឋអសង្ក័លេសិកោ ច ធម្មា អសង្ក័លិដ្ឋអសង្ក័-
លេសិកស្ស ធម្មស្ស សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[២២៦] សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ច អសង្ក័-
លិដ្ឋសង្ក័លេសិកោ ច ធម្មា សង្ក័លិដ្ឋសង្ក័លេសិ-
កស្ស ធម្មស្ស សហជាតំ បុរេជាតំ ។

សន្តិលិង្គតិកៈ បញ្ញាវិរៈ

[៥២២] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
អសន្តិលេសិកធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជា
បច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២៣] អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអសន្តិលិង្គ-
សន្តិលេសិកធម៌ផង នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ផង ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ។

[៥២៤] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេ-
សិកធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[៥២៥] អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិក-
ធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
និងបុរេជាត ។

[៥២៦] សន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ក្តី អសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌
ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
និងបុរេជាត ។

អរិយធម៌បីពាន់ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥២៧] សន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកោ ច អសន្តិលីដ្ឋ-
សន្តិលេសិកោ ច ធម្មា អសន្តិលីដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[៥២៨] នហេតុយា ចុទ្ឋស នអារម្មណោ ចុទ្ឋស
នអធិបតិយា ចុទ្ឋស នអនន្តរេ ចុទ្ឋស នសមនន្តរេ
ចុទ្ឋស នសហជាតេ ទស នអញ្ញាមញ្ញា ទស
ននិស្សយេ ទស នឧបនិស្សយេ តេរស នបុរេជាតេ
ទ្វាទស នបច្ឆាជាតេ ចុទ្ឋស នអាសេវនេ នកក្ខេ ទវិ-
ទានាកេ ចុទ្ឋស នអាហារេ នឥន្ទ្រិយេ នឈានេ នមក្កេ
ចុទ្ឋស នសម្បយុត្តេ ទស នវិប្បយុត្តេ អដ្ឋ នោ-
អតិយា អដ្ឋ នោនតិយា ចុទ្ឋស នោវិគតេ ចុទ្ឋស
នោអវិគតេ អដ្ឋ ។ នហេតុប្បច្ឆយា នអារម្មណោ
ចុទ្ឋស ។ សន្តិវតំ ។ យថា កុសលត្តិកេ បច្ឆ-
និយកណាថា ឃី កណោតត្ថំ ។

បច្ឆនិយំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

(៥២៧) សង្កិនិវេសនិវេសិកធម៌ក្តី អសង្កិនិវេសនិវេសិក-
ធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអសង្កិនិវេសនិវេសិកធម៌ បានដល់សហជាត
បច្ចាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

(៥២៨) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសហជាតប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនអពាមពារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងននិស្សយ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុង
នបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤
ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ ក្នុងនមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនសម្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១០ ក្នុងនវិប្បយត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនោអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ក្នុងនោអវិតតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៨ ។ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រែញ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ ដូចជាជាការរាប់ នូវបច្ច័យន័យៈ ក្នុង
កុសលត្ថិកៈវិជរ ។

[២២៧] ហេតុប្បដ្ឋយា ន អារម្មណេ សត្ត . .

ន អធិបតិយា ន អនន្តរេ ន សមនន្តរេ សត្ត ន អញ្ញ-
 មញ្ញេ ភីណិ ន ឧបនិស្សយេ ន បុរេជាតេ ន បច្ឆា-
 ជាតេ ន អាសវនេ ន កក្កេ ន វិចារកេ ន អាហារេ
 ន ឥន្ទ្រិយេ ន ឈានេ សត្ត ន មក្កេ សត្ត ន សម្ប-
 យុក្កេ ភីណិ ន វិប្បយុក្កេ ភីណិ ចោនតិយា សត្ត
 ចោវិកតេ សត្ត ។ ហេតុសហជាតនិស្សយ អត្តិ-
 អវិកតនិ ន អារម្មណេ សត្ត ។ សន្តិកំ ។ យថា
 កុសលតិកេ អនុលោមបច្ឆនិយកណាថា វិកត្តា ឯវ
 វិកជិតតំ ។

អនុលោមបច្ឆនីយំ ។

[២៣០] ន ហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ ន . . . អធិ-

បតិយា អដ្ឋ អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ភីណិ និស្សយេ តេរស

សន្តិសីទ្ធិត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

(៥២៧) ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្ប-
 ច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ច័យ ក្នុងនបុរាជានុប្បច្ច័យ ក្នុងនបច្ឆាជានុប្បច្ច័យ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងនឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ច័យ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនសម្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។
 ពាក្យថា សហជានុប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អតិប្បច្ច័យ អវិតតប្ប-
 ច្ច័យ ដូច្នោះ ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 សេចក្តីបំប្រញា ។ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាការរាប់ នូវអនុលោមបច្ចុ-
 ន័យៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ ដែលលោកចែកហើយដែរ ។

ចប់ អនុលោមបច្ចុន័យៈ ។

(៥៣០) ក្នុងនការមណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនសមនន្តរាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជានុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងនអពាមពាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ អដ្ឋ បុរេជាតេ តីណិ បន្ទាជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្តំ វិចារកេ ចន្ទារិ
 អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មន្តេ សត្តំ សម្បយុត្តេ
 តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា តេរស ធន្តិយា
 សត្តំ វិគតេ សត្តំ អវិគតេ តេរស ។

នហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណប្បដ្ឋយា អធិបតិយា
 សត្តំ ។

សង្ខតំ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បច្ចនិយានុលោ-
 មកណាថា វិកត្តា ឯវំ វិកជិតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។
 សន្តិលិដ្ឋតិកំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។
 អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ បុរិមំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៨ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុង
 អាហារប្បដ្ឋាយ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុតប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៣ ។
 ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ព្រោះនអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋាយ ។

សេចក្តីបំប្រញ ។

បណ្ឌិត គប្បីចែក ដូចជាការរាប់ នូវបច្ចុនីយានុលោម ក្នុងកុស-
 លតិកៈ ដែលលោកចែកហើយដែរ ។

ចប់ បច្ចុនីយានុលោម ។

ចប់ សន្តិសិទ្ធិត្តិកៈ ទី ៥ ។

ចប់ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន ខាងដើម ។

អភិធម្មបិដកេ
បដ្ឋានស្ស តតិយោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេត

វិបាកតិកំ

បដិច្ចវារោ	១
អនុលោមំ	”
បច្ចុនីយំ	១២
អនុលោមបច្ចុនីយំ	២៦
បច្ចុនីយានុលោមំ	២៧
សហជាតវារោ	២៧
បច្ចុយវារោ	”
អនុលោមំ	”
បច្ចុនីយំ	៤៤
អនុលោមបច្ចុនីយំ	៤៦
បច្ចុនីយានុលោមំ	”
និស្សយវារោ	៤៧
សំសដ្ឋវារោ	៤៨
អនុលោមំ	”
បច្ចុនីយំ	៤៧

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន តតិយភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

វិបាកតិកៈ

បដិច្ចវារៈ	១
អនុលោម	”
បច្ចុន័យៈ	១២
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	២៦
បច្ចុន័យានុលោម	២៧
សហជាតវារៈ	២៧
បច្ចុយវារៈ	”
អនុលោម	”
បច្ចុន័យៈ	៤៤
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	៤៦
បច្ចុន័យានុលោម	”
និស្ស័យវារៈ	៤៧
សំសង្កវារៈ	៤៨
អនុលោម	”
បច្ចុន័យៈ	៤៧

មាតិកា

អង្កែ

អនុលោមបច្ចុន័យំ	៤៧
បច្ចុន័យានុលោមំ	៥០
សម្បយុត្តវេរោ	”
បញ្ចវេរោ	”
អនុលោមំ	”
បច្ចុន័យំ	៨៧
អនុលោមបច្ចុន័យំ	៧៣
បច្ចុន័យានុលោមំ	៧៤

ឧបាទ័ន្តតិកំ

បដិច្ចវេរោ	៧៦
អនុលោមំ	”
បច្ចុន័យំ	១០៣
អនុលោមបច្ចុន័យំ	១១២
បច្ចុន័យានុលោមំ	”
សហជុតវេរោ	”
បច្ចុយវេរោ	១១៣
អនុលោមំ	”

ស្នំកប្រាប់មាតិកា

២៥០

មាតិកា	ទំព័រ
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	៤៧
បច្ចុន័យានុលោម	៥០
សម្បយុត្តវារៈ	”
បញ្ហាវារៈ	”
អនុលោម	”
បច្ចុន័យៈ	៨៧
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	៧៣
បច្ចុន័យានុលោម	៧៤

ឧបាទ្វេន្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ	៧៦
អនុលោម	”
បច្ចុន័យៈ	១០៣
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	១១២
បច្ចុន័យានុលោម	”
សហជាតវារៈ	”
បច្ចុយវារៈ	១១៣
អនុលោម	”

មាតិកា	អំពី
ចច្ចនីយំ	១១៨
អនុលោមចច្ចនីយំ	១២៥
ចច្ចនីយានុលោមំ	”
និស្សយវារោ	១២៦
សំសដ្ឋវារោ	”
អនុលោមំ	”
ចច្ចនីយំ	១២៧
អនុលោមចច្ចនីយំ	១២៨
ចច្ចនីយានុលោមំ	”
សម្បយុតវារោ	”
បញ្ចវារោ	១២៧
អនុលោមំ	”
ចច្ចនីយំ	១៧៥
អនុលោមចច្ចនីយំ	២០១
ចច្ចនីយានុលោមំ	២០២

សន្តិកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

បច្ចុន័យៈ	១១៥
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	១២៥
បច្ចុន័យានុលោម	”
និស្សយវារៈ	១២៦
សំសដ្ឋវារៈ	”
អនុលោម	”
បច្ចុន័យៈ	១២៧
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	១២៨
បច្ចុន័យានុលោម	”
សម្បយុត្តវារៈ	”
បញ្ហាវារៈ	១២៧
អនុលោម	”
បច្ចុន័យៈ	១៧៥
អនុលោមបច្ចុន័យៈ	២០១
បច្ចុន័យានុលោម	២០២

មាតិកា

អង្កេត

សង្ខេបជំពូក

បដិច្ចវេទ	២០៤
បញ្ហាវេទ	២០៧
អនុលោម	”
បច្ចុន័យ	២៤៧
អនុលោមបច្ចុន័យ	២៤៧
បច្ចុន័យានុលោម	”

សន្និក្ខប្រាប់មាតិកា

២៥២

មាតិកា

ទំព័រ

សង្ខេបសិទ្ធិកិច្ច:

បដិច្ចវារៈ	២០៤
បញ្ហាវារៈ	២០៧
អនុលោម	"
បច្ចនីយៈ	២៤៣
អនុលោមបច្ចនីយៈ	២៤៧
បច្ចនីយានុលោម	"

វិវិទ្យុបាហើ	អវិវិទ្យុបាហើ	អង្កេ	រជ្ជលេខាយំ
វិបាកធម្មធម្ម	វិបាកធម្មធម្ម	៦	១០
វិបាកោ	វិបាកោ	១៤	៦
នេវិវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម	នេវិវិបាកនវិបាកធម្មធម្ម	២២	១២
បដិច្ចវិហោ	បច្ចយវិហោ	៣១	១
"	"	៣៥	"
"	"	៣៧	"
"	"	៣៧	"
"	"	៤១	"
"	"	៤៣	"
"	"	៤៥	"
វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ	វិបាកមនោវិញ្ញាណធាតុ	៦២	៦
ឧប្បទេតិ	ឧប្បទេតិ	៦៧	៨
ចក្ខុ	ចក្ខុ	៨៥	៥
បដិច្ចវិហោ	បច្ចយវិហោ	១១៥	១
"	"	១១៧	"
បច្ចយោ ៗ	បច្ចយោ	១៦៧	៧

វិវិទ្យាវិទ្យុប័ត្តិ

វិវិទ្យាប្រាសាទ	អវិវិទ្យាប្រាសាទ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ
ឧបាទិស្តប្រាសាទនិយស្ស	ឧបាទិស្តប្រាសាទនិយស្ស	១៧៧	៦
ចក្រវិញ្ញាណស្ស	ចក្រវិញ្ញាណស្ស	២២៥	៤
ហេតុប្បច្ចយា	ហេតុប្បច្ចយា	២៤១	១៤

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
បដិច្ចវារៈ	បច្ចុយវារៈ	៣១	១
"	"	៣៣	"
"	"	៣៥	"
"	"	៣៧	"
"	"	៣៧	"
"	"	៤១	"
"	"	៤៣	"
"	"	៤៥	"
នហេតុប្បដ្ឋយ	ហេតុប្បដ្ឋយ	៤៧	៨
កង្កនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ	កង្កនការមណ្ឌប្បដ្ឋយ	៥០	១២
នៃវិបាកធម៌	នៃវិបាកធម្មធម៌	៦១	៤
ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ	ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ . . .	៧១	៧
កង្កនោវគ្គតប្បដ្ឋយ	កង្កនោវគ្គតប្បដ្ឋយ	៧៣	៣
អាស្រ័យមហាក្ខត	អាស្រ័យខន្ធតាំងឡាយ	១០៥	១១
ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ	ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ	១០៦	១៤
បដិច្ចវារៈ	បច្ចុយវារៈ	១១៥	១

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ប្រឡំដោយឧបា-	ប្រឡំដោយឧបាទិន្ទ-		
ទិន្ទុបាទានិយធម៌	បាទានិយធម៌	១២៦	៨
កង្កនអធិបតិប្បច្ច័យ	កង្កនអធិបតិប្បច្ច័យ	១២៨	”
អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌	អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធទ	១៤៤	”
នៃចិត្តសមដានរូបផង	នៃពាក្យចិត្តសមដានរូបផង	១៤៥	១១
មោហៈ ទិដ្ឋិ . . .	មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ . . .	១៤៧	១៤
បានដល់បច្ចាជ័ត	បានដល់បច្ចាជ័ត គឺ	១៧៧	៤
នៃអនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធ	អនុបាទិន្ទអនុបាទានិយក្ខន្ធ		
ទាំងឡាយ	ទាំងឡាយ	១៨៦	”
នៃឧបាទិន្ទអនុបាទានិយធម៌	នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌	១៧៧	៨
នៃអនុបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង	នៃឧបាទិន្ទបាទានិយធម៌ផង	១៧៧	១៤
កង្កនអារម្មណប្បច្ច័យ	កង្កនអារម្មណប្បច្ច័យ	២០១	៥
ជាអសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ	ជាសន្តិលិង្គសន្តិលេសិកៈ	២១៤	៨
អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិកធម៌	អសន្តិលិង្គអសន្តិលេសិ-		
	កក្ខន្ធទាំងឡាយ	២៣១	៣

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖

Printing costs were kindly met by the following organizations

Abbot Ohtani, Koshin Jodo Shinshu Hongwanji-ha
Honganji Monzencho Hanayacho-sagaru Horikawadori, Shi-
mokyoku-ku, Kyoto, Japan

この本は次の方によって復刻されました。

浄土真宗 本願寺派 門主 大谷光真
〒600 京都市下京区堀川通花屋町下ル本願寺門前町

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL.96

“ABHIDHAMMA PITAKA”

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition 1994

printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・アビダルマピタカ第96巻

発行：ブノンベン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

